

928
МИЛЬ
ВІД ДОМУ

Переклала з англійської
Ганна Лелів

928 МИЛЬ ВІД ДОМУ

КІМ
СЛЕЙТЕР

Львів
Видавництво Старого Лева
2020

УДК 821.111-31

C47

Copyright © Kim Slater 2017

This edition published by arrangement with Darley Anderson Literary,
TV & Film Agency and The Van Lear Agency LLC”

Cover illustrations by Helen Crawford-White

Кім Слейтер

C47 928 миль від дому [Текст] : повість / Кім Слейтер; пер.
з англ. Ганни Лелів. — Львів : Видавництво Старого Лева,
2020. — 320 с.

ISBN 978-617-679-758-6

14-літній Калум мріє стати кіносценаристом, але не дуже вірить, що це можливо у його маленькому містечку. Аж тут тато приводить додому свою нову дівчину і її сина. Ви-являється, геть не просто вжитися з таким хлопцем, який раптом стає твоїм братом, і з новою мамою. Водночас герой відчуває, що його зведений брат щось приховує. І Калум починає проводити розслідування...

Проникливий роман британської письменниці, лауреатки численних літературних нагород Кім Слейтер «928 миль від дому» пропонує підліткам замислитися над проблемами міграції, ксенофобії, дискримінації, упереджень і булінгу та пропагує відкритість, прийняття й емпатію...

УДК 821.111-31

© Кім Слейтер, текст, 2017
© Хелен Кроуфорд-Вайт,
обкладинка, 2017
© Ганна Лелів, переклад, 2020
© Видавництво Старого Лева,
українське видання, 2020

ISBN 978-617-679-758-6 (укр.)

ISBN 978-1-5098-4219-3 (вел.)

Усі права застережено

*Моєму чоловікові Маку.
Мій дім там, де ти.*

Дім — там, звідки вирушають у дорогу.

Т. С. Еліот

ЕКСТ. НОТТІНГЕМ — ДЕНЬ

Липень: останній день навчання.
Тиха вуличка в муніципальному житловому кварталі в районі Сент-Енн, що в Ноттінгемі. З-за рогу з'являється ХЛОПЕЦЬ у шкільній формі і з наплічником. Він іде сам-один вулицею й зупиняється навпроти будівлі з червоної цегли — нового громадського осередку «Митець».

Жалюзі опущені, навколо ні душі.
Він дивиться на порожню пластикову кишеньку, досі прикріплену до кручених перил.

Усі заявки на участь у конкурсі кіносценаріїв, до якого він планував долучитися, розібрали.

ХЛОПЕЦЬ
(бурмотить)

І так виграє той мажор із Мепперлі-Топ. Який сенс перейматися?

Насупившись, він штурхає перила ногою. Його увагу привертає якийсь різкий рух біля великих смітників, що стоять коло осередку, і він відступає на край

хідника, витягнувши ший, щоб зазирнути за смітники.

ХЛОПЕЦЬ

(голосно гукає)

Агов! Хто там?

Мовчанка.

ХЛОПЕЦЬ

(кричить)

Я знаю, що сюди лазили злодії.
Зараз викличу поліцію!

ХЛОПЕЦЬ крутить головою — звідкись почувся рев потужного двигуна й долинуло гучне гупання басів: бум-бум-бум!

Він дивиться праворуч і ліворуч — звідки наближається цей звук? — але на дорозі не з'являється жодної автівки.

Він чує голоси, які перекрикують музику. Завмирає на місці й прислухається.

ГОЛОС ПЕРШИЙ

Швидко заскакуй і поїхали! Він зараз у будинку, тирить обладнання. Кидай усе в машину, і забираємося звідси!

ГОЛОС ДРУГИЙ

Він зараз усередині? Хто то взагалі такий? Як звати? *(Приглушені голоси, сміх)*.

Та ну! І що — він ще й усі вікна побив?

ГОЛОС ПЕРШИЙ

Потім розкажу, в машині. Поїхали!

Грюкають дверцята — і на вулиці знову стає тихо.

Злякавшись, ХЛОПЕЦЬ сходить із хідника й задкує на дорогу. Витягує шия, щоб визирнути за плавний поворот.

Зненацька чути рев потужного двигуна і скрегіт шин. ХЛОПЕЦЬ бачить, як просто на нього несеться купа сріблясто-чорного металу.

ХЛОПЕЦЬ мимоволі повертається й кидається до хідника, але вже пізно.

ХЛОПЕЦЬ кричить — його стопи відриваються від землі, пекучий біль пронизує ноги.

Вуха затоплює гучне бумкання музики. Він міцно заплющує очі.

Масивна срібляста решітка летить на нього і з писком зупиняється біля самісінького його лица.

На декілька секунд западає темрява.

ЗМІНА КАДРУ:

ХЛОПЕЦЬ розплющує очі. Він лежить на хіднику, притиснувшись щокою до шорсткого асфальту. Над ним нависає висока тінь.

ГОЛОС ПОСТАТІ

(схвильований шепіт)

Ой... він що... а якщо він мертвий?

ГОЛОС ДРУГИЙ

(стривожений шепіт)

Він дихає. Дивись – повіки рухаються.

ХЛОПЕЦЬ чує кроки. Дві постаті відступають убік. З'являється ще хтось.

ХЛОПЕЦЬ ледь розплющує очі. Усе довкола мов у тумані, але він помічає ще одну постать, яка нависла над ним, і пару кросівок біля своєї голови. Тримати очі розплющеними дуже важко, але ХЛОПЕЦЬ примружується і силкується роздивитись крихітний блискучий

предмет на тій кросівці, що ближче до нього. Даремно. Усе знову стає розмитим, наче в тумані.

НОВИЙ ГОЛОС
(хрипкий шепіт)
Лишіть його.

ГОЛОС ДРУГИЙ
(схвильовано)
Але... не можна просто так його
лишити. А що як...

ГОЛОС ТРЕТІЙ
(рішучий шепіт)
Я сказав: лишіть його!

Шурхотять кроки. Грюкають двері
автівки. Реве двигун.

ХЛОПЕЦЬ залишається сам.

Він заплющує очі — навколо знову
западає темрява.

КІНЕЦЬ СЦЕНИ.

Запис у щоденнику. Липень

Ім'я, прізвище: Калум Брукс

Вік: 14

Шкільна психологиня Фрея подарувала мені новенького записника. Одного з тих дорогих, загорнутих у целофан.

Фрея каже, що я маю щодня в ньому писати і що основне — писати правду, але в голову мені лізуть лише дурниці, які точно нікого не зацікавлять.

«Пиши все, що спадає тобі на думку, і не приховуй своїх емоцій. Якщо хочеться написати лайливі слова або зі злості замазюкати каракулями цілу сторінку — це нормально, — каже Фрея зі своїм м'яким ірландським акцентом. — Це твій щоденник, Калуме, тому пиши там усе, що хочеш».

Якщо вона розповість комусь, про що ми з нею розмовляємо, то, напевно, порушить якісь правила, прийняті серед психологів, і її через це звільнять. «Повір мені: це повністю конфіденційно», — знову запевняє вона мене.

Якби вчителі були такими невимушеними, як Фрея, я б, мабуть, більше старався на уроках.

Я не проти вести записи. Якщо чесно, мені це подобається. І так нема дуже чим зайнятися, коли сидиш у цій задріпаній квартирі зі зламаною ногою.

Деколи я складаю подумки сценарії, ніби випишую сцену з фільму. Бо я мрію бути *кіносценаристом*. Ось так.

Знаю, знаю. Дурнувата ідея, хоч що там Сергій з Амелією кажуть.

У центрі зайнятості таких вакансій не пропонують.

Але після аварії я не можу ходити і скоро помру від нудьги... то що мені втрачати?

Два тижні до того

У кабінеті містера Фокса холодно. Його гучний голос відлунює від блідо-зелених стін, так що здається, ніби той містер Фокс оточує нас з усіх боків, а не стоїть перед нами.

— Вам має бути соромно за себе, — утрете повторює він.

Звідти, де я стою — із кінця шерехи, — з маленького вікна видно футбольне поле. Давно не стрижена трава здається заболоченою. Біла розмітка стерлася, так що тільки де-не-де лишилися щербаті лінії й ламані дуги, які більше нічого не означають.

Містер Фокс говорить про інтеграцію, і про прийняття змін, і про те, що це «основа, на якій всі ці роки будувалася наша школа». І теде, і тепе.

Стіна перед нами заклесна старими чорно-білими знімками. Древні фотографії в заповишених рамках: учителі, які вже, напевно, давно померли, і групи юних розумних учнів, які вже до цього часу постарили й посивіли.

Цікаво, чи через п'ятдесят років хлопці, які тепер ще навіть не народилися, стоятимуть у цьому ж класі й вислуховуватимуть таку лекцію, як ото ми?

Містер Фокс стукає долонею по столу й сердито глипає на кожного з нас.

Коли він дивиться на мене, я кліпаю очима й совгаю кінчиком черевика по темному килимку.

Я не можу нічого сказати містерові Фоксу перед іншими, але буде несправедливо, якщо мене відсторонять від навчання.

Я, як завжди, просто стояв позаду всіх.

Сам я нікого не цькував.

Ми ще хвилин двадцять стовбичимо в кабінеті містера Фокса, намагаючись переконати його, що ми не винні, але врешті-решт він відстороняє від навчання усіх чотирьох.

Мене — на один день, Гаррі й Джека — на два, а Лінфорда — на три.

— Я міг би суворіше вас покарати, але вирішив, хай цього разу буде так. За умови, що ви ходитимете до шкільного психолога, — сердито каже містер Фокс. — І попереджаю: наступного разу, як вас до мене приведуть, я взагалі вижену вас зі школи. Але краще, щоб того наступного разу не було.

Він дивиться на Лінфорда.

Чесно кажучи, містер Фокс надто вже суворо з нами повівся. Ну, бо той новенький відразу встав на ноги, і як тільки йому перестала крутитися голова, вернувся собі до класу. Ну, заробив кілька гуль і синців, але ж нічого дуже серйозного. То ж не так,

як тоді, коли Лінфорд так сильно вдарив Карла Бінггема по нозі, що той гепнувся зі скелелазної стінки й вивихнув ногу.

Тато до четверга працює за містом, тож коли лист містера Фокса про те, що мене відсторонили від уроків, упаде крізь щілину для пошти, я просто його порву. Тато й не підозрюватиме, що я мав проблеми у школі.

Як на мене, це основна причина, чому б він мав радіти, що майже цілий тиждень працює далеко від дому.

У всіх гарних фільмах люди живуть у цікавих місцях — у дорогих районах Лондона чи в Америці. У місцях, де я ніколи не був і, напевно, ніколи не побуваю, бо ми живемо тут.

Наша квартира — у місті Ноттінгем, у районі Сент-Енн. Влада називає цей район «неблагополучним». Насправді, вони мають на увазі, що це повна діра, нетрі, які звичайна порядна людина має обходити стороною. Люди тут застрягають, і їхні мрії застрягають разом із ними. «Мрії неблагополучних»: доволі нікчемна назва для фільму, еге ж?

Ті, що тут живуть, не називають свій район «неблагополучним». Ми називаємо його домом.

Сент-Енн — непогана місцина для життя, і більшість наших сусідів нормальні, хоч, може, дивлячись на пошарпані будинки й бари із забитими вікнами, так і не скажеш. Тутешні не катаються на дорогих машинах і не носять дизайнерського одягу, але, як любив казати мій дідो, вони «такий народ, як треба».

У нас, як і у всіх, є свої проблеми, але ті, які довго тут живуть, дбають одні про одних. Якось так.

От, скажімо, торік, коли тато працював за містом десять днів.

ЕКСТ. СЕНТ-ЕНН — ДЕНЬ

Муніципальний квартал, грудень.
Мороз, сніг, на дорозі ні автівки.
Усе покрите, наче ковдрою, свіжим
снігом. Тиша.

Голодний ХЛОПЕЦЬ бреде вулицею по
коліна в снігу і стукає у двері
квартири на першому поверсі.

МІСІС БРУСТЕР

(зсередини квартири)

Кого там ще принесло?

ХЛОПЕЦЬ

То я, Калум, з п'ятого будинку.

МІСІС БРУСТЕР відчиняє двері. Бігуді
на волоссі, квітчаста шаль, попіл
на цигарці сантиметр завдовжки. Вона
вистромляє голову й мружитья від
сліпучо-білого снігу.

МІСІС БРУСТЕР

Чого стоїш, рота роззявив?

ХЛОПЕЦЬ

Е-м-м... У магазині скінчилось молоко
і хліб.

(Голодний ХЛОПЕЦЬ забуває сказати,
що тата нема вдома і що гроші
закінчилися).

МІСІС БРУСТЕР

(співчутливо усміхаючись)

Секунду.

Через якийсь час вона знову
з'являється на порозі.

МІСІС БРУСТЕР

Тримай, малий.

Вона дає голодному ХЛОПЦЕВІ пляшку
молока і пів буханки хліба.

МІСІС БРУСТЕР

Як тре' буде ще щось — приходь.

КІНЕЦЬ СЦЕНИ.

Ну ви зрозуміли.

Коли ти тут живеш, тебе нечасто запрошують на чашку чаю «Ерл Грей» і сендвіч з огірком, але люди все одно піклуються одне про одного.

Моя мама пішла до когось іншого одинадцять років тому, коли я ще ходив у садок. Я взагалі її не пам'ятаю, хоча знаю, що тато тримає десь кілька її фотографій.

Напевно, про це годилося б написати у щоденнику — Фрея зацікавилась би. Психологи таке люблять.

Я ніколи нікому цього не казав, але мама сниться мені час від часу. Чи то її образ, а не вона сама. Аромат чистоти, схожий на запах мила чи прального порошку; м'який доторк до моєї щоки.

Деколи я прокидаюся в сльозах, але маминого обличчя так і не можу згадати.

Та ні, такого я точно не писатиму. Звучить як котрась із тих сльозливих історійок на реаліті-шоу. Не хочу, аби Фрея подумала, що я слабак.

Ліпше напишу про тата.

Тато зовсім не ідеальний, якщо говорити про виховання, але відколи мама покинула нас, він сам один мене підймав (чи радше тягнув) на ноги.

Ми тримаємося купи, я і тато. Наразі якось даємо собі раду.

Я вчуса в середній школі «Веллс-Роуд». Вона за кілька миль від нашого дому, але я економлю гроші на автобус, які дає мені тато, і щодня ходжу пішки. Потім стає у пригоді, коли тата довго нема вдома, а гроші на продукти закінчуються.

Після уроків я часом довго гуляю, щоб провітрити голову. Одне з моїх улюблених місць для прогулянок — отут, біля каналу. Я прийшов сюди, замість відразу піти додому, бо тут ліпше, ніж у холодній порожній квартирі.

Я минаю двійко рибалок, які повмощувалися біля оливково-зелених наметів, і йду далі до своєї улюбленої дерев'яної лавки, що стоїть на клаптику трави у затишному місці на березі каналу.

Я дивлюсь на Ноттінгемський замок, збудований високо на скелі, звідки видно все місто. Здається, що, як подує сильний вітер, він звалиться звідти, але я не дурний. Замок стоїть там ще з сімнадцятого століття, міцний і величний. І ще, певно, простоїть років із чотириста.

Коли дідо був живий, ми з ним каталися на велосипедах по всьому місту, доріжками вздовж каналів.

Повз Замкову пристань, де вишикувалися прибережні бари й ресторани, такі блискучі й розкішні супроти посірілих, закинутих складів, що кришаться у воду, наче крихкі старі кості.

Дідо показав мені, де колись була стара фабрика Рейлі на Траямф-роуд. Він пропрацював там сорок три роки.

«Колись у Ноттінгемі робили найліпші ровери у світі, але засранці все попродавали, — нарікав дід зі своїм густим ноттінгемським акцентом. — І шахти продали, і все, де прості люди заробляли собі на хліб».

Ми, було, злізали з велосипедів і сиділи на березі каналу. І поки їли сендвічі з солониною та буряком, дідо трохи заспокоювався.

Мимо нас пропливали пихкаючи баркаси, залишаючи хвіст із темних бульбашок і випарів дизелю. Тоді дідо замовкав, а його очі згасали, наче хтось крутнув позаду них вимикачем.

Він мав гори історій про «старі добрі дні», як він називав ті часи. Міг пригадати найменші подробиці про те, що витворяв замолоду, що з ним бувало, коли він працював на фабриці Рейлі, і як вони з бабцею колись відпочивали в Корнволлі. Але при цьому він частенько забував, що сталося вчора чи тиждень тому.

Шкода, що я не слухав дідових історій трохи уважніше. З деяких із них вийшли б чудесні сценарії.

Посидівши трохи біля каналу, ми вертались до життя і крутили педалі додому. Дідо мав

новесенького велосипеда — крутецького «Рейлі Чопера», якого власноруч допоміг виготовити.

Не знаю, що сталося з нашими велосипедами. Напевно, їх викинули геть, коли житловий відділ муніципалітету звільняв дідів будинок.

— Про що задумався?

Я виринаю зі спогадів і бачу дівчину — мою ровесницю. Стоїть наді мною, руки в боки.

— Ото штурпак. Я вже пів години тут стою, а той навіть не бачить.

Дивно, бо я просидів на лавці всього десять хвилин.

Її південний акцент звучить виклично й нахабно. Вона вбрана у джинсові шорти й футболку, яка щонайменше на розмір їй замала, бо видно живіт. Я відводжу погляд.

— Ти, я так бачу, ще той мовчун? — дівчина сідає поряд на лавку.

Я не хочу дивитись на неї, але вона не зводить з мене очей. Мені не хочеться грубіянити, але й показатися слабаком теж неохота. Тож я й собі витріщаюсь на неї.

Її шкіра кольору блідої кави, а густе кучеряве волосся зав'язане стрічками — червоними в білу цятку — у два неслухняні хвостики, які нагадують мені про Мінні Маус і викликають усмішку.

— Що такого смішного? — дівчина морщить носа, і я помічаю дрібне ластовиння, яке розбігається їй до щік.

— Нічого, — знизую плечима, відчуваючи, як пашить моє лице.

— Ага, бачу, ми встали не з тої ноги. Мене звати Амелія.

Вона простягає руку, а коли я хочу її потиснути, відсмикує і булькотить від сміху.

Один з її передніх зубів надщерблений, решта трохи криві, але всі як один білі-білесенькі.

— Вибач, то мій улюблений фокус, з рукою.

Я переводжу погляд на масну чорну поверхню каналу. З кольору води видно, що от-от уперіщить дощ.

— То як тебе звати?

— Калум, — бурмочу я, дивлячись на воду.

— Люди тут не дуже дружні, я так розумію.

— Не дивно, якщо з них знущаються й обзивають штурпаками, — насуплено відповідаю я, і Амелія радісно сплескує руками. — Хіба не можна просто привітатися?

Вона ляскає мене по плечу.

— Хочеш подивитися на наш човен? Ми пришвартувалися он там, — вона киває туди, де канал повертає убік. — У нас невеликий моторний човник.

Мені завжди кортіло зазирнути всередину одного з тих човників, які ганяють угору і вниз по Тренту, але не хотілось потурати Амелії. Вона така відчайдушна і впевнена в собі, що це аж діє мені на нерви.

— Пішли. Ми не сімейка вампірів, чесно. Там тільки я, мій молодший брат і мама.

— Ну добре, — чую я свій голос і встаю.

— Тут недалеко, — вона прошмигує поперед мене і швидко йде твердими широкими кроками. На ногах у неї поношені «конверси».

— Ти тут живеш? — питаю я в її спини.

— Ні, ми з-під Лондона. Але їздимо по всій країні, — дівчина обертається і всміхається до мене — тепер вона йде задкуючи, але сповільнювати крок навіть не думає. — У Ноттінгемі ми вперше. І напевно чи приїдемо сюди ще, якщо тут усі такі нещасні, як ти.

— Дякую.

— Та жартую, друже. Можеш сміятися, — оте «сміятися» вона вимовляє так кумедно, що я аж трохи заспокоююсь. — Майже прийшли, он тут за поворотом.

За декілька кроків з'являється лискучий червоно-синій моторний човен.

— Ну ось. «Моя прекрасна леді». То назва така.

Палуба заставлена вазонами і квітами в яскравих перехняблених горщиках. Над якимось механізмом схилився чоловік у темно-синьому комбінезоні, тиснувши в нього гайковим ключем.

— Ма! — гукає Амелія, махаючи обіруч.

Чоловік випростовує спину й витирає руки масною ганчіркою. Та коли ми підходимо ближче, я розумію, що то не чоловік, а жінка. Певно, мама Амелії.

— Ось ти де, пташко. А я вже думаю, де ти зникла. Знайшла нового друга?

Я відчуваю, як мої щоки спалахують. Амелія обертається до мене і сміється.

— По-моєму, він ще не вирішив, друзі ми чи ні, тому дивись не налякай його.

Мама Амелії проводить долонею по своєму темно-русому коротко підстриженому волоссю і простягає мені замащену руку.

— Сенді, — каже вона, і щойно я тягнусь потиснути їй руку, як вона відсмикує її. — Вибач, не стрималась, — широко усміхається мені. — Мій улюблений фокус, з рукою.

Я чекаю, поки вони перестануть сміятися. П'ятнадцять хвилин тому я сидів собі спокійно на лавці і згадував старі добрі часи з дідом, а тепер опинився якимось дивом із цими двома жартівницями.

— Його звати Калум, — каже Амелія. — Він хоче подивитися на наш човен.

— Це вона мене запросила, — швидко додаю я. Зі слів Амелії здається, наче то була моя ідея.

— Усе нормально, — усміхається Сенді. Її ледь засмагле обличчя всипане ластовинням так само, як і обличчя Амелії. — Але я щойно розібрала генератор, тому приходь завтра, Калуме, й Амелія все тобі покаже. Добре, сонечко?

Я дивлюсь на запчастини від двигуна, розкидані на палубі позаду неї.

— Прийдеш завтра, Калуме? — Амелія стає переді мною, заступаючи мені дорогу. — Обіцяєш?

— Добре, — киваю я.

Вона відступає вбік і дивиться, як я йду. Дійшовши до повороту, я озираюсь. Почуваюсь так, ніби мені вдалося звідкись утекти.

Амелія так і дивиться мені вслід. Вона махає рукою, але я не махаю їй у відповідь.

Більшість людей, напевно, раділи б, що їм випав вихідний, хай навіть через те, що їх відсторонили від навчання. Але я б волів бути у школі.

Мене там ніколи ніхто не чіпає, бо з Лінфордом і Джеком ліпше не жартувати, якщо хочеш мати цілі зуби.

У школі тепло і щодня годують гарячим обідом. Крім того, можна здалеку спостерігати за всім, що відбувається і що там хто витворює.

Краще нидіти у класі, ніж гнати до цілодобової крамниці об одинадцятій вечора, щоб поповнити або-немент на електрику, коли зникає світло. Чи штрикати металевим вішаком у стічний отвір, бо всоте забився душ.

Дещо не може зачекати, поки повернеться тато.

Він працює у всіх куточках країни: на півночі, на півдні, а від Різдва що два тижні їздить аж до Польщі.

Напевно, вам цікаво, ким же тато працює. Що ж, не тільки вам, бо я сам до кінця не знаю. Колись я питав тата про це, але він лиш підморгнув і відповів: «Як хто питатиме, скажи, що я займаюсь імпортом-експортом». Інколи, якщо тато кілька днів удома, він ходить по району і щось там майструє то одному, то другому,

але таке буває нечасто, бо тато постійно в роз'їздах. Я більше його не розпитую — просто чекаю, коли він приїде. Тато старається якось компенсувати те, що його весь час нема. Ми з ним ідемо на піцу або замовляємо їжу додому й дивимось футбол.

Коли він удома два-три дні, то починає показувати, хто тут господар, і я нервуюсь, бо знов почувуюсь малою дитиною.

— Поприбирай у своїй кімнаті. Бо там як у барлозі.

— Та тут у всій хаті як у барлозі, хіба не бачиш?

— Ти так зі мною не розмовляй. Тут не ти командуєш, забув?

Ага, точно. До наступного разу, коли «командир» поїде на роботу. Тоді я знов стану хлопчиком-помагаєм, хочу я цього чи ні.

— Нічого нікому не кажи, — завжди попереджу мене тато, перш ніж знову поїхати на роботу. — Хай не пхають носа в наші справи. Ми самі даємо собі раду.

Принаймні так він завжди казав, поки все не змінилося.

Поки не прийшли ті двоє і все не зіпсували. Але про це трохи пізніше.

На обід я готую собі тост із квасолею і трохи дивлюсь телевізор, але ще другої нема, як я вже вмираю з нудьги. Мені не виходить з голови Амелія та її моторний човен. Я пообіцяв їй, що повернусь, але я в цьому сумніваюся. Вона мене дратує, та й, крім того, що скажуть мої друзяки, коли пронюхають, що я тусувався з дівчиною?

Але вийти погуляти можна було б, кажу я собі.

І взагалі — чому б я мав не йти до каналу, бо там мене може підстерігати Амелія? Я багато років тут живу і маю більше право. Вона тільки приїхала сюди. Та й навряд чи вона там є, якщо мама вже записала її в місцеву школу.

Я рідко коли буваю на каналі по обіді. На алейці сьогодні майже нікого нема, навіть рибалки тільки де-не-де. Повз мене проїжджає один чи два велосипедисти і шкандибає старий дядько з таким же старим псом. І більш нікого — спокій і тиша.

Я сиджу на лавці й спостерігаю, як вода то припливає, то відпливає, але всередині мене все лоскоче, так наче там марширують мурахи-солдати, і я не можу довго всидіти на місці.

Я вирішую пройтись і подивитись, чи «Моя прекрасна леді» досі пришвартована за вигином. Якщо так, я зможу постукати у двері — якщо на човнах вони бувають. А може, й не стукатиму. Не хочу, аби Амелія подумала, що я набиваюся їй у друзі чи що вона мені подобається, ну або ще там щось.

Повітря тепліше й сухіше, ніж учора, а вода — хоч і глибока й темна — начебто не така густа й масна.

— Ти повернувся!

Я обертаюсь і бачу Амелію й Сенді — вони йдуть позаду мене й несуть торби з харчами. На обличчі Амелії розпливається широка усмішка.

Я зупиняюсь і встромляю руки в кишені джинсів, кбпаючи ногою камінчики на алейці. Серце починає гупати.

— Сьогодні нема уроків, Калуме? — питає Сенді, порівнявшись зі мною.

— Ні, я... — мені не хочеться справити на маму Амелії погане враження, тому я трохи лукавлю: — Сьогодні вчителі на курсах.

— Серед тижня? Дивно.

Амелія шкіриться до мене, і я відводжу погляд.

Я б міг запитати її те саме. Вона ж точно мусить бути у школі, якщо вони тут живуть? Але натомість я питаю Сенді, чи допомогти їй донести до човна найтяжчу торбу, і вона віддає її мені.

Ми знову рушаємо, і незабаром перед нашими очима з'являється човен.

— Ось і він, — виспіває Амелія. — Найгарніший моторний човник у цілій країні.

Вони обидві мають дивну звичку — говорять про човен так, наче то жива істота.

Він справді привертає увагу — тут не посперечаєшся. Корпус пофарбований у лискучий темно-зелений колір, угорі — блакитні та ясно-червоні смужки. Такі яскраві кольори начебто не пасують одне до одного, але тут вони досить непогано поєднуються.

Тато сказав би, що то «несмак».

— Дякуємо, що допоміг нам приволікти харчі, — каже Сенді. — Вип'єш з нами чаю, сонечко?

— Ну ж бо, Калуме, — просить Амелія. — Ма тушкує м'ясо з овочами і спеціями. Пальчики оближеш! Заодно познайомишся зі Спайком і...

— Та дай хлопцю відповісти! — сміється Сенді.

— Ну добре, — я знизую плечима, і щоки знову починають палахкотіти. — Дякую.

Човен прив'язаний товстими канатами до іржавих залізних кілець, встромлених то тут, то там уздовж берега. «Моя прекрасна леді» ледь погойдуться на воді, коли ми наближаємось до неї, так наче знає, що ми прийшли.

Сенді першою вибирається на палубу, ставить свої торби і забирає наші.

— Пішли, — Амелія другою застрибує в човен, а я слідом за нею. Вода легенько коливається, я нутрощами відчуваю її рух, але під моїми ногами «Моя прекрасна леді» — тверда й непохитна.

— Вітаємо на борту, Калуме. Походи собі подивися, як у нас тут, сонечко, — каже Сенді.

Усередині човен довгий і вузький, як я й думав. Там тепло, затишно і приємно.

— Ну ось вона, — Амелія обводить рукою довкола себе. — Наша домівка.

Кожен сантиметр доступного простору чимось заповнений. Усюди висять або стоять потрібні речі або якісь гарні предмети. Білі сітки на вікнах затуляють кімнату від алейки вздовж каналу, а фіранки у помаранчеву й фіолетову клітинку додають ще більше барв.

У другому кінці стоїть чорна чавунна грубка. Крізь закіптюжене скло видно розпечені жарини.

Кухонька крихітна, з пофарбованими у м'ятно-зелений колір дерев'яними шафками. Полички, заставлені всіляким посудом, частково затуляє картата фіранка.

— Кухню на човні називають камбузом, — каже мені Амелія.

На мідних гачках під кухонними шафками абияк розвішані квітчасті горнята різних кольорів і форм. На задній конфорці газової плити тихенько посвістує темно-синій чайник.

Амелія відчиняє невеликий холодильник і наливає нам обом по склянці молочного коктейлю з полуницями.

— Ходімо сядемо, — каже вона.

Ми беремо коктейлі і йдемо на другий кінець човна, до грубки. Біля стіни стоїть довга вузька канапа, закладена клаптиковими ковдрами й подушками. Мені здається, наче я сиджу у м'якому кріслі-мішку.

— То ви тут у відпустці? — питаю я, сьорбаючи коктейль і відчуваючи на язичку кислуватий присмак полуниць. — А де ви взагалі живете?

— Ти так нічого і не зрозумів, я так бачу, — усміхається Амелія. — Ми живемо на «Моїй прекрасній леді», у різних-прерізних місцях.

Я морщу лоба, намагаючись втямити, про що вона.

Амелія тицяє пальцем на табличку над своєю головою: «Дім — там, звідки вирушають у дорогу».

— Це слова Томаса Стернза Еліота. Напевно, це значить, що дім може бути всюди, де ти собі захочеш. Не обов'язково в якомусь одному місці, — вона зиркає скося на моє незворушне лице. — Ти ж в курсі, хто такий Томас Стернз Еліот, правда?

— Угу, — відповідаю я так, ніби мені зовсім байдуже. — В курсі.

Вона всміхається від вуха до вуха.

— Він був поетом і драматургом.

— Ага. І в якій ти тоді школі вчишся, якщо ви постійно переїжджаєте?

— Ма вчить нас удома, — відповідає вона начебто між іншим. — Мене і Спайка. Поки ми з мамою ходили на закупи, за ним дивилася пані з сусіднього човна.

Дверцята на другому боці човна відчиняються, і до нас підстрибом іде низенький худорлявий хлопчик років семи, босоногий і в самих шортах.

— Калуме, знайомся. Мій брат Спайк.

— Привіт! — кажу я, міцно стискаючи склянку з коктейлем. Утрете на трюк із потиском я вже не піддамся.

— Це твій хлопець, Мімі? — Спайк змірює мене поглядом.

— Ні! — я відчуваю, як моє лице буряковіє.

— Просто друг, — сміється Амелія. — Засранець ти малий. Ану привітайся!

— Привіт! — каже Спайк. Він сідає поруч зі мною, надто близько. Я хочу трохи відсунутись, але він так пильно дивиться на мене смарагдово-зеленими очима — таких яскравих я ще в житті не бачив, — що я не можу відвести погляду.

Йому на плечі спадає довге темно-русе волосся. Від нього пахне вулицею — не пилом, а свіжістю й енергією. Якщо енергія взагалі має запах.

— Ну от: мама вчить нас удома, і ми мандруємо країною. Ніде не затримуємося довше, ніж на два тижні.

— А чому?

— Бо в мами тимчасовий дозвіл і ми мусимо переїжджати. Такий закон, якщо ти не в курсі, — морщить носа Амелія.

— То ви не можете просто пришвартуватися десь і жити в одному місці?

— Тоді нам потрібен постійний дозвіл на проживання, а їх дуже мало видають і майже ні в кого їх нема. Влада думає, що вода, небо й повітря, яким ми дихаємо, належать їй. Ми повинні питати дозволу, чи можна нам тут лишитися, бо це все нібито їхнє, — Амелія більше не схожа на збитошницю — її карі очі стали великі й серйозні. — Хіба це правильно?

До кінця тижня наша четвірка відбула покарання й вернулася до школи.

Містер Фокс оголошує, що цієї п'ятниці у нас позачергові шкільні збори. Усі тягнуться в актову залу — там аж гул стоїть, бо всі говорять про те, навіщо нас зібрали.

— З великою радістю і гордістю хочу представити нашого дуже особливого гостя, — голосно каже містер Фокс зі сцени. — Мого талановитого сина Г'юго.

Усі стогнуть. Містер Фокс щонайменше раз на пів року привозить свого «талановитого сина Г'юго» до школи, щоб розповісти нам, який він чудовий-пречудовий актор і як кожен з нас може постаратися і стати таким, як він, хоч ми й бідні і перспектив у нас мало.

— Збудите мене, коли він перестане молоти язиком, — позіхає Джек.

— Сьогодні я хочу розповісти вам, що мій успіх ніяк не пов'язаний із грошима чи статусом, — Г'юго крокує сценою туди-сюди. Він входить у смак і починає розмахувати руками. — Я став молодим актором,

якого всі в нашому місті поважають, бо наполегливо працював.

Містер Фокс стоїть поряд із ним і раз у раз киває головою, як той іграшковий песик.

— Деякі з вас теж можуть такого досягнути. Треба тільки захотіти і постаратися. Хоча я розумію, що коли живеш у цьому районі, успіх здається чимось дуже далеким. За мільйони миль звідси.

Кілька вчителів кривляться так, ніби їм теж до смерті набридло слухати теревені Г'юго Фокса.

— Мені пощастило навчатися у приватному театральному коледжі, — бубонить той далі. — Але у вашому районі теж є прекрасні заклади, і я маю для вас чудові новини, — він на мить замовкає, і мені здається, що зараз заgrimлять барабани. — Я проводитиму кілька безплатних майстер-класів з театального мистецтва у громадському осередку «Митець». Може, нам вдасться навіть запросити справжніх акторів і кінорежисерів, щоб ті прийшли й виступили перед учнями...

— Г'юго люб'язно жертвує своїм вільним часом, щоб допомогти молодим людям у малозабезпечених районах, — втручається містер Фокс, привітно усміхаючись до свого сина. — Закликаю вас усіх скористатися з цього.

— Такі молоді люди, як ви, — заявляє Г'юго, махаючи руками у наш бік, — можуть уже зараз почати працювати задля кращого життя.

Усе це звучить наче дешева реклама по телику.

Але зустрічі з кінорежисерами... оце вже цікаво. Якби ж тільки вони справді вірили в те, що ми маємо шанс.

**ІНТ. ГРОМАДСЬКИЙ ОСЕРЕДОК «МИТЕЦЬ» —
СУБОТНЕ ПООВІДДЯ**

Місцева молодь зібралася послухати виступ відомого кінорежисера.

РЕЖИСЕР

(з ентузіазмом)

Що ж, поговоримо про кар'єру.

В кіноіндустрії багато різних спеціальностей. Вантажники апаратури, актори масовки, кухарі й офіціанти, перукарі й візажисти. Ну ви зрозуміли.

Хтось би хотів попрацювати у сфері кіно?

Ніхто не піднімає руки. РЕЖИСЕР обводить поглядом юрбу. Його погляд зупиняється на ХЛОПЦЕВІ. Він показує на нього пальцем.

РЕЖИСЕР

Гей, ти! Чим ти збираєшся займатися в житті?

Усі обертаються і дивляться на ХЛОПЦЯ. Той червоніє. Дивиться на свої долоні й мовчить.

РЕЖИСЕР

Ну-ну, не соромся. Кожен має якусь мрію. Твоя яка?

ХЛОПЕЦЬ

(схвильовано)

Я хочу писати сценарії.

ХЛОПЦЕВІ здається, що на губах РЕЖИСЕРА з'являється ледь помітна глузлива посмішечка.

РЕЖИСЕР

(підморгує юрбі)

Ти сказав «сценарії»?

ХЛОПЕЦЬ

Так. Сценарії для фільмів. З великими бюджетами й відомими акторами. За його спиною чути смішок.

РЕЖИСЕР

А де ти живеш, хлопче?

ХЛОПЕЦЬ

Тут, на районі.

РЕЖИСЕР

У Голлівуді був колись?

ХЛОПЕЦЬ

Ні.

РЕЖИСЕР

А знаєш когось в кіноіндустрії –
сценаристів чи ще когось, хто б
допоміг тобі туди потрапити?

ХЛОПЕЦЬ

Ні.

РЕЖИСЕР

А батьки відправляють тебе
в театральний коледж?

ХЛОПЕЦЬ

Ні.

РЕЖИСЕР

Що ж, нехай щастить! Це все, що я
можу тобі сказати.

РЕЖИСЕР, закинувши голову, регоче.
Юрба вибухає гучним сміхом. Регочуть
і місцеві мешканці, які зібралися біля
відчинених дверей. ХЛОПЕЦЬ помічає
позаду них свого тата. Той теж
сміється, витираючи сльози з очей.

Регіт заглушає все навколо.

ХЛОПЕЦЬ утікає: проштовхується крізь натовп і вибігає геть з будівлі.

КІНЕЦЬ СЦЕНИ.

Я змушую себе повернутися до того, що відбувається в актовій залі.

— Ну то що — є охочі? — питає Г'юго. — Я в кінці запишу прізвища — і ви точно отримаєте місце.

Кілька учнів несміливо піднімають руки. Я сідаю на свої долоні — у вухах досі дзвенить жорстокий регіт зі сцени, яку я щойно уявив.

Містер Фокс палко дякує своєму синові й намагається викликати в нас несамовитий захват, але коли Г'юго закінчує свій виступ, чути лиш поодинокі оплески від учителів.

Після останнього уроку перед обідом ми, як завжди, збираємося біля науково-технічного крила, щоб разом піти через двір у їдальню.

Я приходжу останнім, і коли йду слідом за хлопцями всередину будівлі, Лінфорд затримується в коридорі біля входу до їдальні, де вже метушиться повно учнів. Він кладе руку мені на плече — під її вагою я аж присідаю.

— Ти ж не підеш до психолога, як казав містер Фокс, правда, брате?

Я голосно ковтаю слину. Решта хлопців чують його питання й собі зупиняються послухати.

Джек розтуляє рота.

— Ти ж не підеш до неї, правда, Кале?

— Ясно, що ні, — якомога рішучіше кажу я.

Лінфорд ледь хитає головою.

— Ясно, що він нікуди не піде. Я просто перепитую, бо старий хитрий лис хотів нас усіх на таке підписати.

Краще б він забрав свою руку. Він вищий і дебелиший за мене, і його лікоть впирається мені у спину. Проте Лінфорд стискає моє плече ще сильніше.

— Тут пташка на хвості принесла, що ти сьогодні зранку ходив у адмінкрило, — усмішка на лиці Лінфорда помалу згасає.

— Я бачив, як ти туди йшов, Кале, — вибачливо каже Гаррі. — Але сказав Лінфорду, що ти точно ні до якого довбаного психолога ходити не будеш.

Без дозволу Лінфорда тобто.

Я почувуюсь так, як колись у дитинстві: коли знаєш, що скоїв щось погане, але не розумієш що.

— Я мусив туди піти — треба було взяти в секретарки форму, щоб змінити номер татового мобільного, от і все, — я вдаю, наче не розумію, у чому проблема. — Але мені здається, містер Фокс сказав, що ми всі повинні сходити до психолога.

— Та ну? По-моєму, він просто дав нам пораду, — Лінфорд корчить перед іншими смішну гримасу. — Старий хитрий лис багато чого патякає, але ж ми його ніколи не слухаємо, правда, хлопці?

Джек і Гаррі кивають на знак згоди.

— Я просто вирішив перепитати тебе, Кале. Бо ми дуже розсердимось, брате, якщо я дізнаюсь, що ти до неї ходив.

Я згадую свою розмову з Фреєю і те, як вона сказала, що все залишиться тільки між нами.

— Та все нормально, — я опускаю голову й намагаюся скинути з плечей його руку, але він і не думає її забирати.

— Вони ж хочуть, щоб ми здали один одного. Тому Лис і сказав, щоб ми всі до неї пішли, — Лінфорд хмуриться. — Спочатку вона буде з тобою щебетати, потім скаже, щоб ти купу всього понаписував, а тоді використає це проти тебе. Проти нас.

— Ага, я в курсі, — кажу я, відчуваючи, як попереком розповзається волога пляма.

Нарешті рука Лінфорда сповзає з мого плеча. Він розтуляє губи, показуючи два рядки рівних зубів.

— Круто. Я знав, що ти не такий дурний.

Волосся на моїй потилиці настовбурчується.

Ми так і стоїмо в коридорі біля їдальні, витріщившись один на одного. Хтось зачинив двері на вулицю, і довкола нас повисло важке тепле повітря. Лінфорд посміхається, інші хлопці й собі шкіряться. Ми всі рушаємо до входу в їдальню, і нарешті я відчуваю, як мої плечі помалу розслабляються.

Я відчиняю двері, а зсередини, наче пара, виривається потік звуків. Я обертаюся до Лінфорда й бачу, як у його очах промайнула тінь, немовби під водою пропливло щось блискуче й темне.

У їдальні нема де яблуку впасти, але наш столик у кутку вільний.

Ми забираємо таці з їжею і йдемо через переповнену їдальню. Лінфорд попереду. Ніжки стільців шуркають об підлогу — учні квапливо підсуваються, щоб його пропустити.

Ми вже майже дійшли до своїх місць, коли Лінфорд раптом зупиняється й обертається. Широкий вишкір ділить його лице навпіл.

— Дивіться, що зараз буде.

Він зупиняється біля стола, за яким з одного боку схилилися над тарілками трійко дівчат, а з другого сидить новачок, через якого нас відсторонили від навчання. Сам-один.

Той, опустивши голову, длубає виделкою в тарілці. Обтріпані рукави піджака дістають йому до пальців.

Лінфорд б'є ногою по його стільці.

Хлопець, мотнувши головою, аж підстрибує. Він розтуляє рота, аби щось сказати, але, побачивши Лінфорда, тільки голосно ковтає слину.

— Як життя, Іммі? Тебе ж так звати, правда? Іммі Грант?

Хлопець опускає погляд на тарілку.

— Понаїхали тут! — шипить Джек.

Лінфорд обводить поглядом їдальню. Усі чергові зайняті на іншому кінці — намагаються впорядкувати неслухняну чергу.

— Коли тебе в цій країні хтось щось питає, Іммі, ти маєш відповідати.

— Ага, це називається правила поведінки, — додає Джек.

Дівчата перестають їсти. Учні за сусідніми столиками теж зацікавлено спостерігають за цієї сценою.

— Питаю ще раз, — каже Лінфорд. — Як життя, Іммі Грант?

З сусідніх столиків до нас хвилиною котиться гіготіння.

— Мене звати Сергій Жураковскі, — тихо відповідає хлопець, втупившись у тарілку.

— Оце так ім'я, бляха. Язик зламаєш, — Лінфорд з відразою кривиться.

— Мене назвали на честь дідуся по мамі. Він був росіянин.

Сергій не так його зрозумів. Він думає, що Лінфорда справді цікавить його ім'я.

— Ясно-ясно. Не треба нам тут нудних сімейних історій. Будеш Іммі, так простіше.

— Ага, норм, — погоджується Джек.

Довгі худі ноги Сергія ледве вміщаються під столом. Краї штанів обтіпалися, а чорні шкіряні черевики протерлися там, де пальці, до темно-сірого. Одна нога підскакує вгору, так наче в його голові грає якась мелодія.

— Лінфорде, по-моєму, сюди йде чергова, — озиваюсь я. Він ніколи не вміє вчасно зупинитись.

Джек дивиться в інший кінець їдальні.

— Та ні, всі зайняті. Не переживай, Кале.

— Я радий, що ти смакуєш безплатні англійські обіди, Іммі, — приязним тоном каже Лінфорд, так наче теревенить про погоду. — І що здобуваєш безплатну освіту. Завдяки британським платникам

податків, — тут його очі зловісно спалахують. — Може, ще й водички вип'єш безплатної?

Лінфорд перевертає свою склянку, повну води, на Сергієву тацю. Вода заливає всю їжу. Він старанно витрушує зі склянки останні краплі.

Сергій не вискакує з-за столу й не скрикує здивовано. Прикипівши до місця, він дивиться на зіпсовану їжу. Довкола нас вибухає регіт, і Лінфорд швидко йде геть. Я чую, як чергові гукають, щоб усі заспокоїлися, але ми вже сидимо, невинні, мов ягнята, за своїм столом.

— Які плани на вечір п'ятниці, друзяки? — питає Лінфорд, коли ми всі вмощуємося за столом, наче нічого й не було. — Мій старий купив два квитки на домашній матч «Фореста». А ви що робитимете?

— Піду в кіно з братом і його знайомими, — бурмоче Гаррі, набравши повний рот їжі. — Правда, не знаю, який там фільм показують.

— А в нас повна хата людей. Тітки, дядьки, брати з сестрами. Дурдом, — закочує очі Джек. — У мамі день народження, то я хоч зможу потягнути кілька бляшанок пива до своєї кімнати.

— Круто, — шкіриться Лінфорд.

Я зиркаю на Сергія. Усі навколо витріщаються на те, як він намагається сяк-так підгорнути мокрі рукави піджака.

— А ти, Кале? — Лінфорд дивиться на Сергія, а тоді на мене. — Я питав, що ти робитимеш сьогодні ввечері.

Коли про таке запитують, мені переважно спадає на думку яка-небудь відповідь, але не тепер —

сьогодні мій мозок завмер. У вухах голосно брязкають виделки з ложками й тарахкають тарілки, а відповіді для Лінфорда так і нема.

Гаррі й Джек підводять очі від своїх тарілок.

— Мову відняло, — пирхає Джек, запихаючи до рота повну виделку макаронів.

— Іду на боулінг, — врешті видушую із себе я. — Ми з татом ідемо ввечері грати в боулінг.

Лінфорд поволі киває, втупившись у мене карими очима.

Я опускаю очі й колупаю виделкою в тарілці. Спагеті схоже на купку хробаків.

Краєм ока я помічаю, як Сергій встає і виходить з їдальні.

Я кладу виделку на стіл. Їсти більше не хочеться.

Після уроків мої друзі відразу йдуть додому, де на них чекають батьки і все, що вони там запланували.

Якби тато був удома, ми б поговорили з ним про те, як минув день і що ми робитимемо на вихідних. Але сьогодні вранці він прислав мені повідомлення: написав, що приїде в суботу ввечері, а може, навіть у неділю, якщо все затягнеться.

Поняття не маю, що робитиму цілі вихідні.

Я вирішую піти додому довгою дорогою: вгору по Велл-роуд, а тоді вниз по Вудборо-роуд — крутим схилом, що веде до околиці нашого району. На вулиці ясно і дуже тепло. Уперше відчувається, що літо вже тут.

Надворі товчється повно дітлахів — батьки щойно забрали їх із сусідньої початкової школи. Деякі з них пишцять і репетують, намотуючи кола так, ніби їм щойно вдалося втекти із в'язниці, але майже всі чемно йдуть за руку з мамою чи з татом, розповідаючи, як минув їхній день у школі. Вони дивляться на дорослих так, наче ті — цілий їхній всесвіт.

Ще кілька років — і ці діти потраплять у реальний світ і зрозуміють, що кожен сам по собі.

Через тиждень у всіх школах почнуться літні канікули — на півтора місяця, — і тоді в цю пору буде набагато спокійніше. Я стараюсь не думати про літо і про те, що робитиму кожного дня, але всі знають, як буває, коли намагаєшся про щось не думати. Раптом виявляється, що можеш думати тільки про це.

У моїй голові кілька днів крутиться одна суперова ідея. Я міркую над тим, чи не вдасться мені вмовити тата, щоб узяв мене з собою на роботу. Тоді я б нарешті побачив, чим він заробляє на життя.

Було б цікаво, та й я зміг би йому допомогти. Тоді б він зрозумів, що я вже не мала дитина. Я побував би в інших місцях і був би з татом, а не сидів сам як палець з ранку до вечора у квартирі.

Треба тільки вибрати вдалий момент і запитати його про це, а для цього тато мусить бути вдома. Я нишпорю в кишені й витягаю жменьку монет. Три фунти й вісімдесят два пенси. Про піцу можна забути.

У холодильнику є пів пляшки молока, йогурт і одне яйце. А ще шість скибок білого хліба з кількома зеленими цятками. Не страшно, бо я все одно підсмажуватиму їх у тостері. А пліснява — це ж пеніцилін, від нього не вмирають.

Я доходжу до кінця Велл-роуд, де вулиця врешті перестає здійматися догори й повертає ліворуч до Меперлі-Топ.

Я дивлюсь на великі загороджені особняки по той бік дороги й думаю, від кого ті люди позатуляли ся парканами і як це — прокидатися й лягати спати в такому будинку. Повітря тут здається чистішим,

а небо — блакитнішим. Наша квартира лише за пів милі звідси, біля підніжжя пагорба, але здається, що ми живемо в іншому світі.

Я йду ще десять хвилин і, перш ніж повернути до нашого району, проходжу повз громадський осередок «Митець» по той бік дороги. Цегляна споруда, збудована торік за європейський грант, виблискує у променях сонця теракотовою барвою.

Саме там Г'юго Фокс проводитиме майстер-класи. Саме туди приходитимуть кінорежисери й виступатимуть перед нами, невдахами.

Зараз ворота зачинені, але невдовзі їх відчинять, бо у п'ятницю ввечері там проводять різні заходи.

Минулого тижня керівниця осередку подзвонила татові й попросила, щоб той зайшов до них і полагодив браму після того, як туди хотіли пробратися злодії. Декому все гарне й нове муляє око.

— Творчі люди мають більше грошей, ніж розуму, — любить казати тато.

На початку весняного семестру містер Роудс, керівник театрального гуртка, водив нас туди на екскурсію. Всередині досі пахне фарбою, а туалети чисті — ні калюжок сечі на підлозі, на графіті на стінах.

Я не був у жодній з їхніх майстерень, але мені подобається, що там усе нове. Таке враження, що якась важлива персона згадала про наш занедбаний район, який притулився в цьому закутку міста, і подумала, що в нього таки варто вкласти гроші. Тут є де гуляти, ніхто тебе не чіпає і можна спостерігати за всяким різним, хай навіть ти не хочеш брати ні в чому участі. А ще взимку там тепліше, ніж у нашій квартирі.

Коли я сьогодні вранці йшов до школи, на брамі нічого не було. А зараз там висить якийсь аркуш, захований від вітру і дощу у пластикову кишеньку.

Я переходжу дорогу і, перш ніж прочитати, що там написано, крадькома зиркаю праворуч і ліворуч. Не хочу, аби хлопці пронюхали, що мене цікавить дурнувятий театр чи інший відстій, як вони кажуть.

Прочитавши заголовок, я завмираю.

З дороги долинає шум машин, у кронах дерев щечечуть пташки, повз мене проїжджає автобус, напхот напханий втомленими пасажирами, та все це враз стає чимось далеким-далеким.

НАДІШЛИ НАМ СВІЙ СЦЕНАРІЙ!

Мене від маківки до пальців на ногах пронизують дрижаки.

Я уважно розглядаю аркуш, вихоплюючи основне.

Раді повідомити, що ми отримали європейське фінансування... для молоді, яка у співпраці з колективом «Митця» зніматиме короткометражний фільм, дія якого відбудеться в районі Мепперлі, Сент-Енн або Дейлз-Ворд. Запрошуємо молодих хлопців і дівчат віком 13–18 років, які мешкають у цих районах, надіслати нам сценарій на тему: «Місце, в якому я мрію побувати»...

Я міг би вигадати сценарій і подати його на конкурс! Написати на папері замість складати подумки. Але що такого цікавого я можу написати, щоб про це зняти цілий фільм? Я знаю тільки про те, як живеться в муніципальному кварталі, а таке нікого не цікавить. Сент-Енн — не те місце, куди хтось мріє поїхати чи про яке хоче дізнатися.

Тепер після дрижаків — холодний піт, який поволі вкриває мою шкіру.

Приємно було отак мріяти, але пора закінчувати. Лінфорд, Джек і Гаррі животи надірвуть зі сміху, якщо дізнаються, що мене мало не затягнуло.

Участь у таких конкурсах беруть інші люди — не такі, як ми. Скажімо, мешканці котрогось із тих великих загороджених будинків у Мепперлі-Топ. Якийсь хлопець чи дівчина, які поїздили світом, вивчали ту справу і знають, як писати сценарії. Але щось таки спонукає мене витягнути один із папірців з кишеньки на брамі, згорнути його і запхати до бічної кишені наплічника. Прочитаю потім, як не буде нічого ліпшого до роботи. Застібаючи липучку на наплічнику, я краєм ока помічаю якийсь рух. Хтось прошмигнув за смітники по той бік будинку. Точно.

Сама будівля зачинена, тому я сумніваюсь, що то хтось із працівників осередку. Я відходжу від металеві загорожі, обходжу браму і зупиняюсь там, звідки краще видно через ґратки.

Знову щось ворухнулось.

А тоді... нічого.

Я ще кілька хвилин спостерігаю.

Машин на дорозі нема, пташки співають, як і співали, довкола знову тихо і спокійно. Той, хто там нишпорив, зумів утекти. Той, хто там був, не хоче, аби його помітили.

До свого кварталу я так і не повертаю. Іду далі.

Я перетинаю Гантінгдон-стріт, закорковану автівками, які везуть людей з роботи додому, і загазовану викидами, і йду далі до Менсфілд-роуд.

Прямую до лавки біля великої адвокатської контори на розі, поряд з торговим центром «Вікторія». З центру вихлюпуються натовпи людей із повними торбами. Усі щасливі, бо попереду вихідні, хоча, може, мені так тільки здається, бо сам я думаю про них з острахом.

Я сідаю на лавку. Одна з дощок поламалась і стирчить, наче кістка, пошарпана й надщерблена. Я посуваюсь на другий бік, у калюжку пообіднього сонячного світла, що кидає на мене свій теплий відблиск.

Коли тато їде з міста у своїх справах, я часто приходжу сюди після уроків. Тут відчувається гул чужих життів. Усі дуже заклопотані й не помічають, що я сиджу й спостерігаю за ними — інколи я, буває, щипаю себе, аби впевнитись, що я не привид.

Мимо проїжджає двоповерховий автобус. Хтось гукає, і, підводячи голову, я впізнаю трьох хуліганів-дев'ятикласників з моєї школи. Один просуває

два пальці у відчинене вікно на другому поверсі, другий стискає руку в кулак і показує мені грубий жест.

Коли я показую те саме йому у відповідь, якась жінка з міцно стягнутим у вузол волоссям, яка дибас повз мене на височезних підборах, осудливо клацає язиком.

— Він перший почав, — кажу я їй, але вона задирає носа так, наче від мене тхне.

По той бік вулиці я помічаю старого, який човгає угору схилом. Я вже не раз його бачив. Він завжди сам, з величезним блакитно-білим пластиковим пакетом, майже порожнім. Що кілька кроків він зупиняється, аби перевести подих. Його тіло постійно зігнуте, як буква «С», навіть коли він стоїть на місці.

Цікаво, як він виглядав, коли був молодший. Може, служив в армії — стояв, випроставши спину, марширував туди-сюди й віддавав накази підлеглим.

Дивно таке уявляти, але колись я стану таким старим, як він. Таким, як був мій дідо.

Замість думати про те, який фільм я подивлюсь увечері, чи рахувати години, поки тато приїде додому, я хвилюватимусь, за скільки часу вилізу на той пагорб, не скрутивши свою кістляву шию.

Мені раптом хочеться витворити щось відчайдушне та спонтанне, поки я ще маю нагоду, поки я ще молодий. Ну, не знаю — піти, наприклад, на автобусну станцію і сісти на перший-ліпший автобус, який їде кудись за сотні миль звідси, подалі від нашого району.

Я можу таке утнути, якщо дуже захочу. Мені вже чотирнадцять, а не чотири. Ніхто мене ні про що не питатиме.

Сьогодні в мене замало грошей на квиток, але не в тому суть.

Мріяти — круто, бо не треба продумувати надійний план, як зробити те або се, або розв'язувати якісь проблеми.

Можна просто перестрибувати до найкращих моментів.

ЕКСТ. ЦЕНТР НОТТІНГЕМА — НАДВЕЧІР'Я

Автобусна станція «Броудмарш», липень.
Передвечірнє місто принишкло після
робочого дня, чекаючи, поки люди
повиходять до пабів і ресторанів.

ХЛОПЕЦЬ підходить до каси.

ХЛОПЕЦЬ

(упевнено)

Квиток до Лондона, будь ласка.

В один бік.

КАСИР пильно дивиться на ХЛОПЦЯ через
шибку з оргскла.

КАСИР
(з підозрою)
Скільки тобі років?

ХЛОПЕЦЬ
Шістнадцять. Я їду провідати хвору бабцю.

КАСИР спочатку вагається, а потім знизує плечима й киває. ХЛОПЕЦЬ простягає йому двадцять фунтів і отримує квиток. Він обертається йти геть.

КАСИР
(гукає йому вслід)
Хай бабця одужує!

Автобус напівпорожній. ХЛОПЕЦЬ вибирає місце позаду й засинає.

ЗМІНА КАДРУ:

ЕКСТ. ЦЕНТР ЛОНДОНА — ПІВНІЧ

ХЛОПЕЦЬ стоїть на Тауерському мості й дивиться на Темзу. На воді мерехтять відблиски барвистих вогників від довколишніх споруд. Хлопець упізнає «Корнішона», «Тертку», «Рацію» й «Уламок»*.

КІНЕЦЬ СЦЕНИ.

* Назви найвідоміших хмарочосів Лондона. — Тут і далі прим. ред.

— Перепрошую! — гримить чийсь голос під моїм вухом.

Від несподіванки я підстрибую на лавці й бачу, що переді мною стоїть, взявши руки в боки, якась жінка в коротенькій спідниці і з довжелезними сережками. За її спиною — дитячий візок.

— Оце ти завис. Так ми ніколи не дійдемо до парку. Мій Брендон кинув свого дурника під лавку. Зможеш дістати?

— Ой, вибачте, — я нагинаюсь, дістаю дурника і даю їй.

Вона якось дивно на мене дивиться.

— З тобою все нормально? Ти ніби на іншій планеті літав. Наколовся чи що?

— Ні, просто задумався, — кажу я.

Жінка хитає головою і повертає возика, щоб їхати далі. Лице малого Брендона вимащене шоколадним морозивом.

Цікаво, чи мама теж мене возила отак у візку, коли я був малий? Чи гуляла зі мною в парку або ще десь?

— Добре накатайся на гойдалці, — кажу я малому.

Той махає мені напівз'їденим різком і усміхається від вуха до вуха.

Повернувшись до свого району, я заходжу в крамницю на розі й, витрушуючи з кишені жменю копійок, купую велику пляшку газованої води і найбільшу плитку молочного шоколаду.

У школі повна заборона на чипси, солодощі й газовану воду. Нічого не можна. Вони чомусь думають, що через це всі перестануть споживати шкідливу їжу. Але ж насправді тоді її, навпаки, хочеться ще більше.

Я поки не їм смаколиків — несу додому, щоб з'їсти пізніше. За п'ять хвилин я вже повертаю на нашу вулицю.

На Сент-Маттіас-роуд шум і гам. Дітлахи ганяють на велосипедах і скутерах, кілька старших хлопців грають у футбол: замість поля їм дорога, а замість воріт — стовпці обабіч неї.

Біля сімнадцятого будинку на варті стоїть містер Палмер — береже свої бляшанки із солодкою кукурудзою від невдалих ударів.

Дес, Сандра та їхні друзяки з дредами біля одинадцятого будинку виглядають цілком розслабленими, так наче цілий день провалялися в садку. Вони перетворили свій невеличкий сад на таку собі

кому. Якщо не падає дощ, з ранку до вечора сидять там серед кульбабок, схрестивши ноги, і потягують із бляшанок пиво.

Вони грають чудну музику, схожу на звуки гітари, тільки дзвінкішу. Їхній старий диванчик стільки часу простояв у садку, що крізь сидіння проросли бур'яни.

— Мир тобі, брате! — кричить Дес, коли бачить мене.

Тато каже, що через них наша вулиця має погану репутацію, бо вони курять траву й живуть у дірі, але я махаю Десу у відповідь.

Трохи далі, у сьомому будинку, місіс Брустер влаштувала барбекю на занедбаному газоні, що його вона ділить із родиною Петел, які живуть у квартирі на першому поверсі.

Тато каже, що коли смажиш м'ясо, треба почекати, поки вогонь загасне, а вугілля побіліє, але місіс Брустер розпікає низку блідих сосисок на полум'ї, що сягає їй до пояса.

Її внуки-близнюки — Армані й Версаче — бігають подвір'ям, штрикаючи один одного гострими патиками.

— Армані! Версаче! — хрипло кричить місіс Брустер, щоб ті зупинилися, а тоді обертається до мене, махаючи металевою лопаткою: — Як ся маєш, Калуме?

Вона вихоплює цигарку зі своїх сухих, зморщених губ.

— Гарна погода, еге ж?

Вона квапиться до хвіртки у своїх квітчастих капцях. На бетонну доріжку сиплеться попіл з цигарки.

Помітивши газовану воду й шоколадку, що їх я затиснув під пахвою, місіс Брустер супиться.

— У нас тут повно сосисок. Може, побудеш з нами трохи, котику?

— Та ні, дякую. Ми з татом ідемо потім на боулінг. Я вдаю зі себе того, хто з нетерпінням очікує вечора, але місіс Брустер так легко не проведеш.

Вона затагується цигаркою і, примруживши очі від сонця, дивиться на порожнє місце, де завжди паркується мій тато.

— Ну дивись, хлопче, — вона нахиляється й пильно дивиться на мене; м'яка, поморщена шкіра на її щоках звисає, немов фіранки, по обидва боки від її рота. — Але шкода буде, якщо ти просидиш такий гарний вечір сам у квартирі.

— Не просиджу, — квапливо заперечую я. — Усе гаразд, місіс Брустер, не хвилюйтесь.

Я хихочу, щоб показати їй, що зі мною все просто супер, але сміх виходить надто високий і напружений, як тоді, коли у скрипці надто сильно натягнута струна.

Коли я заходжу до прохолодної квартири, руки покриваються гусячою шкірою, а від несподіваної тиші дзвенить у вухах.

Я зачиняю ногою двері й заходжу до вітальні. Тут чути приглушені звуки знадвору. Вереск, сміх, шум автівки, яка привезла нових гостей на барбекю. Коли нидієш сам як палець у хаті, здається, що святкова атмосфера за сотні миль звідси.

Я відгортаю жалюзі й дивлюся на дорогу. Порожнє місце, де зазвичай стоїть татова машина, схоже на дірку від щойно вирваного зуба.

Більшість людей уже вдома — збираються насолоджуватися спекотною погодою, яку прогнозували на вихідні.

Може, усе-таки повернутися до місіс Брустер? Я б міг сказати, що тато щойно написав мені повідомлення: мовляв, приїде з роботи пізніше і ми вже не встигнемо на боулінг. Та й від підгорілої сосиски я б не відмовився.

Але вона швидко зметикує, що татового буса вже тиждень як нема, і вп'ється у мене тими своїми очима-рентгенами, які за мить визначають, де правда, а де брехня. Місіс Брустер марнує свій хист, пильнуючи внуків, — їй би служити в розвідці.

У вухах постійно звучить татове нагадування про те, що треба тримати язика за зубами. Бо якщо соціальні працівники й інші доброзичливці пронюхають, що його стільки часу нема вдома, на наші голови впаде ціла купа проблем. Мене заберуть у прийомну сім'ю. Тата посадять у в'язницю. І що тоді з нами буде?

Ні, ліпше я вже посиджу в хаті, зачинивши двері й увімкнувши телевізор, подалі від місіс Брустер з її добрими намірами й розпитуваннями.

На обід у суботу я знаходжу пачку вермішелі швидко-го приготування, яка завалаялася в кухонній шафці за двома поржавілими бляшанками консервованих персиків, які вже давно зіпсувалися.

Я наливаю у пляшанку окропу й спостерігаю, як суха вермішель із кавалками помідорів набухає й перетворюється на вологий клубок хробаків зі згустками крові. Те, що колись було, мабуть, шматочками свіжої моркви, стало розлізлим помаранчевими грудками, схожими на ті, що першими йдуть на дно унітазу, коли тебе нудить.

Звучить гидко, але на смак дуже навіть непогано і вже точно у сто разів краще, ніж їсти яйце на запліснявілому тості без масла.

Минає хвилина, відколи я залив вермішель окропом, коли раптом, грюкнувши, відчиняються двері.

Моє серце мало не вискакує з рота, але за мить до кухні вкочується тато. В одній руці він несе велику дорожню торбу, а в другій — кілька пакетів із харчами.

— Ти вже вдома!

Я забуваю про вермішель і біжу до тата. Забираю пакети з їжею і зазираю всередину.

Піца. Газована вода. Печиво.

Ось він — результат роботи.

Вільною рукою тато куйовдить моє волосся.

— Вирвався раніше. Вирішив зробити тобі сюрприз.

— Супер! — я усміхаюся від вуха до вуха й берусь розкладати продукти.

— Приїхав би скоріше, але по дорозі подзвонили. Хтось знову вдерся в осередок, — похмуро каже тато. — Я заїжджав туди — затулив вікна дошками.

Я кладу буханку хліба на стіл і дивлюсь на нього.

— А вони знають, хто це? — питаю я. — Хто це зробив?

— Та, напевно, якісь місцеві хлопчиська. Засранці малі. Ну зараз уже все нормально, — махає рукою тато. — Зробиш мені чаю? Клята дорога, ніяк не міг доїхати. На М-1 сталася велика аварія.

Я заварюю татові чай, поки він розв'язує шнурівки на важких робочих черевиках і перевдягається у поцятковані фарбою спортивні штани й футболку з дірливими пахвами.

Я думаю, чи не розповісти йому, що хтось лазив біля будівлі осередку, але ж насправді я нікого не бачив. Тільки чийось тінь — ледь помітний рух краєм ока й більш нічого.

Той, хто там був, щезнув просто в мене перед очима.

Тато повертається у вітальню, але не йде пити чай перед телевізором, як завжди, а сідає біля мене на дивані.

— Як минув тиждень? — він голосно сьорбає чай, дивлячись мені в очі.

Я згадую те, що сталося. Як мене відсторонили на день від навчання і як я ходив до шкільної психологині.

— Може бути, — буркочу я і замовкаю.

Тато ставить чашку на підлогу й зітхає. До його лица прилипла дивна напружена посмішка.

Він піднімає чашку.

— А твій тиждень як минув? — питаю я, аби лиш не мовчати.

— Добре, синку. Добре.

Тато знову голосно зітхає, так наче задіхався, хоч такого не може бути. Він же просто собі сидить.

— З тобою все нормально, тату? — я пильно дивлюся на нього.

Тато совгається на дивані. Він згорбився й почервонів.

— Та все нормально. Краще не буває, якщо чесно, — він кашляє і знову ставить чашку на підлогу. — Все добре.

— Просто ти... не знаю... — я дивлюсь на нього примружено, — якийсь не такий.

Тато сміється і ледь випростує спину.

— Нічого від тебе не сховаєш, еге ж? — він прокашлюється і глибоко вдихає. — Річ у тім, Кале, що я... ну... декого зустрів.

— Дадуть тобі щось нове будувати?

Якраз хороша нагода запитати тата, чи можу я з ним трохи поїздити влітку.

— Та ні, то не про роботу. Ні, — татове коліно дригається вгору-вниз. — Я просто зустрів декого. Одну жінку.

— Жінку? — тихо перепитую я.

Тато... і жінка?

Я не знаю, що сказати. Чоло стає гаряче й мокре, як два роки тому, коли я захворів на вітрянку.

Тато дивиться на мене, і я сяк-так зображаю на лиці кволу усмішку.

Він зсувається на край дивана й починає говорити — він за цілий рік стільки зі мною не говорив. Принаймні так мені здається.

— Вона трохи молодша за мене, але ж вік — то просто цифра, хіба ні? Вона фантастична, Кале. Красива, розумна, з почуттям гумору. Я б ніколи не подумав, що зустріну таку, як вона, після... ну, ти розумієш.

Після мами.

— Я вирішив тобі сказати, бо Енджі — так її звать — ну, їй дуже хочеться прийти до нас у гості. Каже, що хоче познайомитися з моїм чудовим сином, про якого я їй стільки всього нарозповідав.

Мої груди й спину стискає, як тоді, коли я одягнув костюм, узятий напрокат на весілля татового найліпшого друга.

Тато далі щось говорить, але я вже не слухаю — просто дивлюсь на нього. Я ще ніколи не бачив його таким жвавим. Треба проковтнути клубок у горлі й сказати що-небудь, аби показати йому, що я радію за нього.

Я знаю, що радітиму за нього, коли до мене повністю дійдуть його слова.

Тато ляскає мене по плечі. З його чашки вихлюпуються чай і обпікає через джинси мою ногу.

— Ми з тобою, хлопче, ось такі... — він підносить до мого лица кулака, щоб показати, які міцно ми тримаємося купи. — Нас ніщо ніколи не роз'єднає. Ти ж це знаєш, правда?

Я киваю, і клубок у горлі зрушується з місця, а тоді пересувається трохи вище.

Тих вихідних я майже не бачу тата. У суботу по обіді він фарбує свою спальню, а в неділю вранці, поки я прибираю квартиру, їде купувати нові рушники, постіль і цілу торбу дорогої їжі й питва.

Повертаючись додому, тато зазвичай ставить телефон заряджатися в кухні, і той так і лежить там цілі вихідні. Але тепер його телефон сигналізує що кілька хвилин — повідомлення приходять одне за одним, і як тільки я гляну на нього, він то читає їх, то пише щось у відповідь.

— Енджі прийде завтра ввечері в гості, — повідомляє тато в неділю надвечір, коли врешті сідає дивитися разом зі мною футбол. — Повечеряємо утрюх.

Може, не так вже воно й погано, що та Енджі до нас приходитиме. Тоді наші шафки й холодильник ніколи не будуть порожні.

— Можна врізати шматок того морквяного торта, що ти купив сьогодні? — я прицмокую губами, уявляючи вологий бісквіт з корицею і масляним кремом.

— Може, зачекаємо, коли Енджі прийде? — тато відривається від телевізора й дивиться на мене так,

ніби хоче ще щось сказати, але потім переводить очі назад на екран.

За якийсь час він, підморгнувши, каже:

— Енджі прийде не сама. Думаю, він тобі сподобається. Точно сподобається. Може, ви навіть потоваришуєте.

Напевно, вона має пса, але тато не уточнює. Я завжди мріяв мати собаку, але тато каже, що не годиться тримати тварину цілий день у квартирі, поки я в школі, а він тиждень на роботі.

— Он як. Ну і як його звати? — хочу підіграти я татові.

— Завтра дізнаєшся, — тато сьорбає пиво з бляшанки. — Вийде гарний сюрприз.

У понеділок ближче до обіду я маю зустріч із Фреєю.

Якщо в тебе «настановча зустріч» — так тут називають консультації з психологом і всяке таке, — то можеш пропустити частину уроку.

Мені пощастило: я зможу прогуляти майже всю пару з математики, а головне, що всі мої друзі у слабшій групі й будуть на інших заняттях. Тому я зможу непомітно прослизнути до кабінету Фреї.

Я згадую несхвальні слова Лінфорда і те, як він наполягав, щоб без його дозволу ми ні до якого психолога не ходили. Він переконаний, що Фрея хоче вивести нас на чисту воду і їй не можна довіряти.

Деколи я почуваюсь так, ніби він дорослий, а ми з Джеком і Гаррі — дітлахи, якими він командує. Раніше так не було. Ми всі були на одному рівні, але в якийсь момент Лінфорд призначив себе головним, а ми й не помітили, як це сталося.

І тепер вже пізно щось міняти.

Я не можу не прийти сьогодні на ту зустріч — мушу піти ще цього разу і сказати Фреї, що більше не зможу приходити. Я не маю вибору. Якщо Лінфорд дізнається, що я спілкуюся з нею за його спиною, — мені кінець.

Я йду через внутрішнє подвір'я до кабінету Фреї в адміністративному крилі. Сонце відкидає тіні на нову гладеньку бруківку, яку поклали під час весняної чверті. Її виклали у формі ромбів — то кремового, то блідо-лососевого кольору. Поки що на новій ділянці нема ні плям від жувальних гумок, ні плювків.

Я згадую, що тато мав облаштувати невеличке подвір'я на нашому шматку занедбаного газону. Спочатку він обіцяв зробити це у квітні, а потім відклав до травня. Тоді йому дісталось якесь добре оплачуване замовлення в Польщі, й він сказав, що точно все залагодить до червня. І, може, навіть поставить там невеликий гриль для барбекю. Якби ж то. Уже середина липня, наступного тижня починаються літні канікули. А подвір'я так і нема.

У кишені піджака я намацую нового записника. Фрея попросила мене принести його на нашу наступну зустріч.

Я думав, що мене кине в холодний піт на саму думку про те, що знов доведеться з нею говорити, але, як не дивно, мені трохи легше на душі. Так наче від мене відігнали якісь темні тіні.

Коли я доходжу до дверей кабінету Фреї, моє серце починає гупати. Я стукаю й чекаю, як і написано на табличці.

Відчиняються двері — і я ступаю крок назад, бо з кабінету з'являється ще один учень. Сергій Жураковскі. Виходячи в коридор, він притримує для мене двері. Я відчуваю на собі його погляд, але сам не дивлюсь на нього.

Переді мною виринає поцятковане ластовинням обличчя Фреї та її скуйовджене коротке руде волосся.

— До зустрічі, Сергію! — вона гукає йому вслід, а тоді зачиняє за нами двері. — Доброго ранку, Калуме.

— Доброго, — бурмочу я і зупиняюсь посередині кабінету, не знаючи, куди себе подіти. Що тут робив Сергій Жураковскі? І що він розповідав Фреї?

— Сідай, де хочеш, — вона киває на м'які крісла.

Я скидаю наплічник і вмоцуюсь у кріслі якнайдалі від неї. Втуплююсь очима у графин з водою і дві склянки, що стоять на столику перед нами.

— Як справи, Калуме? — Фрея піднімає графин. — Як минули вихідні?

Я спостерігаю, як склянки наповнюються мінеральною водою. Знизую плечима.

— Нормально.

— Певно, не можеш дочекатися канікул?

Я знову знизую плечима. Не хочу думати про те, як шість довжелезних тижнів нидітиму сам у квартирі.

— Якщо хочеш, можемо зустрітися ще раз у п'ятницю перед канікулами, — усміхається Фрея. — А влітку я щотижня проводжу консультації в осередку «Митець» — тут, на районі. Як нікуди не поїдеш — приходь.

Я квапливо киваю. Наприкінці зустрічі я скажу їй, що більше не прийду.

— Ти мав час щось написати у своєму блокноті? — питає Фрея.

Я витягаю з внутрішньої кишені піджака записника, кладу на стіл і посуваю до неї.

— Не знаю, чи я зробив усе правильно, — бурмочу я.
Вона хитає головою і відсуває записник назад до мене.

— Це твій блокнот, Калуме. Якщо хочеш, можеш розгорнути і прочитати вголос те, що написав. Але вибір за тобою.

Дивно. Лінфорд казав, що її завдання — перевірити кожне слово, аби піймати нас на гарячому.

— Я вже казала тобі, що це не домашнє завдання, — продовжує Фрея. — Тебе тут ніхто не перевіряє, розумієш?

Я киваю.

— Можеш розслабитися. Тут нема ніяких «правильно» і «неправильно».

Я дивлюсь на неї, але в роті пересохло і я не знаю, що сказати.

— Добре... — вона приязно усміхається і відпиває трохи води. — То що ти там написав?

Я теж добряче надпиваю зі своєї склянки й розгортаю записник.

— Я написав, чим люблю займатися у вільний час. — Я відчуваю, що мої щоки пашіють. — Всякі дурниці...

Фрея сидить, склавши бліді, покриті ластовинням руки на колінах, і чекає.

Я дивлюсь на свої каракулі на першій сторінці. Нащо я взагалі писав ті нісенітниці?

— «Чим я люблю займатися», — читаю я вголос заголовок, а сам шкодую, що не можу викопати в землі глибоку-преглибоку яму й стрибнути в неї. — Номер один. Дивитися фільми.

— О, це ж треба — я теж! — виспіває Фрея зі своїм мелодійним акцентом. — А які саме фільми?

— Не знаю. Та всякі, — я совгаюсь у кріслі, але ніяк не можу добре вмотитися. — Бойовики. І фантастику.

— А ти колись бачив артхаузнi фільми?

Я хитаю головою. Не розумію, про що вона.

— Це мій улюблений жанр, — каже вона. — Добре, продовжуй.

Я читаю наступний пункт і відчуваю, як щоким починають палати вогнем.

— Номер два. Писати кіносценарії.

Я обмахуюсь краєм піджака. Коли я прийшов, у кабінеті не було так гаряче.

— Ти пишеш сценарії? Це ж круто, Калуме!

Я зиркаю на неї — вона ж, певно, глузує з того, що такий хлопець, як я, пише сценарії? Але ні, не глузує. Навпаки, приємно вражена.

— Але то не справжні п'єси, — кажу квапливо. — Ну, тобто вони такі собі, не дуже.

— Може, маєш щось зі собою? — нахиляється до мене Фрея. — Сценарій, який ти написав і міг би дати мені почитати?

— Ні, — відповідаю я.

— Ти, може, ходиш на гурток з письменницької майстерності?

Я не стримуюсь і посміхаюсь. Вона думає, нібито я якийсь професійний письменник.

— Чому ти смієшся, Калуме?

— Тут такого нема, та й, крім того, я не пишу такі сценарії, як у фільмах. Переважно я складаю їх

подумки. Тому й не братиму участі в конкурсі, який проводять у «Митці».

Вона здивовано на мене дивиться, і я згадую про папірець у наплічнику. Витягаю його з бічної кишені й простягаю їй.

— Але ж це якраз те, що треба, — каже вона, розгорнувши листівку з оголошенням. — Це ж чудова можливість.

— Не для мене, міс, — хитаю я головою. — Про що я писатиму? Про муніципальні будинки і крамниці на розі? Та ну.

Фрея швидко підводиться, і я вже вирішую, що рознервував її, але вона підходить до стола й висуває шухляду.

Витягує коробку з DVD-диском і показує її мені. На обкладинці зображений недбало вдягнутий хлопець, який насмішкувато дивиться в камеру, піднявши вгору два пальці.

— Бачив цей фільм?

Я знову хитаю головою. Не думаю, що містер Фокс дуже зрадів би, довідавшись, що Фрея захоочує учнів таке дивитися.

— А давай ти подивишся його і поділишся зі мною своїми враженнями у п'ятницю? — Фрея простягає мені DVD. — Тоді скажеш, чи нудно живеться робітничому класу.

Я неохоче беру диск. Той фільм явно не в моєму стилі.

У ту хвилину я згадую: я ж мав попередити її, що більше не прийду. Але натомість киваю і ховаю диск до наплічника.

На перерві я зустрічаюся на подвір'ї з хлопцями.

— Як там боулінг у п'ятницю? — Лінфорд жартома мене штурхає.

— Нормально, — відповідаю я.

Він зиркає на Джека, але нічого не каже.

— А я бачив, як хтось заходив до кабінету психолога в адмінкрилі сьогодні рано. Ану вгадай хто, — каже Гаррі.

Здається, мене зараз знудить. Напевно, Гаррі побачив, як я прослизнув до кабінету Фреї.

Очі Лінфорда звужуються.

— Хто?

Я готуюся пояснювати, що мусив піти туди ще раз, але більше не піду.

— Іммі Грант, — цвіркає крізь зуби Гаррі. — Заїшов туди так, ніби то його кабінет, навіть не глянув на мене, наче я пусте місце, а я якраз чекав на копії для міс Гарріс. Думаю, він настукав на тебе, Лінфорде, за те, що ти зіпсував його обід в їдальні.

Я знов починаю спокійно дихати.

— Я так і знав. Вони хочуть витурити мене зі школи через того довбаного психолога, — стискає щелепи

Лінфорд. — Перевіряли спочатку, чи ви мене не видасте, а як нічого не вийшло, то взялися за того шмаркатого поляка. Містер Фокс назавжди вижене мене звідси, я знаю.

Ми всі супимосся.

— А от і ябеда... — Джек клацає пальцями.

Мимо нас, втупившись у землю, проходить Сергій Жураковскі.

— Гей, Іммі! Я чув, ти моллов язиком про те, що не треба, зі шкільним психологом, — кричить йому навздогін Лінфорд. — Щур ти паскудний!

Я відчуваю, як моїм хребтом піднімається гаряча хвиля. Сергій іде далі, не обертаючись.

— Агов, я до кого говорю, лузер! — гарчить Лінфорд і йде слідом за ним. Наздогнавши Сергія, він хапає його пошарпаний наплічник і змушує розвернутися.

— Будь ласка, перестань, — просить Сергій, намагаючись втримати рівновагу.

— Тільки лузери ходять до психолога, — рывкає Лінфорд йому в лице. — Шмаркаті лузери-іноземці. Так мій вітчим називає таких, як ти.

Підіймаючи з землі наплічника, Сергій дивиться на мене. Зараз він скаже, що я теж мав зустріч із Фреєю.

— Чого витріщився на Калума? — гаркає Лінфорд. — Ти мені відповідай, а не йому.

Я набираю повні груди повітря.

— Давай, Іммі, повторюй за мною: я лузер, — наказує Лінфорд.

Сергій мовчить.

— Нащо ти до неї ходив? — Лінфорд шарпає його за піджак. — Що ти їй казав?

— М-м-мене вчитель послав до неї, — затинається Сергій, зиркаючи по черзі на кожного з нас. — Я не просився. Чесно.

— Ну й що? Нас теж до неї посилали, але ми не ходили туди й не шмаркали носом, як малі діти, — Лінфорд ще сильніше хапає Сергія і тягне до себе. — Правда, хлопці?

— Правда, — погоджується Джек.

— Правда, — киває Гаррі.

— Правда, — хрипло відповідаю я, втискаючи нігті в долоні. Сергій дивиться на мене, і я відчуваю, як жар заливає лице і шию. У роті так пересохло, що я не можу нічого сказати, аби змінити тему.

— Але ж ти... — каже було Сергій до мене, але тут же замовкає.

— Що «але ж ти»? Що ти збирався сказати? — очі Лінфорда темні й скажені. Він випльовує з рота слова, бризкаючи слиною Сергієві на лице. — Кажі давай, шмаркачу!

Я на секунду заплющую очі й готуюсь до того, що зараз він розповість іншим, як бачив мене вранці в кабінеті Фреї.

— Нічого, — тихо відповідає Сергій. — Я нічого не збирався сказати.

— Ну, то я теж не маю що тобі сказати.

Лінфорд різко піднімає ногу і щосили стрибає Сергієві на пальці. Той зойкає і відстрибує назад на другій нозі. Його очі наповнюються сльозами.

Лінфорд хапає його наплічник і мало не відриває передній клапан.

Він перевертає його догори дригом і трусить, аж поки все, що там лежить, не розлітається по гладкій пастельній бруківці.

У повітрі чути обривки сміху — кілька учнів зібралось подивитися на спектакль.

— А це що таке? — Лінфорд хапає із землі маленьку фотографію і голосно гиче. — Довбаний цирк чи що?

— Ану-ану, — Гаррі стає навшпиньки й витягає шию, зазираючи Лінфордові через плече.

— Віддай, будь ласка, — Сергій пробує вирвати в нього фотографію, але Лінфорд піднімає її високо над головою і мене, а тоді жбурляє зіжмакану кульку вбік і йде геть.

— Бувай, Іммі, — сміється Джек, наступаючи на фотографію черевиком.

Я дивлюсь на пожмакане зображення і бачу усміненого чоловіка у смугастих штанах, заправлених у високі чоботи для верхової їзди. На його голові — капелюх із пером. Він сидить поруч із гарною пані в довгій квітчастій спідниці і з яскравим шаликом на голові.

Сергій присідає і піднімає фото так обережно, наче воно з найтоншого шовку. Акуратно намагається розпрямити його на долоні, але дарма.

Усім ясно, що фотографія безнадійно зіпсована, але він усе одно гладить її і гладить, так наче глибокі вм'ятини можуть якимось дивом зникнути.

Коли я обертаюсь, щоб іти геть, він помічає, що біля нього хтось є, і піднімає голову до мене. Під надто довгою гривкою блищать карі очі.

Я на мить перехоплюю його погляд — він дивиться на мене так, що я не можу відвести очей.

Його очі — два бездонні ставки нещастя й болю, якими несподівано проминає щось справжнє і світле, таке, що ним не знехтуєш.

Я розтуляю рота, аби подякувати йому за те, що не вибовкав Лінфорду про мою зустріч із Фреєю, але звідти не вилітає ні слова.

Я переступаю через його порожній наплічник і біжу наздоганяти інших.

На пообідніх уроках я відчуваю приємне тепло від самої лише думки, що, коли я повернуся зі школи, тато буде вдома, хоч то й понеділок.

Не пам'ятаю, коли він востаннє був удома у будній день.

Мені б хотілося подивитися разом з ним крикет по телевізору, але ввечері прийде в гості та жінка. Як там її звати? Енджі. Дуже цікаво, який у неї собака. Сподіваюсь, джек-рассел або стаф. Я б міг піти погуляти з ним біля каналу, якщо вона мені дозволить. Вдати на якийсь час, що він мій. Амелії і Спайку він би точно сподобався.

Біля шкільної брами тісним колом стоять хлопці. Коли я підходжу до них, вони замовкають і коло розпадається.

— Хочеш покóпати м'яча на полі? — питає мене Джек. — Ми збираємось на шосту.

— Не можу, — я вперше кажу їм правду про свої плани на вечір. — До нас ввечері приходять гості.

— Не страшно, — Лінфорд дивиться на Джека й Гаррі. — Обійдемося без Калума.

У мене стискаються груди.

— Ну, тоді до завтра! — гукаю я їм навздогін, коли вони йдуть, але мене, напевно, не почули, бо ніхто не відповідає.

Щойно я відчиняю двері, як чую у квартирі голоси. Зазвичай, коли я повертаюсь зі школи, вдома мертва тиша, тому відчуття трохи дивне, але водночас приємне.

Я скидаю наплічника на підлогу в кухні і знімаю черевики, а тоді заходжу до вітальні. А там на дивані, поруч із татом, бачу гарну струнку жінку з довгим білявим волоссям. Серце починає гупати.

Я роззираюсь кімнатою, але собаки ніде не видно. Напевно, вона прив'язала його на подвір'ї, щоб тато пізніше влаштував мені сюрприз.

Тато встає і йде до мене. Він одягнутий у найновіші джинси й начебто вчора куплену футболку. Навіть поголився.

— А ось і наш Калум, — радісно усміхається тато й підводить мене до своєї гості — так, щоб я часом не втік. — Мій син.

— Дуже рада познайомитися з тобою, Калуме, — у гості сильний іноземний акцент, якого я не сподівався, але англійською вона розмовляє вільно. Вона простягає мені руку. — Мене звати Анджеліка. Для друзів — Енджі.

— Ми з Енджі познайомились, коли я мав замовлення в університеті, — пояснює тато. — Вітер вихопив у неї парасолу, а я наздогнав її й приніс їй назад.

— Мій герой! — хихоче Енджі.

— А коли ти виглянула з вікна аудиторії й ми розговорились, я... — тато червоніє, немов школяр, — я подумав, ніби одночасно настало Різдво, Новий рік і Великдень.

На них якось соромно дивитися.

Енджі, мабуть, працює прибиральницею в університеті. Вітчим Лінфорда каже, що такі, як вона, приїжджають сюди табунами й відбирають роботу в місцевих.

У кімнаті пахне квітами й тальком. Я нарешті тисну їй руку.

— Тішуся нашому знайомству, Калуме.

— Навзаєм, — я переступаю з ноги на ногу.

Настає пауза, а тоді тато каже:

— Піду заварю чаю.

Він зникає на кухні, а мені хочеться кинутись слідом за ним.

— Сідай, Калуме, — каже Енджі, плескаючи долонею по дивану.

Мені здається, що моя голова закипає.

— Чим ти любиш займатися у вільний час?

Я сиджу й розглядаю свої нігті.

— Не знаю. В основному дивлюсь кіно та футбол.

Енджі сміється — у нашій тихій квартирі її чистий, дзвінкий сміх звучить дуже дивно.

— Ну, це ти любиш дивитись. А займатись ти чим любиш?

Мене відволікає звук із коридора — хтось спустив воду в туалеті. Але ж тато пораяється на кухні й таранить горнятами. Хто ж тоді...

На порозі з'являється постать. У мене відвалюється щелепа, і я зістрибую з дивана.

На якусь мить я завмираю — напевно, він зайшов до нас просто з вулиці, щоб додати мені проблем. А тоді згадую татові слова: «вона прийде не сама». Я аж весь холону.

— Калуме, знайомся. Це Сергій, — усміхається Енджі. — Мій син.

У кімнату заходить Сергій Жураковскі. Його лице набуло кольору сирих сосисок на барбекю місіс Брустер. Він має ще більш шокований вигляд, аніж я, якщо таке взагалі можливо.

Ми так і витрищаємось один на одного, розтуливши роти.

Позаду нього з'являється тато з тацею, на якій стоять чотири горнятка гарячого чаю і тарілочка з тістечками.

— Бачу, ви вже познайомились, — усміхається він, ні про що не підозрюючи. Тато ставить тацю на облуплений сосновий сервант.

Енджі дивиться то на Сергія, то на мене — так наче спостерігає за тенісним турніром.

— Стоп, — її усмішка майже згасає. — То ви, хлопці, уже знайомі?

— Зі школи, — киваю я, барабанячи пальцями по ногах.

— Ага, ми часто перетинаємося у школі, правда, Калуме? — Сергій дивиться на мене примружено. — Навіть сьогодні по обіді бачились. Калум якраз стояв зі своїми друзями.

Дуже дотепно.

— Це ж треба! Який тісний світ, — сміється тато. — Чесно кажучи, я трохи хвилювався, чи ви, хлопці, знайдете спільну мову, але, здається, нас чотирьох сам Бог звів до купи, еге ж, Енджі?

— Сподіваюсь, — тихо відповідає вона, не зводячи погляду з Сергія.

Тато широко всміхається і підморгує мені. Я розтуляю рота, аби щось сказати, але звідти не вилітає ні слова.

У моїй голові тільки одна думка: «Що я в біса скажу Лінфорду?»

Тато повідомляє, що наші «гості» трохи поживуть у нас.

Ми з Сергієм різко повертаємо до нього голови.

— Ми хотіли влаштувати вам несподіванку, — каже Енджі.

— Нема сенсу сидіти у вбогому motelі, якщо можна жити тут, з нами.

Він усміхається Енджі, а та киває.

— Ага, живіть ліпше у цій вбогій халупі, де навіть нам двом затісно, — бурмочу я.

— Перестань, Калуме! — сердито каже тато.

— У motelі краще, — Сергій вовком зиркає на маму. — В університеті сказали, що житло для працівників скоро буде готове, то чому просто не почекаати? Ти не казала, що ми будемо тут жити.

— Піт тільки на вихідних про це сказав. І це дуже люб'язно з його боку, Сергію, — відповідає Енджі. — Той motel ні тобі не подобається, ні мені. Тут набагато ліпше, хіба ні?

— Ні, мамо, — Сергій набурмосено складає руки на грудях. — Не ліпше. І що буде з нашими речами?

— Я все спакувала сьогодні, коли ти був у школі, — усміхається Енджі. — А Піт уже перевіз їх сюди, щоб влаштувати вам сюрприз!

— Сюрприз просто бомба, — бурчить Сергій. — Інакше не скажеш.

Тато кашляє.

— Кале, я поставив розкладачку і залишив постіль для Сергія у твоїй спальні, — у тата веселий голос, але в очах горить мовчазне попередження, щоб я поведився чемно. — Чому б вам, хлопці, не піти собі вдвох до кімнати й трохи не поспілкуватись? Я впевнений, що ви скоро станете друзями-нерозлив-вода.

Сергій фиркає.

Я розлючено витріщаюсь на тата, але той навіть не дивиться на мене. Я виходжу з вітальні у тісний коридор. Сергій іде за мною. Коли ми заходимо до моєї спальні, я зачиняю двері.

— Якого чорта ти тут забув? — накидаюсь я на нього. — Чого ти сюди приперся?

— Думаєш, я хочу тут бути? З тобою? — Сергій ступає крок до мене, грізно насупивши брови.

— Ну це ж ти сюди прийшов. Якщо тобі не подобається, можеш...

— По-твоєму, я сам захотів сюди прийти, знаючи, що ти мене терпіти не можеш? — він підвищує голос, і я зиркаю на двері, сподіваючись, що тато й Енджі не підслуховують. — Звідки я мав знати, що новий мамин бойфренд — тато шкільного хулігана?

— Не вірю, — бурмочу я, опускаючись на своє ліжко, обхопивши голову руками. — Такий кошмар мені б і вночі не приснився.

Сергій гірко посміхається.

— Мені теж, повір.

Я різко піднімаю голову.

— Ще би. Але то мій дім і ми говоримо про мого тата. Тобі тут не місце.

Він ступає до мене, стиснувши кулаки й напружившись усім тілом, наче збирається кинутись на мене. У моїй кімнаті він інакший, ніж у школі. Високий, широкоплечий. Я встаю, але мені нема куди відступати, бо позаду ліжко.

Раптом він зупиняється й опускає плечі.

— Який сенс пояснювати, як ти й так не зрозумієш.

— То я, по-твоєму, тупий? — я користуюсь нагодою і відходжу подалі від ліжка. Хай тільки спробує мене зачепити — дістане по заслугі. Це мій дім, а не його.

Сергій починає розставляти розкладачку.

— Мені тут не місце. Ти щодня повторюєш це мені у школі й зараз кажеш те саме у себе вдома. Я зрозумів, Калуме, не переживай. І друзям своїм передай, що до мене дійшло все те, що вони хотіли мені сказати, тому хай більше не роблять отакого...

Він стукає кулаком по відкритій долоні.

Я згадую, як дивилась на нього Енджі, коли зрозуміла, що ми знайомі.

— А їм ти розкажеш? — я хитаю головою у бік вітальні. — Про те, що відбувається в школі?

Сергій не відповідає, але й погляду не відводить. Він витягує металеві ніжки розкладачки й ступає крок назад.

— Як собі хочеш, — фиркаю я. — Це й так не я до тебе чіпляюсь.

— Але ж ти стоїш і дивишся, коли до мене чіпляються, хіба ні?

— Так, але сам я тебе не зачіпаю. Лінфорд зачіпає, деколи Джек чи Гаррі, але не я.

— Ти спостерігаєш за ними. Смієшся, коли треба сміятися.

Я встаю і підходжу до вікна. Мушу проштовхуватися боком, бо його розкладачка зайняла весь простір.

Заднє подвір'я так заросло травою, що стежки, яка веде до хвіртки, майже не видно.

— Чому ти не можеш просто триматися подалі? — він мовчить, і я обертаюся. — От сьогодні ти ж не мусив іти повз нас, правда? Ти ж міг обійти довшою дорогою.

Сергій стиха хитає головою. Він стискає губи так, наче хоче втримати всередині слова, які йому кортить промовити.

Він струшує ковдру, яка надто довго пролежала на споді шафи й тепер має затхлий запах. Акуратно кладе її на розкладачку і йде до дверей.

— Можеш узагалі зі мною не говорити, — я складаю руки на грудях. — Я тобі нічого не роблю. Це факт.

— Правду кажеш, Калуме, — він береться за ручку дверей, а тоді обертається й дивиться на мене. — Твої друзі знущаються з інших учнів, а ти нічого не робиш. Справжній герой.

Він виходить і зачиняє за собою двері.

Ми їмо піцу й морквяний пиріг, переглядаючи повтор комедійного шоу «Вас зняли!», але їжа мені не смакує. Кожен шматок такий сухий і твердий, ніби я ковтаю камінці.

Я сиджу в одному кінці кімнати, Сергій — в іншому. Тато й Енджі приклеїлись одне до одного на дивані. Коли тато наливає по третьому келиху вина, вона закидає ногу йому на коліна, а він обіймає її за плечі й намотує на палець пасмо її волосся.

Я відводжу погляд і сьорбаю газовану воду.

Мабуть, Сергій потім обзиватиме мого тата по-всякому, хоч його мама поводитьсь так само огидно.

Я не зводжу очей з телевізійного екрана. Хтось зафільмував якогось придурка, який гойдається на мотузці над річкою і, ясна річ, гепається у воду.

Краєм ока я помічаю, як Енджі щось шепоче татові.

— Якщо хочете, можете йти до себе в кімнату, хлопці, — каже тато так, наче робить нам послугу. — Я знаю, що вам хочеться подивитись якесь кіно чи посидіти в інтернеті, а не пильнувати двох старих зануд.

Енджі хихоче, повторюючи кілька разів «старі зануди», немовби то був якийсь страшенно смішний жарт.

Сергій похмуро зиркає на тата, підводиться й виходить з вітальні. Я чую, як він ставить тарілку на стіл — мало не гепає нею, а потім відчиняє двері до моєї спальні. Мені хочеться крикнути, щоб він забрався звідти. Він мав би запитати мене, чи можна туди зайти, а не поводитись так, ніби він у себе вдома.

Я не хочу йти до своєї кімнати, коли він там, але й дивитися, як тато з Енджі притуляються одне до одного на дивані, теж не хочеться, тому я встаю і йду слідом за ним.

— Зачини за собою двері, синку, — гукає тато, а Енджі знову хихотить.

Я зупиняюсь перед дверима до кімнати й зазираю крізь щілину.

Сергій сидить на тонкому грудкуватому матраці, дивиться на відкриту валізку й не ворухиться. Наскільки мені видно, у валізці повно зашурканого картону кольору старого каната.

За хвилину чи дві я питаю себе, чому це я стовбичу, як той невдаха, на коридорі, тоді як він має у своєму розпорядженні цілу мою спальню.

Я штовхаю двері ногою і заходжу. Він не підводить голови.

— Що це? — я тицяю пальцем на відкриту валізу. — Тут нема місця для твого непотребу.

— Щоб ти знав, то мої будинки.

— Щось не схоже на будинки, — я ступаю ближче, придивляючись до чорних ліній і складок на товстому папері. — По-моєму, це просто купа старого картону.

— Бачу, ти не все на світі знаєш, — глузливо каже Сергій, і в мене виникає бажання перевернути його дурнувату валізу й вивалити все, що там є, на підлогу.

— Тримай своє барахло біля себе. У кімнаті й так нема місця, — я переступаю через його речі й сідаю на своє ліжко. — Коли ви з мамою переїдете у свою квартиру?

— Не знаю, — каже він і після короткої паузи додає: — Що скоріше це станеться, то краще для всіх нас, правда?

— Правда-правда, — бурмочу я, підбиваючи подушку. — Не можу дочекатися.

— Гарні плакати, — каже він, киваючи на постери, що висять на стінах. — Я бачив усі частини «Міцного горішка».

— Ну й молодець.

— Уперше бачу так багато фільмів, — він дивиться на купки DVD-дисків, охайно поскладані біля стіни коло мого ліжка.

Я мовчу.

Він показує пальцем на потерту поличку на стіні біля себе.

— Можна покласти там дещо з моїх речей?

Поличка майже порожня. Там лежить тільки декілька старих книжок і журналів, які я сто років не розгортав. Мені хочеться сказати «ні», просто щоб

насолити йому, але я передумую. Хай ліпше йде звідси або заткнеться. А бажано і те, і друге.

— Можна, — зітхаю я. — Хай тільки твоє барахло не валяється в мене під ногами.

— Дякую за твою доброту, — каже він, але звучить не дуже щиро.

Я дивлюсь, як він торкається купи старого пошарпаного картону, так наче це щось цінне, а не гора сміття.

Сергій Жураковскі не тільки зайняв половину моєї кімнати — він ще й говорить уві сні. Цілу ніч, чорт би його побрав. Якусь абракадабру — «джя-джек і барк-чя». Повторює без кінця, поки я не жбурляю в нього подушкою.

Ясно, що я не можу ока склепити.

А тоді, як тільки я нарешті засинаю і бачу сон, де я в Голлівуді розмовляю з Він Дізелем, він мене будить.

— Доброго ранку!

Я розплющую одне око і бачу, що він сидить на ліжку й дивиться на мене. Я стогну й натягаю ковдру на голову.

— Сьома година, Калуме, час прокидатися.

Я стягую ковдру й сердито дивлюсь на нього.

— Сьома? Я раніше восьмої не встаю.

Знову ховаю голову під ковдру.

— Але треба прийняти душ і поснідати. І прибрати в кімнаті, хіба ні?

— Здрисни звідси, — бурмочу я.

Я чую, як він зітхає і починає ворушитися.

Сергій чалапае зі спальні. Чути, як спускае в туалеті воду. Я намагаюсь повернутися в сон, до тієї частини, де режисер просить мене замініти Він Дізеля, але сон уже розвіявся. Зник.

Він повертаецца до кімнаты й зачыняе дзвері. Пачынаецца гуркіт, стукіт, зітхання.

Я зноу стягую ковдру з галовы.

— Ты не можеш сідзіці тихо? Шчо ты в біса робиш?

— Розпаковую речі, — каже він.

Він розкрыў більшу валізу пад вікном, зайнявши останній квадратик вільнага прастору, де можна было стати.

— Не знаю, нащо ты виймаеш то все барахло. Як пошчасціць, вы тут доўго не пробудзеце.

Але він толькі сміецца і далі розпаковуе валізу, наче я нічога й не казаў.

Я зав'язую шнурівкі в корідорі, коли з'являецца Сергій.

— Гатовы?

Я дивлюсь на нього.

— Гатовы до чого?

— Ну та йці до школы.

Він поправляе наплічніка, шчоб той вышце сідів.

— Здурів чы шчо? Я нікуды з тобою не йду, — перад моімі очыма проплывае абліччя Лінфорда. — Мені начхаты, як і калы ты доберешся до школы, але я з тобою туды не іду.

Я хапаю свогa наплічніка і проштовхуюсь повз нього.

Коли я минаю татову спальню, відчиняються двері й виходить Енджі.

— Гарного дня, хлопці! — позіхає вона й потирає очі. Вона збрала волосся у хвіст, на губах більше нема рожевої помади.

Позаду неї з'являється тато в самих трусах. Його темне, пересипане сивиною волосся стирчить на всі боки.

— Добре, що ви знайшли спільну мову, — каже він, як завжди ні про що не здогадуючись. — Я ввечері знов буду вдома, Кале. Побачимось!

Зненацька я розумію, що, коли тато одного дня поїде на роботу, я залишуся сам із Сергієм та його мамою.

Я буду в меншості у власному домі.

Попрощавшись із татом та Енджі, ми з Сергієм разом виходимо із квартири.

Щойно ми опиняємося на вулиці, я відриваюся від нього і швидко йду вперед. Звернувши з кварталу у бік пагорба, я крадькома зиркаю через плече. Сергій іде слідом за мною і, по-моєму, навмисно тримається позаду. Він зупиняється перед громадським осередком і розглядає якийсь папірець, прикріплений до паркану. Коли я за кілька хвилин обертаюся ще раз, його вже нема.

Я так швидко йду, що приходжу до школи трохи зарано. Кручусь якийсь час біля брами, але хлопці так і не приходять на наше традиційне місце зустрічі. Зрештою я застаю їх у внутрішньому дворіку.

Гаррі щось усім розповідає, але коли я наближаюся, замовкає.

— А я думаю, куди ви пропали, — підходжу я до них.

Лінфорд піднімає голову й тут же знову втуплюється у свій телефон.

— Як там футбол учора? — питаю я за якийсь час.

Я вже подумав, що ніхто мені не відповість, але Джек каже:

— Добре.

У мене свербить шкіра, так наче по мені лізе якась гидка невидима істота.

— Як вечір минув? — насмішкувато питає Лінфорд. — Гарних гостей мав?

— Так нічого, — відповідаю я, і мене піднуджує на саму згадку про те, хто то був.

— Чуєте запах? — каже Гаррі, роззираючись довкола. — Тут чимось тхне.

Джек сміється, і я думаю, що Гаррі має на увазі мене, але тоді я обертаюсь і бачу Сергія, який іде подвір'ям. Знову він наривається на проблеми, хоч я кавав йому триматися подалі від Лінфорда.

— Гей, Іммі! — гукає Лінфорд. — Коли відчалуєш додому?

Мені здається, що Сергій іде до нас. Серце гупає, наче молоток. Я не можу спокійно думати.

Що я скажу, якщо він розповість Лінфордові, що живе в нашій квартирі? Краще заперечувати чи у всьому зізнатися? Лінфорд точно не повірить, коли скажу, нібито я не в курсі, що Сергій ночував з нами вчора.

Але Сергій мовчки проходить повз нас. Я заплющую очі й подумки дякую йому.

Лінфорд випльовує жувальну гумку, наче кулю, і вціляє просто Сергієві в руку. Але той, дивлячись уперед, іде далі.

— Що з ним таке? — Лінфорд дивиться на нього, а потім на мене. — Та його треба навчити, як правильно поводитись, правда, Кале?

Сергій зиркає на нас і перехоплює мій погляд.

— Не звертайте на нього уваги, — кажу я, вступившись у землю. — Він не вартий того, щоб тратити на нього час.

Коли я піднімаю голову, Лінфорд уважно дивиться на мене, примруживши очі.

Після уроків я бачу, як хлопці виходять з брами. Я біжу услід за ними.

— Куди зібрались? — питаю я.

— У Мепперлі-Топ відкрили нове кафе зі смаженою картоплею, ми йдемо туди, — відповідає Гаррі.

— Я з вами, — щойно я це кажу, помічаю, як перезирнулися Лінфорд і Джек. — Ви ж не проти, правда?

Я прикушую щоку, чекаючи, що скаже Лінфорд. Той знизує плечима.

— Як хочеш.

Не знаю, чому все так напружено. Мені відлягає від душі, коли через кілька хвилин ми вже балакаємо про результати матчу і про те, як грає «Манчестер Юнайтед». Усе ніби нормально — може, це мені тільки здалося, що між нами повисла напруга?

Коли ми приходимо до кафе, я вдаю, що не голодний. Копійок у кишені забракне навіть на маленький пакетик картоплі.

Лінфорд і Джек беруть кожен по таці з м'ясним пирогом, смаженою картоплею й підливкою і вмощуються на підвіконні біля кафе. Я чекаю всередині з Гаррі, спостерігаю, як офіціант виливає черпак соусу карі на величезну тарілку з картоплею. У мене слинки течуть.

Гаррі бере дві пластикові виделки й простягає одну з них мені.

— Мусиш допомогти мені, Кале. Я не думав, що то аж стільки буде.

Наші погляди на секунду перетинаються. Напевно, він знає, чому я нічого не замовив.

— Дякую, друже, — бурмочу я.

Ми сідаємо на підвіконня і деякий час мовчимо, напихаючи роти гарячою смакотою.

Спочатку чути гучне бамкання басів, а за ним з'являється сріблястий «мерседес». Він поволі котиться вулицею. Тоновані вікна напівопущені, але хто сидить усередині — не видно.

Перед нами автівка зупиняється. Вікно з боку пасажира опускається повністю.

— Чайок попиваєте, хлопці? — чийсь голос перекикує музику в машині.

Спершу я помічаю рот із золотим зубом, а тоді бачу худорляве, прищаве лице.

Лінфорд сміється, ставить тацю на підвіконня і підходить до машини. Вітається з пасажиром, торкаючись кулаком його кулака.

— Ви так скоро ростете, хлопці, — шкіриться чоловік, повертаючись до того, хто сидить за кермом. — Як захочете побешкетувати, дайте знати, добре? Ми добре платимо тим, хто нам помагає.

Я здогадуюсь, яку поміч він має на увазі.

Він дивиться по черзі на кожного з нас.

— Ну то як? — перепитує, приклавши руку човником до вуха.

— Добре! — відповідаємо ми хором.

Точно не знаю, чим вони заробляють на хліб, але здогадуюсь. Кажуть, більшість з них сиділи за ґратами, а з того, що я бачу, вони з ранку до вечора катаються районом, зустрічаються з різними людьми і, потиснувши їм руки, кладуть до кишені гроші.

— Тримайся подалі від тих невдач, — порадив мені тато, коли я перейшов до середньої школи. — Від них добра не чекай. Ні від одного.

Я нахилиюсь, намагаючись роздивитися, хто сидить за кермом, але затемнене вікно знову піднімається і я не встигаю нічого побачити.

Автівка від'їжджає, і Лінфорд махає їм рукою. Він проводить їх поглядом, а тоді знов береться за їжу. І начебто з полегшенням зітхає.

Я дивлюсь, як він кладе до рота кілька кавалків картоплі й повільно жує, пильно роздивляючись дорогу попереду, так наче хоче переконатися, що машина точно поїхала.

Якби я не знав його так добре, як знаю, то подумав би, що Лінфорд злякався. Він зблід і притих.

Ми вже поїли, але ще довго сидимо на підвіконні. Я радий. Мені зовсім не хочеться йти додому, і дарма що ніхто нічого не говорить. Я зиркаю на Лінфорда. Той дивиться на землю, копаючи камінці і крихти асфальту, так наче ті в чомусь винні.

Ми знайомі ще з початкової школи, але всі жарти між нами кудись зникли. Стекли в канаву.

Гаррі та Джек живуть у протилежному кінці нашого району, тому вони вирушають додому удвох.

— Ідемо разом довгою дорогою? — питаю я Лінфорда. Якщо ми підемо краєм району, то вийдемо і до моєї вулиці, і до його.

— Я ще маю зайти в магазин, — каже він і встає. — Побачимось!

Я ще деякий час сиджу сам на підвіконні. У кафе людно — всі заходять після роботи купити щось на вечерю. Перекусивши разом із Гаррі, я ще дужче зголоднів. Я думаю, чи є що вдома поїсти, а тоді згадую, що в нас тепер живуть Сергій з мамою, і мій апетит згасає.

Я встаю, і в голові ні з того ні з сього виникає ідея — якщо я побіжу, то ще встигну наздогнати Лінфорда, перш ніж той дійде додому. Я зможу поговорити з ним сам на сам. Може, це якраз нагода все між нами залагодити.

Щось у нашій дружбі змінилося, але я не знаю що. Почуваюсь так, наче стою на сцені й, озирнувшись, бачу, що хтось змінив декорації, а мені нічого не сказав, і я не знаю, яку роль маю грати.

Якби я міг поговорити з Лінфордом віч-на-віч, усе прояснилося б.

Та коли я дивлюсь у той бік, куди він пішов, його ніде не видно. Певно, поквапився додому. Врешті, захекавшись, як старий дід, я добігаю до вулиці, де мешкає Лінфорд. Зупиняюсь, завертаю за ріг і бачу його — він якраз збирається відчинити хвіртку.

— Лінфорде!

Він обертається і, побачивши, що то я, кривиться. Штовхає хвіртку. Нижня завіса зламана, тому хвіртка зачіпається за бетонну доріжку — її скрип схожий на сухий кашель.

— Що таке? — гаркає він, відступаючи вбік.

— Я просто хотів поговорити з тобою. Я...

Раптом двері до будинку відчиняються навстіж. Лінфорд різко повертає голову.

На порозі стоїть товстопузий і червонощокий чолов'яга.

— Ти бачив, яка година? Ти мав прийти перед шостою і сидіти з сестрою, виродок ти малий! — він виходить надвір і тупоче до брами у самих шкарпетках, потягуючи з бляшанки пиво. — Де тебе дідько носить?

Я вже сто років не бачив вітчима Лінфорда, і тепер ледве його впізнаю. Він розтовстів, а його голова схожа на червону повітряну кулю, яку хтось насадив на м'язисті плечі.

— В-в-вибач, тату, я забув, — затинається Лінфорд, блідий як крейда. — Ми ходили перекусити.

Лінфорд зиркає на мене, і я енергійно киваю головою, щоб його підтримати. Він заламує пальці так, наче намагається стягнути невидимі рукавиці.

— Якщо мені знов будуть дзвонити з твоєї бісової школи, тобі кінець, чув мене? Минулого разу той ваш директор сказав, що випише мені штраф, і хай тільки я його дістану, ти...

— Зі школою все нормально, тату, — Лінфорд кидає на мене погляд: мовчи, мовляв.

Я знаю, що йому незручно і він хоче, аби я пішов геть, але я не можу зрушити з місця.

— Тобі хтось дозволяв відкривати рота? — вітчим впритул наближає до Лінфорда своє побуряковіле лице — я бачив, як Лінфорд робить так само у школі.

Лінфорд не поводитьсь нахабно, не надимає груди й не випростовує спину. Натомість він моргає і напівзаплющує очі. Губи стискаються у вузьеньку тонку лінію, наче він морально готується до чогось.

У мене відвисає щелепа. Від його зухвалості не лишилося ані сліду.

— Я... — та перш ніж Лінфорд встигає закінчити речення, вітчим хапає його за шию і витріщається на нього.

Зараз Лінфорд відштовхне його і вирветься, думаю я. Зараз він так міцно стисне кулаки, аж ті побіліють, як у школі. Але нічого не відбувається.

Той Лінфорд, якого я знаю, зникає і залишає по собі зіщуленого, блідого хлопчика.

— Пішов до хати! — рявкає його вітчим. — Вже!

Я хочу сказати що-небудь, аби врятувати Лінфорда від біди. Хочу втекти додому. Хай навіть там Сергій і його мама — байдуже. Принаймні у своїй квартирі я почувуюся в безпеці.

Але я просто стою, прикипівши до місця, і дивлюсь, як Лінфорд слухняно, наче заблукале ягня, бреде слідом за вітчимом до хати. В останню секунду він обертається й дивиться на мене — і я знов бачу хлопця, з яким товаришую з початкової школи.

ЕКСТ. ДИТЯЧИЙ МАЙДАНЧИК ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ СЕНТ-ЕНН — ДЕНЬ

Два ХЛОПЦІ копають м'яча на подвір'ї.

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ
Коли я виросту, гратиму
за «Манчестер Юнайтед».

ДРУГИЙ ХЛОПЕЦЬ
(помалу трюхикає за м'ячем)
Дурнувата мрія.

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ
Ти завжди казав, що теж за них
гратимеш.

ДРУГИЙ ХЛОПЕЦЬ зупиняє м'яча ногою.
Спирається на цегляну стіну
й заплющує очі.

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ
Що таке, друже?

ДРУГИЙ ХЛОПЕЦЬ
Мама виходить заміж за Мартіна.
Сказала мені вчора ввечері.

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ
Але ж тобі подобається Мартін, правда?

ДРУГИЙ ХЛОПЕЦЬ
(невпевнено)
Та, але мама сказала,
щоб я називав його татом.

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ
Але ж він тобі не тато.

ДРУГИЙ ХЛОПЕЦЬ
(зітхає)
Я знаю. Але мама сказала, що з мого
справжнього тата користі як з цапа
молока і що Мартін – мій новий тато.

Він забуває про м'яч і так і стоїть
засмучено, спершись на стіну.

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ
А хто твій справжній тато?

ДРУГИЙ ХЛОПЕЦЬ
(тихо, його очі блищать)
Не знаю. Я ніколи його не бачив.

КІНЕЦЬ СЦЕНИ.

Коли я повертаюся, удома нікого нема. У холодильнику я знаходжу тарілку з трикутними сендвічами, накриту плівкою. Я запихаю одного до рота, а решту кладу на блюдце. У шафці лежить кілька пачок чипсів. Я вибираю зі сиром та цибулею. Почуваюсь, як дитина на Різдво. Наливаю склянку соку й несу їжу до своєї спальні. Ум'явши то все, я лежу в напівморозу на ліжку. Мені зовсім не хочеться ніякого сонця й літа — після того, що недавно сталося біля будинку Лінфорда, вони здаються недоречними.

Пам'ятаю, як кілька років тому Лінфордів вітчим отримав премію на роботі й повіз нас чотирьох на картинг у Колвік. Він за все заплатив, а потім ми ще й пішли на бургери.

Того дня було так весело, що ми мало животи не понадривали від реготу.

А за якихось кілька місяців Лінфорд обмовився, що його вітчима звільнили. Більше я про нього нічого не чув, а судячи з того, що побачив сьогодні, Лінфорд щовечора заставав його вдома й мусив терпіти його поганий настрій.

Я заплющую очі та вдихаю, а тоді повільно випускаю повітря з грудей. Удома я зазвичай відразу вми-

каю телик, але тепер не проти полежати в тиші. Я ніколи так довго не сиджу у своїй спальні, бо тато рідко буває вдома. Для мене це просто місце, щоб спати.

Тепер, коли в нас живе Сергій, я не маю місця, де можу просто побути собою. Навіть у власній кімнаті. Щоб кудись підійти, мушу щоразу перелазити через його речі. Я навмисно ходжу туди-сюди й раз у раз перечіпляюся, щоб мати причину сердитися. Сергій поскладав свій одяг на дві акуратні купки поруч із пірамідкою зі шкарпеток і трусів. Я штурхаю ногою одну з них.

Мої нутроці аж горять, і це приємніше, ніж відчувати, що я нічого не можу вдіяти в цій ситуації.

Я міцно заплющую очі й приножуюсь. Відколи він сюди прийшов, тут пахне по-іншому. Не те щоб неприємно — просто по-іншому, і мені це не подобається. Як не дивно, я ніколи не звертав уваги, що ми з татом маємо свій запах, поки не з'явився хтось новий. Я б, напевно, здалека впізнав тата за запахом цегляного пилу й цементу, що наповнює наш дім, коли він повертається з будівництва.

За якийсь час я встаю з ліжка і вмикаю світло. Лаюся, перечепившись на підлозі через купу книжок і журналів, що їх Сергій згорнув з полиці, яку я дозволив йому використовувати.

Я обертаюся і дивлюся на модель Емпайр-Стейт-Білдинг, яка гордо стоїть на полиці. У моїй власній спальні. Вона не така вже й велика, але якимось чином заповнює всю кімнату. Поважна, мов якась цариця.

Я підходжу до неї і проводжу пальцями по написі внизу. Модель скопійована до найменших деталей.

Гладенькі на дотик вікна начебто виступають зі стін. Це вже не шматок старого складеного картону з нашкрябаними на ньому чорними лініями.

Я можу легко уявити людей, які крутяться біля турнікетів. Туристи й студенти, охочі вибратися на самісіньку гору й побачити краєвиди Нью-Йорка. Батьки з дітьми, закохані пари й ті, хто прийшов сам. Люди, які святкують свій день народження чи якесь інше свято й хочуть сфотографуватися вгорі, щоб поставити фото на свій профіль у фейсбуці чи просто показати рідним і друзям.

Фотографія немовби промовлятиме: «Я там був. Я піднявся на Емпайр-Стейт-Білдинг і побачив увесь Нью-Йорк. Мені це вдалося».

От якби в мене було таке фото. Цікаво, чи побуваю я там колись? Але я не чув, щоб із нашого району хтось туди їздив. Ще одна дурнувата мрія.

— Двісті тридцять чотири поверхи, — долинає до мене голос Сергія. — Емпайр-Стейт-Білдинг збудували 1930 року.

Звідки він стільки всього знає, якщо приїхав сюди з якогось задрипаного польського міста? Я відвертаюся від моделі й беру записника і ручку. Я вже накидав кілька ідей для сценарію, але нічого конкретного ще не написав.

— Це модель у масштабі, точна копія реальної споруди, — каже Сергій, обходячи розкладачку, щоб підійти до неї.

Він обережно торкається передніх країв будівлі й згинає коліна. Пильно оглядає модель, перевіряючи, чи все рівно.

— Не бійся, я її не чіпав, — я знов лягаю на своє ліжко.

— Я й не боюсь, — відповідає він. — Радий, що вона тобі сподобалась.

А я ж нічого такого не казав. Я гортаю туди-сюди записник і думаю, як добре було б, якби він вступився до вітальні й забрав зі собою свою дурнувату модель.

— Вона ж сподобалась тобі, Калуме?

— Нічого така, — удавано байдуже кажу я. — Якщо ти таке любиш.

Сергій сідає на край мого ліжка. Я простягаю ноги, аж поки не впираюсь стопами в нього.

— Якщо хочеш, можу показати тобі, як я її складав.

Я нічого не відповідаю. Ніяк до нього не дійде.

— Ми тепер живемо в одній кімнаті, Калуме. Можемо спробувати потоваришувати, — зітхає він. — Може, я навіть пробачу тобі, що ти так по-дурнуватому поводишся у школі. Що скажеш?

— Для початку я скажу, чому б тобі не пересісти на своє ліжко.

Я швидко згортаю записник і сердито дивлюсь на нього. Та ким він себе, чорт забирай, вважає? Запхав свого носа в моє життя, у мій дім, у мою кімнату.

— Може, знайдеш собі якийсь заняття?

Сергій заковчує очі на лоба й перелазить на свою рипучу розкладачку.

— Можемо просто поговорити, якщо хочеш, — далі бубонить він. — От розкажи мені, чому ти думаєш, ніби тільки ти і твої друзі мають право бути щасливими у школі?

Щасливими! Та він ще тупіший, аніж здається.

— Якщо ти не хочеш вступатися, то вступлюся я, — зляжу з ліжка й проштовхуюся повз нього. — І не лізь більше до мене.

Я виходжу, грюкнувши дверима.

Пізніше, коли Сергій та Енджі дивляться телевізор, я ловлю тата на кухні.

— Скільки вони ще тут будуть? — сичу я.

— А що, вони тобі не подобаються? — сумніє тато. — Я думав, ви зі Сергієм подружилися.

— Треба було попередити мене про їхній приїзд, — я прикушую губу. — Для мене то був шок, коли вони отак впали з неба.

— Вибач, синку, — тато ставить тацю на стіл і кладе руку на моє плече. — Не впорався я із завданням. Але я ніколи не думав, що когось зустріну і що все відбудеться так швидко. Знаєш, часом життя підкидає тобі шанс, який не можна проґавити.

— Але ж ти майже не знаєш Енджі, тату, — я не хочу його засмучувати, але мушу це сказати. — Ти ж навіть не мав часу, аби побачити, що вона за людина, хіба ні?

— Я розумію, про що ти, синку. І знаю, що ти подумаєш, нібито я мелю дурниці. Але в моєму віці люди швидко вміють визначати, хто є хто, та й ми з нею багато часу провели разом і проговорили не одну годину, відколи познайомилися того дня в університеті.

Справді дурниці.

— Обставини самі склалися так, що мені пасувало запросити їх жити з нами, а не в якомусь не-

щасному motelі. Тепер ми ділимо навпіл комунальні — так легше і мені, й Енджі. Та й, крім того, я подумав, що ти втішишся, коли тут житиме твій ровесник.

— Ти думав, що я охоче віддам половину своєї кімнати якомусь незнайомцю? Сергій погано до мене ставиться, ти просто цього не бачиш.

Мені не хочеться ображати тата, але моя голова скоро лусне від тиску.

Тато проводить долонею по волоссю.

— Я думав, що тепер ти матимеш компанію, — бурмоче тато. — Ну, коли мене не буде вдома. Та й ви знаєте один одного зі школи. То навряд чи Сергій можна назвати «якимось незнайомцем», правда ж?

Ну все, зараз моя голова точно вибухне.

— Не можна просто приводити сюди всяких людей, щоб були тут замість тебе, — різко кажу я. — Це ти маєш бути тут, удома. А не вони.

Тато дивиться на мене широко розплющеними очима, але в цю мить відчиняються двері й заходить Енджі.

— Що ви тут робите, хлопці? — усміхається вона, обнявши тата за пояс і притулившись лицем до його грудей.

А-а-а-а!

— Просто говорили, як добре, що ви тепер живете разом з нами, — дурнувато усміхається тато. — Правда, Калуме?

Я не можу нічого сказати, не вибовкавши всю правду, тому мовчки відчиняю шафку й дістаю коробку з тістечками.

— Я знаю, що звикнути непросто, Калуме, — Енджі підходить до мене й легенько торкається моєї руки. — Зміни — це завжди складно. Ми із Сергієм теж пережили дуже великі зміни.

Краще б я пішов геть, але я завмираю на місці, а пальці так і застрягають серед тістечок.

— Ми сумуємо за домом, — тихо каже вона, а її погляд стає далеким-далеким.

— То чому ви туди не їдете? — слова вириваються з мого рота, перш ніж я встигаю прикусити язика.

— Калуме! — тато кидає на мене застережливий погляд.

— Я нічого поганого не сказав, — відповідаю я, хоча насправді це не так. Але мені байдуже. Як каже Лінфорд, це вони приїхали в нашу країну. Ніхто їх до цього не змушував, правда? Може, Енджі взагалі від самого початку планувала познайомитися з таким довірливим чоловіком, як тато.

Я відводжу погляд від насупленого татового чола й відчуваю, як під моїми пальцями кришиться тістечко.

— Я просто мав на увазі, що якщо ви так сумуєте за домом, то завжди можете туди повернутися, — кажу я.

Енджі усміхається й хитає головою до тата, щоб той нічого не казав.

— Він поставив хороше питання, Піте, — вона знову дивиться на мене. — Нам із Сергієм дуже важко жилося в Польщі, Калуме. Ситуація стала дуже небезпечна. Тому коли університет Ноттінгем Трент

запропонував мені викладацьку посаду, я вирішила, що це чудова можливість, аби почати все заново.

Викладацьку посаду? А я думав, що вона вчепилася за тата, бо працювала прибиральницею і мало заробляла. Я витягаю руку із коробки з тістечками і змахую крихти.

— По-моєму, всі були шоковані, що ми так швидко до вас переїхали.

Тато не казав, що вони до нас «переїхали». Ще вчора він говорив, що вони заночують у нас кілька днів.

— Ви ж казали, що університет дасть вам житло? — зауважив я. Якщо вона справді викладає, то вони точно знайдуть для неї помешкання, бо ж вона приїхала з іншої країни.

— Так, вони обіцяли мені житло, коли я мала з ними співбесіду скайпом, — відповідає Енджі. — Але житло для працівників досі ремонтують і ми ще мусимо чекати.

Дуже зручно.

— І родичів у вас тут нема? — питаю я. Енджі зиркає на тата. Той опустив очі.

— Ні, нема, — квапливо каже Енджі.

Щось тут не сходиться. Щось не так. Не можу визначити, у чому річ, але вони обоє щось замовчують.

Я дивлюсь на тата. Він супиться, тому я більше нічого не питаю.

Я не маю настрою сидіти з ними у вітальні й бавитися у щасливу сім'ю, тому йду до своєї кімнати й, упавши на ліжко, втуплююсь у стелю.

Біла фарба подекуди злізла, і за нею видно темно-бежеві плями. Стелю, як і більшість всього у цій квартирі, годилося б підмалювати, оновити.

Цікаво, чи Лінфорд теж сидить у своїй кімнаті, намагаючись не трапитись вітчиму на очі. Я б не хотів, щоб хтось із моїх друзів побачив, як виглядає моя спальня, навіть якби Сергія тут не було.

Я дивлюсь на абажур із персонажами «Історії іграшок-3», який мені купили років чотири чи п'ять тому, коли я ще був малий. Пам'ятаю, ми з татом ходили на цей мультфільм у кіно, а опісля їли бургери.

У ті часи він стільки не працював.

Тепер він надто зайнятий, щоб перейматися всякими дурницями типу нового абажура чи перефарбування стелі. Хіба що це стосується його спальні. Він ніколи не має часу піти в кіно, хоча після приїзду Енджі й Сергія йому у сто разів більше хочеться бути вдома.

Не знаю, чому я думаю про різний непотріб. У мене дев'яносто дев'ять проблем — і старий абажур до них не належить. Але одну проблему треба залагодити негайно.

Треба придумати, як повідомити хлопцям погану новину. Як сказати їм, що Сергій з мамою переїхали до нашої квартири і при цьому вдати, ніби я сам щойно про це дізнався.

Виглядає так, ніби я навмисно це від них приховував, але ж я справді не знав, кого тато мав на думці, коли говорив про гостей. Може, якщо я розповім усе від самого початку, Лінфорд зрозуміє, що я тут ні до чого. Він в курсі, як батьки, буває, нападлючать,

а тобі з тим жити. Я міг би пояснити, що тато вперше за стільки років сказав, ніби між іншим, що познайомився з одною жінкою, і що я подумав, що та жінка приведе пса, а замість пса вона привела Сергія Жураковскі.

Та я сам би в таке не повірив, хоч це й правда.

Я не встигаю полежати спокійно і п'ять хвилин, коли двері до спальні відчиняються і в проході з'являється непривітне Сергієве лице.

— Що робиш, Калуме?

— А хто питає?

Сергій зображає на лиці щось схоже на усмішку — намагається зрозуміти, чи я з ним жартую.

— Я питаю, бо мені цікаво, чому ти тут сам сидиш, — каже він.

— Знаєш, востаннє, коли я перевіряв, то була моя кімната, — я пильно розглядаю павутину на стелі. — Мені не потрібні причини, щоб тут бути, і я не мушу нічого тобі пояснювати.

— Я прийшов запитати, чи ти не хочеш подивитися з нами кіно в салоні?

— В салоні? Я недавно стригся, дякую.

— Я маю на увазі вітальню, як каже твій тато. *Салон*ом у Польщі називають кімнату, де збирається разом уся сім'я.

— По-моєму, ти вже не в Польщі, — я хапаю журнал. — І дуже шкода.

— Чому в твоєму серці стільки ненависті?

— Я не розумію, про що ти.

— Ти і твої друзі. Ви ненавидите всіх, хто відрізняється від вас. Хіба ні?

— Може, підеш собі дивитися телевізор? — я вдаю, ніби читаю журнал. — Мені неохота слухати твою лекцію, дякую.

— Я намагаюся зрозуміти, чому ви так поводитесь, — супить він брови.

— Не парся, — пирхаю я. — Після Брекзиту це не матиме значення, бо ви й так заберетеся звідси.

Він сідає на ліжко навпроти мене.

— Не витріщайся, — кажу я йому.

— Це вільна країна, — усміхається він. — Я можу дивитись, куди мені заманеться. Мені не потрібний твій дозвіл.

Я рухаю ногою так, наче хочу його вдарити. Він навіть не здригається.

— А в школі ти не такий сміливий, — дражню я його.

— Ти теж ні, — він і собі штурхає ногою і не зачіпає мене тільки тому, що я відхиляюсь ліворуч. — Ти хоробрий тільки тоді, коли твої друзі поруч.

Мені хочеться вдарити його, цього разу посправжньому. Але щось у його погляді зупиняє мене. Щось небезпечне й викличне. У школі я таким його не бачив.

— Вийди з моєї кімнати, — кажу я.

— Не можу, бо мені треба скласти ще багато будинків, — каже він так, ніби складати ідіотські моделі з картону — це робота, за яку йому платять гроші.

— Багато будинків? — я витріщаюсь на нього розлючено. — І де ти їх, цікаво, ставити будеш? Ти вже й так захарастив мою кімнату своїм мотлохом.

— Я складу тільки свої улюблені, — спокійно відповідає він. — Вони помістяться на моїй полиці.

Що-що? На «його» полиці?

Який сенс складати дурнуваті іграшкові будинки? Хоч убий мене, не розумію. Напевно, в Польщі мама бігала біля нього, поки він сидів і ліпив до купи картонні моделі, як велика дитина, замість перейматися тим, чи на картці достатньо грошей на електрику і чи вистачить харчів у холодильнику до кінця тижня. Вітаю в моєму світі.

— Основи досить невеликі й займають мало місця. Місце потрібне, тільки щоб будинки вмістилися у висоту.

— Ага, я так підозрюю, це тому їх називають хмародерами, — я закочую очі на лоба.

Сергій нічого не відповідає. Він встає і підходить до Емпайр-Стейт-Білдинг.

— Висота — не найголовніше у процесі будівництва, — він проводить пальцем від фундаменту до загостреної верхівки моделі.

— Але найкраще, — зауважую я. — Якраз через висоту і зводять хмародери. Щоб краєвид був фантастичний.

Я згадую фотографію, яку маю на своєму телефоні: «Уламок» із його дзеркальними кутами, що розрізають небо. Такий гарний і такий височезний.

Під час весняного семестру школа організувала для восьмикласників екскурсію до Лондона. Тато підписав згоду на поїздку, але забув залишити гроші, а того тижня він якраз був на роботі.

Місіс Барнз сказала, що за мною залишать місце, якщо я принесу гроші наступного дня, але врешті-решт я просто вдаю, нібито мені й не хочеться нікуди їхати. Не можу ж я визнати, що з понеділка до п'ятниці сам удома й побачу тата аж у суботу.

— Так, Калуме, але висота — це їхнє найслабше місце, яке може постраждати від багатьох ситуацій. Від землетрусу чи просто від вітру, — Сергій тупає ногою по підлозі. — Найбільше вражає те, чого не видно.

— Фундамент, — позіхаю я. Цікаво, коли він на решті забереться звідси?

Даремно сподіваюсь.

— Правильно. Фундамент цього будинку залягає на кілька десятків футів нижче від основи. Важко уявити, правда?

Я мовчу, але йому, як завжди, байдуже.

— Без твердої основи будь-яка споруда нестійка, хоч якою міцною чи великою вона здається.

Я згадую про конкурс кіносценаріїв.

Тема — «Місце, в якому я мрію побувати». Цікаво... Чи міг би тим місцем бути будинок, яким можна дістатися аж до неба? А небо? Там можна побувати?

Я ніколи не був десь високо-високо, далеко від цієї квартири, району і всього, що відбувається у школі. Я б міг почати писати просто задля розваги. Можна й не подавати нікуди тієї писанини, щоб не засміяли.

Наразі виглядає слабенько, але може — може! — якщо я сяду й подумаю, фундамент моєї історії зміцніє. Поки що триматиму все при собі.

Сергій далі тарабанить. Не можу повірити, що я досі тут сиджу і слухаю його теревені. Вдає зі себе хтозна-якого розумника.

Я встаю з ліжка й виходжу з кімнати. Думки про всякі там дурнуваті змагання зникли — їх відштовхнула вбік реальна проблема.

Я так і не придумав, як усе пояснити Лінфорду.

— Я туди й назад, — гукаю я і зачиняю двері, перш ніж тато дасть мені завдання щось купити у крамниці.

Мені просто треба розім'яти ноги й подихати свіжим повітрям. У квартирі я не можу вільно рухатись, бо хоч куди йду, всюди Сергій зі своєю мамою.

Я вирушаю до каналу.

Біля «Моторпойнт Арени» юрмляться дівчата. Поставали зграйками з телефонами в руках, показують одна одній фотографії, про щось збуджено перешіптуються. Цікаво, що то за хлопчачий гурт сьогодні грає.

Я минаю будівлю «Бі-Бі-Сі Радіо Ноттінгем» на Лондон-роуд. Напевно, всередині сидить хтось відомий і чекає, поки ведучі візьмуть у нього інтерв'ю і він розкаже слухачам усі подробиці свого чудового життя.

Я вже майже дійшов до набережної.

Машини котяться повз мене запруженою вулицею, що веде попри вокзал і готельні висотки до моста Трент-Бридж. Житлові будинки й офісніки вишикувалися, наче бетонні солдатики, на краю хідника.

Я стараюсь не дихати глибоко, бо повітря аж густе від вихлопних газів.

А по цей бік вулиці — вода, велосипедисти, бігуни. Плавають качки, і я помічаю навіть пару лебедів, що легенько ковзають до середини каналу.

Я різко звертаю ліворуч і спускаюсь крутими сходами до каналу. Тут гул автомобілів стихає, і коли я йду далі, спостерігаючи за масною чорною водою, мої заплутані думки теж помалу вгамовуються.

Ще п'ять хвилин ходи добрим кроком — і попереду виринає «Моя прекрасна леді». Яскраві кольори, які спершу здавалися крикливими, тепер піднімають мені настрій. З комина грубки звивається тоненькою змією дим. Горщики з геранню й іншими квітами ледь похитуються на вітрі, немовби відчувають мою присутність.

Я сподівався побачити когось на палубі, але там нема ознак життя. Здається, ніби човен зачинений. Я йду вздовж палуби і, нахилившись, зазираю у вікно. Через мереживні фіранки важко щось роздивитися.

Раптом всередині з'являється усміхнене обличчя Спайка. Він стукає по шибці й махає рукою. За кілька секунд дерев'яні дверцята в носі човна розчиняються навстіж і на палубу вистрибує Амелія.

— Калум! Заходь.

Я починаю було пояснювати, що не зовсім маю час і що тільки проходив мимо, але човен за прочиненими дверцятами виглядає так затишно, та й Амелію не хочеться розчаровувати. Крім того, неохота так скоро повертатися додому. Отож я опиняюсь на палубі.

Біля камбуза стоїть Сенді.

— Ти якраз вчасно, Калуме, — усміхається вона. — Я варю гарячий шоколад. Будеш?

— М-м-м, смакота. Дякую, — відповідаю я.

— Ходімо сядемо, Калуме, — каже Амелія, і ми проходимо боком повз Сенді й сідаємо біля грубки в носі човна.

Спайк перестає товктися на подушках і вмоцнюється поряд зі мною.

— Дивись, Калуме, — я намалював Спайдермена.

Він показує мені свій альбом. Спайдермен намальований олівцем — вийшло дуже навіть непогано.

— Супер, Спайку, — кажу я. — Я б теж хотів так уміти малювати.

— А які в тебе хобі? — питає він.

— Не знаю. Я люблю писати, — відповідаю я і дивуюсь сам собі, коли розумію, що це справді так. — Я пишу кіносценарій і, може, подам його на конкурс.

Тут я трохи прибрехав, бо ж насправді ще нічого не написав. Але ж усі фільми починаються з ідеї, а я якраз обмірковував одну з них.

— Ага, піймався! — дражниться Амелія.

— Але я ще не знаю, — квапливо додаю я. — Поки не вирішив. Не впевнений, чи моя ідея годиться.

— Мусиш спробувати, — вона штурхає мене ліктем. — Подякуєш мені, коли станеш зіркою.

— Угу, точно, — хихочу я.

Спайк дивиться на мене, і його лице розпливається в широкій усмішці.

— Придумав! Хочеш, я навчу тебе малювати? Мій тато був художником.

— Класно, — кажу я. — Хочу.

Амелія дивиться на мене з-понад голови Спайка й усміхається. Але цього разу не бешкетливо, а трохи засмучено. Цікаво, де її тато? Але я не питаю.

Я роззираюсь: Спайк гортає альбом, Амелія гріє ноги перед грубкою, а трохи далі Сенді збиває пінку на кухлику гарячого шоколаду.

Я тільки недавно познайомився з цими людьми, але мені з ними добре і спокійно, так наче я член їхньої родини. У сто разів краще, ніж сидіти у квартирі з тими двома непроханими гостями.

Сенді приносить гарячий шоколад, і ми кілька хвилин сидимо у приємній тиші.

— А що ти робив біля каналу в таку пору? — за якийсь час питає Амелія. Її губи облямовані молочно-шоколадним кільцем. — Уже майже восьма. Ти ніколи не приходив сюди ввечері.

Я знизую плечима.

— Просто захотілось вийти з квартири.

— Чому? — питає Спайк. — Вона тобі не подобається?

— Не дуже, — чесно відповідаю я. — Вона маленька, ще й затиснута посеред муніципального кварталу.

— «Моя прекрасна леді» теж маленька, — зауважує Спайк. — Але нам тут дуже подобається, правда, ма?

— Правда, — усміхається Сенді. — Але всі люди різні, Спайку. І кожному подобається різне. Було б погано, якби всі були однакові.

— Чому це? — морщить лоба Спайк.

— Бо якби всі були однакові, на світі було б нудно жити, хіба ні?

— Напевно, — каже Спайк. — А ти міг би жити разом із нами на «Моїй прекрасній леді», Калуме.

— Ага, суперова ідея! — широко всміхається Амелія. — Давай до нас.

— Гадаю, батьки Калума про це трохи іншої думки, — підморгує мені Сенді.

Западає мовчанка. Я розумію, що всі дивляться на мене й чекають, що я щось скажу.

— Та ні, наша квартира нормальна. Я не можу терпіти тих, хто в ній живе. Коли я вдома, мені хочеться лізти на стіни.

— У вас живе Спайдермен? — широко розплющує очі Спайк.

— Ні, зі Спайдерменом я дав би раду, — я морщу носа. — До нас прийшла жити нова подружка мого тата зі своїм сином. Я мушу ділити з ним свою спальню.

Я чекаю, що вони нажахано охнуть і скажуть, що розуміють, у якому я нестерпному становищі.

— Ми тут всі мусимо ділитися, — стинає плечима Амелія. — З часом звикаєш, і завжди знаходиться місце ще для когось.

— Тобі не подобається той хлопець? — питає Сенді.

— Він поляк.

Вони дивляться на мене, не розуміючи, про що це я.

— А хто такий поляк? — питає Спайк.

— Той, хто живе у країні, яка називається Польща, — пояснює Сенді. — У Європі.

— Тоді чому він тут, а не в Польщі? — питає Спайк.

— Отож-бо й воно, Спайку, — відповідаю я. — Чому він живе тут, у Ноттінгемі, в нашій квартирі, ще й у моїй кімнаті? Вони кажуть, ніби в Польщі їм дуже небезпечно жити, — я заковую очі на лоба й чекаю, що мені поспівчують, бо це ж так жахливо і я так сильно страждаю.

Але вони мовчать.

Я відчуваю якийсь тягар на грудях і раптом починаю хвилюватися, що тепер вони будуть про мене поганої думки.

— Мені просто не хочеться ділити свою кімнату з незнайомцем, — кажу я Амелії, намагаючись схилити її на свій бік. — У нас маленька квартира. Там ледве вистачає місця для нас із татом.

Три пари очей відвертаються від мене й обводять поглядом вузький, тісний простір «Моєї прекрасної леді». На невеличкому човні значно менше місця, ніж у нашій квартирі.

Через вікно я бачу, як надворі поволі згасає світло. Човен порожевів, а всередині розходить ся тепло від грубки й невеличкої лампи. Холодні, дошкульні відчуття, які наповнювали мене, коли я виходив із квартири, зникли. Цікаво, чи Сергій і його мама почувалися так само, коли прийшли до нас? Сьогодні я просто з'явився тут без попередження, а мене запросили в гості й приязно до мене поставились. Уже не вперше мене прихистили, поділилися зі мною їжею й питвом.

Треба пояснити по-іншому — так, щоб вони зрозуміли, як це все несправедливо.

— Люди мають жити у себе вдома, — кажу я. — Хто дав їм право жити на чужій території?

— То ти й на нас сердишся, що ми перебралися до Ноттінгема? — питає мене Спайк, широко розплющивши очі.

— Ясно, що ні! — сміюся я. — Це інакше. Ви... ви просто інші.

— Деякі люди, які приїжджають сюди, мають уміння, корисні для нашої економіки, — м'яко каже Сенді. — Хіба не всі від цього виграють?

— Тут бракує роботи навіть для тих, хто тут народився, — кажу я, радіючи, що вчасно згадав слова, які завжди повторює Лінфорд. — Яке вони мають право просто так сюди їхати й забирати те, що наше? Не можна жити будь-де, де тобі хочеться.

— Я не думала, що ти такий кретин, Калуме, — Амелія випростовує спину. — Бо зараз ти говориш так самісінько, як один із них.

Усі троє витріщаються на мене так, наче в мене щойно виросла друга голова. Я перепрошую, дякую Сенді за гарячий шоколад і йду геть.

Дорогою додому я думаю про життя на «Моїй прекрасній леді». Як би то було, якби Сенді запросила мене перебратися разом із ними до наступного місця. Мені більше не довелося б терпіти Сергія з його мамою. Не було б нікого з чужих навколо, тільки найближчі. Я думаю про те, що люди постійно кудись переїжджають, знаходять собі нові домівки, відвідують нові місця. Як Сергій та його мама, певно.

Не знаю, чому я іншої думки про сім'ю Жураковскі. Таке враження, що є якийсь неписане правило, за яким ми маємо право жити там, де нам заманеться, а вони ні. Але навіть я мушу визнати, що це звучить дурнувато.

**ЕКСТ. НА ПАЛУБІ «МОЄЇ
ПРЕКРАСНОЇ ЛЕДІ» — ДЕНЬ**

На каналі в Ньюарку пришвартований човен. До нього підходить схожий на чиновника ЧОЛОВІК. Через відчинене вікно за ним спостерігають ХЛОПЕЦЬ, ДІВЧИНА і МАЛИЙ ХЛОПЧИК. СЕНДІ зістрибує з палуби і починає з ним розмовляти. Вона активно жестикулює. Невдовзі вони переходять на крик.

ЧОЛОВІК

Я вже вам казав — ви не можете тут жити.

ЖІНКА

(засмучено)

Але чому? Хіба ми робимо щось погане? Поки ми тут, я знаходжу підробіток — ремонтую то те, то се на інших човнах. Ми нічого не просимо у влади.

ЧОЛОВІК

Пані, не я складаю правила. Я тільки стежу, щоб їх виконували. Що буде, як ми всім дозволимо жити на річці? Тоді ніхто з місця не зможе зрушити.

ЖІНКА

Але ж не всі хочуть жити на річці.
Канали простягаються на сотні миль —
місця вистачить усім.

ЧОЛОВІК

Ще раз вам кажу: не я вигадую
правила. Ви мусите їхати геть, бо ваш
дозвіл закінчився.

ЖІНКА

(похмурніє)

Відколи це ви володієте всіма водами?

ЧОЛОВІК

(зверхньо)

Треба виконувати закони й не виходити
за певні рамки. Канали — на наших
землях. Тому ними розпоряджається
міська влада. Ви не маєте права
тут жити. Повертайтеся туди, звідки
приїхали.

ЖІНКА

(благальним тоном)

Ми не живемо в якомусь певному місці.
Ми постійно переїжджаємо. Живемо
і працюємо в різних місцях.

ЧОЛОВІК

На жаль, ви не можете тут залишатися.
Ви повинні поїхати геть. Куди-небудь.

ЖІНКА

І куди ж нам їхати?

ЧОЛОВІК

(зневажливо)

А це вже, пані, не моя проблема.

КІНЕЦЬ СЦЕНИ.

Я сплю трохи ліпше, переважно завдяки тому, що Сергій не вигукує вночі ті свої дивні слова. Крім того, сьогодні він не встає так рано.

Я прокручую в голові вчорашню розмову з Амелією та її близькими. Мої слова не дають мені спокою. Те, що я сказав про людей, які мають жити там, де народилися... Сподіваюсь, вони не подумали, що я мав на увазі їх, бо мені добре в їхньому товаристві — завдяки їм на каналі з'явилося щось нове й цікаве. До того ж я вважаю, що вони повинні мати право жити там, де їм заманеться, і не дотримуватися ніяких дурних законів та правил.

Перед очима виринає Сергієве лице. А те, що вони з Енджі перебралися до нас, — хіба ж це не те саме? Під фразою «до нас» я маю на увазі нашу країну, а не нашу квартиру.

Вони начебто забирають щось від нас уже самою своєю присутністю — і я розумію, що насправді це звучить трохи смішно. Те, що Лінфорд каже про іноземців, і всі ті заголовки в газетах, які я бачив біля крамниці... воно все крутиться в моїй голові, і тому я не можу пробратися до того, а що ж насправді думаю

сам. Власні думки здаються мені надто жорстокими й незручними, тому я вкотре відштовхую їх подалі.

Треба було вчора тримати рота на замку, а не вибовкувати Амелії, Сенді та Спайку все, що в мене було на думці. Я намагався змінити тему, але після моїх слів вони притихли. Я правильно вчинив, що вибачився і пішов додому.

Ум'явши миску пластівців, я хапаю наплічник і виходжу, поки Сергій ще у ванній. Дійшовши до шкільної брами, я не застаю нікого на звичному місці. Знову.

Хлопці у внутрішньому дворіку. Я підходжу до них — ніхто нічого не каже, тільки щось бурмочуть. У мене починає сіпатися око. От дурня. Джек і Гаррі втупилися в землю, ніби побачили між новою бруківкою щось страшенно цікаве. Переступають з ноги на ногу, встромивши руки в кишені штанів.

Лінфорд, як завжди, приклеївся до свого телефону.

— Здоров, Лінфорде, — кажу я.

— Угу.

Він зиркає на мене й тут же опускає погляд, але я встигаю помітити багрянний синець, що облямовує його око й навіть налазить на повіку. Я дивлюсь на Гаррі — той якусь мить витримує мій запитальний погляд, а тоді просто відводить очі. Я так і чую, як він сичить: «Не питай, що сталося».

— Що сталося? — питаю я Лінфорда.

Той не піднімає голови й нічого не каже. Тиша набухає і набухає, аж поки ми троє не опиняємося в невидимій бульбашці, з якої начебто не вирватися.

— Що сталося?

Лінфорд не відповідає і вдає, начебто не почув, як я запитав його вдруге. Я знов дивлюся на Джека й Гаррі, але ті ховають очі й ще глибше запихають руки в кишені.

Усі мовчать, і через це все стає ще гірше.

Я бачу, що Лінфорд насправді нічого не робить на телефоні. Він просто втупився в нього, а його пальці нерухомо повисли над екраном. Рухається тільки м'яз, який стискає і розтискає його щелепу.

— Болить, напевно, — кажу я, дивлячись на Гаррі й Джека. Ті так і стоять, втупившись у землю, тільки Гаррі побуряковів на лиці.

Я відчуваю, як невидима бульбашка мовчанки роздувається ще дужче і зненацька лускає.

— Чому ти пхаєш свого носа куди не треба?

Лінфорд не кричить і не дратується. Його голос рівний та спокійний, і від цього ще гірше. Я голосно ковтаю слину й намагаюсь не нервуватися. Око знову сіпається.

— Я просто хотів... хотів запитати, чи все...

Я згадую, як він глянув на мене вчора перед брамою — його останній застережний погляд, — і розумію, що не можу розповісти іншим про той інцидент чи бодай згадати про нього.

— Упав удома зі сходів, ясно тобі? — Лінфорд ховає телефон до кишені й стискає кулаки. — А тепер закрійся, я більше не хочу про це чути.

Він встає і йде. Джек і Гаррі йдуть слідом за ним, підібгавши хвости, мов щенята.

Я проводжаю їх поглядом і кілька секунд стою на місці, намагаючись зрозуміти, чому мене так здивували Лінфордові слова.

Я тру око, щоб перестало сіпатись, а тоді до мене доходить.

Лінфорд живе з мамою, сестрою і вітчимом у квартирі на першому поверсі. У нього вдома нема сходів, з яких він міг би впасти.

На перерві ми не йдемо купувати перекус. Знову стовбичимо мовчки на подвір'ї. Лінфорд витріщається на свій телефон, а ми — на землю.

Телефон пікає — надійшло повідомлення. Лінфорд читає його, затуливши екран долонею. Тоді клацає щось у відповідь і ховає телефон до кишені.

— Я не йду гуляти після уроків, — каже він, не відводячи погляду від телефона й ні до кого конкретно не звертаючись. — Маю роботу.

— Яку роботу? — питаю я.

— Всяке різне, — відповідає він крізь зуби. — Платять добре, а більше мене нічого не цікавить.

Повітря густе й тепле — я послаблюю краватку й комір сорочки, але шкіра далі липка.

Вранці ми всі були на різних уроках і я не мав як спитати Джека чи Гаррі, що вони думають про Лінфордів синець, а писати їм не хочеться, а то ще Лінфорд побачить моє повідомлення. Я навіть поглядом не можу показати їм, що я щось знаю, бо ні той, ні той не дивляться на мене. Минає вічність, поки нарешті лунає дзвінок, і коли це стається, ми всі розбігаємось по класах і мені нарешті трохи легшає на душі.

Щойно настає велика перерва, я вирушаю просто до технологічного крила, але там нікого нема. Може, хлопці повели Лінфорда до шкільної медсестри, щоб та глянула на його око? Я біжу до адмінкрила, але на дверях медичного кабінету висить записка: медсестра вийшла на обід.

Коли я нарешті приходжу до їдальні, хлопці вже стоять на початку черги й вибирають, що хто їстиме. Я хапаю тацю і, відштовхнувши семикласника, стаю позаду Гаррі.

— Дякую, що почекали на мене, — шиплю я.

— Вибач, друже, тут не я командую, — він вибачливо стискає губи і суне тацю далі за чергою.

Мені якраз видно набурмосене обличчя Лінфорда, який стоїть попереду. Не розумію, коли все змінилося і чим я так його драгую. З того, що я побачив біля його брами, мені ясно, що вдома в нього не все гаразд, але ж я до того не причетний. Треба, мабуть, поговорити з ним сам на сам перед початком наступного уроку.

Я зовсім не голодний, та все ж вибираю сендвіч з салатом із тунця і йогурт. Живіт так здувся, ніби я вже напхав його їжею до самого верху.

Зазвичай ми ковтаємо обід перед самим дзвінком, бо, замість їсти, безперестанку говоримо й дражнимося. Але сьогодні я обводжу поглядом наш стіл і бачу три голови, які тихо схилилися над тарілками.

Надворі ми сидимо на парапеті, що оточує подвір'я. Я знімаю піджак і обводжу поглядом хлопців.

— Хтось хоче поганяти ввечері м'яча на полі?

— Та ж ти тепер такий зайнятий, що не маєш коли грати з нами у футбол, — фиркає Лінфорд, тупаючи черевиком по землі.

— Здурів чи що? — сміюсь я, але сміх застрягає в горлі й виходить звідти кашлем. — Тоді, як ви мене кликали, ми мали гостей, ото й усе.

Коли я згадую, які то були гості, мої долоні відразу стають липкі.

— Говори що хочеш, Кале, але я бачу, що ти більше не хочеш з нами дружити.

— Та ну! — у моєму горлі немовби застряг гострий камінець. Ми сидимо серед подвір'я, де повно учнів, Джек і Гаррі теж тут, але це єдина нагода сказати те, що я збирався сказати. — Слухай, що я зробив не так? Ти злишся, бо я пішов слідом за тобою додому? Якщо тобі щось не так, то просто скажи.

— Ти про що взагалі? — Лінфорд, примружившись, дивиться на мене похмурим пильним поглядом.

Джек і Гаррі дивляться на землю, а потім кудись догори.

— Не знаю, просто раніше якось веселіше було, — я стараюсь говорити невимушено й розслаблено, але пальці в черевиках аж скоцюрбились.

— Ага, тепер тобі вже не так весело, — різко відповідає Лінфорд. — Я бачив вираз твого лица, коли ми недавно хотіли трохи повеселитися з деким.

Під словом «повеселитися» він має на увазі по-знущатися з Сергія.

— Колись ти любив погульбанити, Кале, а тепер поводишся так, ніби тобі нудно з нами. Якщо тобі не подобаються наші розваги, то, може, просто...

— О, дивіться, хто суне! — озивається Джек. Я готовий був обійняти ту людину за те, що вона перервала нашу розмову, поки не помітив, хто саме до нас іде й ким так зацікавився Лінфорд.

— Той виродок мені вже остогид, — цідить крізь зуби Лінфорд. — Лазить за нами, як тінь. Де ми, там і він.

Він говорить тихим, начебто спокійним голосом, але весь аж наїжачується. Брови докупи, щелепа стиснута. Коли він встає, усе його тіло напружується.

— Пішли, покбпаємо м'яча на полі, — кажу я надто бадьоро.

Мене ніхто не слухає.

Я не маю іншого вибору, як спостерігати за тим, як до нас іде Сергій. Мене кидає то в жар, то в холод, і я знов сідаю на парапет, думаючи про те, що ця жахлива ситуація зараз стане ще жахливіша.

Сергій дивиться просто на мене, і я відводжу погляд, сподіваючись, що Лінфорд нічого не помітив.

— Агов, Іммі! — Лінфорд стає у боксерську стійку. — Знов хочеш дістати?

Сергій підходить ближче, але в останній момент звертає.

— Знайди собі іншу дорогу, придурок! — цвіркає слиною Джек. — Ми хочемо дихати свіжим, чистим повітрям.

— По-моєму, це вільна країна, — тихо каже Сергій — він простує далі, не дивлячись на Джека. — Тому я маю право ходити всюди, де мені хочеться.

Ну чому йому так важко тримати свого великого рота на замку?

Джек хоче схопити його за наплічник, але Сергій ухиляється від нього й обертається.

— Хо-хо, а наш спиногриз, який сидить на державних грошиках, розізлився, — Гаррі сміється, побачивши, як Джек мало не впав.

— Моя мама щодня ходить на роботу, — незворушно відповідає Сергій. — Тому розслабся. Ми не отримуємо від держави грошей, які тебе так хвилюють.

— На чужу роботу ходить. Ти забув уточнити, — тихо каже Лінфорд і ступає крок уперед. — На тій роботі мав би бути той, хто народився в цій країні й заслужив право тут працювати.

На початку року Лінфорд розповів нам, що його вітчима звільнили з будівельної компанії, де він працював понад двадцять років. Лінфорд сказав, що всю роботу на будівництві позабирали приїжджі зі Східної Європи, готові працювати за копійки.

А тепер Лінфорд каже, що всі східні європейці ліниві й сидять на державній допомозі. Не знаю, котра з його заяв правдива, але точно не обидві. По-моєму, Лінфорд і сам не знає, тому мені раптом стає цікаво, звідки він це все бере. Він, наче папуга, бездумно повторює те, чого не розуміє ні він сам, ні хтось інший.

Я згадую розлючене лице його вітчима, який того вечора явно був під мухою. Деколи, мабуть, простіше звинувачувати у своїх проблемах інших, ніж визнати, що ти сам винен у тому, що в твоєму житті повний безлад.

Сергій дивиться на мене, але що я можу зробити? Я попереджав його, аби тримався подалі від нас, але він вперто не хоче мене слухати.

— Джек бачив тебе вчора ввечері в нашому районі, — продовжує Лінфорд. — Що ти там забув, брудний ти пацюк? Тільки не кажи, що вам дали безплатну квартиру від міста.

Сергій опускає очі.

— Ну, кажи-кажи, — шипить Гаррі. — Ми все одно рознюхаємо і кинемо цеглу у твоє вікно.

Усі гигочуть, але Сергій і далі мовчить. Не зводить з мене очей.

— Чого ти вічно витріщаєшся на Калума? — сердито питає Джек. — Сподобався тобі чи що?

Він штурхає мене ліктем і шкіриться, спонукаючи мене підтримати те, що Лінфорд завжди називав нашими «смішками». От тільки сьогодні я не почувуюсь учасником тих «смішків», а відчуваю, що насувається щось погане. На Сергія — і на мене разом з ним.

Зненацька все здається зовсім не таким веселим.

— Я поставив тобі питання, Іммі! — рывкає Лінфорд. — Ти тепер живеш у нашому районі чи що?

Сергій знову дивиться на мене, благаючи поглядом, аби я втрутився й допоміг йому. Він хоче, щоб я сказав Лінфордові правду.

От і збувся мій найгірший страх. Це мій останній шанс вигадати якусь побрехеньку. Інакше жахлива правда впливе нагору і я вже нічого не зможу вдіяти.

Я розтуляю рота. І тут же стуляю.

Не можу придумати нічого, що б могло пом'якшити бурхливу реакцію Лінфорда, коли той дізнається, що Сергій з мамою тепер живуть з нами, а я це від нього приховав.

Лінфорд хапає Сергія за вилоги піджака.

— Я живу на Сент-Маттіас-роуд, — каже Сергій, вириваючись.

— Це ж твоя вулиця, правда, Калуме? — супить брови Джек.

Усі обертаються до мене. Очі Лінфорда спалахують так, наче він нарешті склав до купи два і два.

— Ось чому Іммі вічно на тебе витріщається, — поволі промовляє Лінфорд. — Бо ви сусіди.

— Не зовсім, — бурмочу я. Моя сорочка прилипла до спітнілих пахв.

— У Сент-Енн тільки одна вулиця Сент-Маттіас-роуд, — морщить лоба Гаррі. — Це точно та сама, де ти живеш, Кале. Ти б мав його там бачити. Ти брешеш, Іммі.

— Він не мій сусід, — квапливо кажу я, але мій голос ламається і зраджує мене.

Нутрощі зібгалися в такий щільний клубок, що вже, певно, ніколи не випростаються.

— Значить, Іммі нахабно бреше, — Лінфорд кидається вперед і хапає Сергія за його худорляву шию — його правий кулак готовий зацідити йому в обличчя. — Останній шанс. Де ти живеш, ти, малий смердючий...

— Зачекай! — зістрибую я зі стіни. — Він не бреше.

Лінфорд трохи послаблює хватку — Сергій кілька разів жадібно ковтає повітря.

У мене вп'ялося чотири пари очей. Чекають на правду. Чекають, поки я розповім їм те, що знаю.

В моєму горлі пульсує так, ніби серце відірвалося від свого звичного місця і перекрило мені дихання.

Я силкуюсь проковтнути ті слова, але врешті не маю вибору, як пережити те, що зараз станеться. Я мушу це сказати, іншого виходу нема.

— Це наша квартира, — кажу я і сповзаю вниз по стіні. — Сергій живе з нами.

Лінфорд, крутнувшись, витріщається на мене, і я голосно ковтаю слину.

— Сподіваюся, я недочув.

Він підходить ближче — на його лобі виступили краплини вологи, з-під пахв війнуло різким запахом поту.

За його спиною Сергій користується нагодою і вислизає геть. Зрадник.

— Ану-ану поясни, що ти маєш на увазі, — голос Лінфорда звучить загрозливо тихо. — Ти серйозно?.. Сергій Жураковскі живе з тобою?

Секунду чи дві я не можу видушити зі себе ні слова.

Джек і Гаррі презираються і відходять на крок від Лінфорда. Як завжди, коли той збирається когось вдарити.

— Гості, які до нас тоді приходили. То були вони, — лепечу я. — Сергій і його мама.

— Ого-го, — протягує Гаррі й ляскає себе долонею по чолу.

— Я не знав, — мій голос перестрибує на октаву вище. — Клянусь, Лінфорде, я не знав, що́ то за гості,

поки не побачив у нашій квартирі Сергія. Просто мій тато, він...

— А він і слова не бовкнув, — поволі каже Лінфорд, обертаючись до інших. — Калум забрехався по самі вуха. Проміняв нас, хлопці, на брудного іммігранта.

Джек гидливо хитає головою.

— Ні... Просто мій тато зустрічався з Сергієвою мамою, а я почув про це аж того вечора, — незграбно намагаюсь пояснити я. — Тоді я вже нічого не міг зробити. Ну справді, скажіть, що я мав робити?

— Ти міг сказати нам, — Гаррі витріщається на мене. — Для початку.

— Я збирався, чесно. Але Лінфорд поводився трохи... — я намагаюсь підібрати слово. — Не знаю, трохи дивно. Я хотів дочекатись вдалого моменту і розказати вам, клянуся!

Лінфорд примружується.

— То я тепер дивний, по-твоєму, так?

— Та ні! Чому все має зводитись до тебе? — мою голову затоплює гаряча хвиля. Мені вже так набридло вічно танцювати навколо Лінфорда, що зараз я все йому скажу. Я встаю. — Ми завжди повинні робити те, що тобі подобається, те, що ти кажеш, і говорити з тими, з ким ти нам дозволяєш говорити. Мене то все вже дістало.

— Ліпше забери свої слова назад, дурню ти дурний, поки я не...

— Ми тут як ті маріонетки, хіба ні? — я обертаюсь до Джека з Гаррі. Вони відводять погляд, але я не можу стриматись. — Він ненавидить усіх, хто не

такий, як він. А знаєш, що я думаю? — я знов повертаюсь до Лінфорда — мої груди так напружились, що аж вогнем печуть. — Я думаю, що ти боїшся.

Лінфорд регоче, закинувши голову. Але його сміх штучний, так наче він виступає на сцені.

— Ти думаєш, що я боюся? — його голос зловісно тихий, але я мушу скинути з себе це відчуття — відчуття напруги, яке засіло в мені невідомо відколи.

— Так, я думаю, що ти боїшся. Боїшся того, що тобі немає ніякого діла до школи чи до тих, з кого ти знущаєшся. Боїшся того, що твориться у тебе вдома і чого ніхто, крім тебе, не бачить.

— Кале... — Джек ступає крок уперед. — То були просто смішки й більш нічого. Перестань.

— Та ні, не були, — перебиваю я його. — Ми кажемо, що це «смішки», але всі інші називають це цькуванням.

— Тихо! — гаркає Лінфорд. — Я хочу почути від тебе, чого це я так страшно боюся.

— Не знаю, чого саме ти боїшся, Лінфорде. І ти, певно, теж не знаєш, — з одного боку, я розумію, що зайшов надто далеко і дороги назад нема, а з іншого — я почуваюсь вільним і розумію, що вперше за багато років можу поводитись так, як хочу, і казати те, що хочу. — Може, ти боїшся втратити авторитет у школі чи здатися слабаком? Точно я знаю тільки те, що коли ти розтуляєш рота, звідти вилітають слова твого вітчима. Ти повторюєш усе те, що говорить він.

Джек голосно втягує повітря крізь зуби й відступає назад.

— Тобі кінець, — Лінфорд блідне на лиці, проте очі його горять. — Ти труп.

Його рука стискається в кулак — такий міцний, що я бачу, як під шкірою випинаються кісточки пальців.

І тоді я помічаю, що й сам зціпив кулаки. Дивно, але вперше за довгий час я знову відчуваю собою, а не маріонеткою Лінфорда.

На мить ми прикипаємо один до одного поглядами — і я бачу, як у його очах проминає шок.

Він прикушує щоку, лице перекошується зі злості. Він відводить кулак, і я готуюсь до удару. От і все. Кінець нашій дружбі.

Сила удару і хрускіт щелепи застають мене зненацька. Я лечу назад і гепуюсь об стіну. Мені тут же хочеться відштовхнутись від неї і метнутися вперед. Руку пронизує вогонь, і я не встигаю нічого зрозуміти, як мій кулак летить уперед і лупить Лінфорда по носі.

Моє серце от-от вирветься з грудей, а довколишні звуки перетворюються на приглушений гул. До нас біжать інші учні — подивитися на шоу, і я чую їхні вражені зойки. Зосереджую погляд і бачу Лінфорда: він зігнувся, з носа юшить кров.

Джек і Гаррі витріщаються на мене так, ніби вперше бачать, аж щелепи їм повідвисали.

— Усе, досить! — лунає суворий голос. — Лінфорде Гордон — до медсестри, а потім у мій кабінет. Не гайно! — містер Фокс простягає йому хустинку.

Джек і Гаррі кидаються навтьоки. Переді мною стоять містер Фокс і Сергій.

— З тобою все гаразд, Калуме? — містер Фокс пильно мене роздивляється, схиливши голову.

— Так, сер, — відповідаю я, витираючи штани й рухаючи туди-сюди щелепою. — Усе добре.

— Якби Сергій мене сюди не притягнув, ти б дістав фірмового прочухана від містера Ґордона. Одного з тих, за якими ти так любиш спостерігати звіддала, коли страждають інші. Але я бачив, що він першим тебе вдарив, і, по-моєму, цього разу ти вже своє отримав. Як щелепа?

Я мотаю підборіддям.

— Усе добре, сер.

— Тоді поговоримо завтра вранці перед першим уроком.

— Так, сер.

Хоч Лінфорду сказали йти до медсестри, той так і стоїть позаду містера Фокса, притиснувши хустинку до носа й уп'явшись у мене похмурым поглядом так, наче йому хочеться продовження.

— Погано опинитися на другому боці, правда, Калуме? Ти ж переважно граєш роль відданого глядача.

— Уже не граю, сер, — кажу я, і це чиста правда. Віднині я сам вирішую. І думаю теж сам.

Я більше не бачу Лінфорда у школі, а після уроків біля брами нема ні його, ні Джека з Гаррі.

Йти додому навпростець зовсім не хочеться, тому я вирішую піти довгою дорогою через ботанічний сад. Я складаю піджак, знімаю краватку й запихаю їх у наплічник.

Сподіваюсь, хлопці мали час подумати й визнати, що я нічого не міг удіяти з тим, що Сергій перебрався до нас. Я не збрехав їм, вони мусять це зрозуміти.

До саду п'ятнадцять хвилин ходи. Дорогою я раз у раз озираюсь, чи, бува, Лінфорд не йде за мною слідом, аби помститися.

Я потираю щелепу — досі болить. Знаю, що, найімовірніше, це не кінець і він ще мене знайде. Коли я про це тільки думаю, мене аж лихоманить. Хлопці кинули мене через те, що сталося з Сергієм, а це ж просто якась дурня. Мене вже нудить від їхніх кривих правил.

Коли я заходжу через хвіртку до парку, мої плечі трохи розслабляються, а в роті стає вже не так сухо.

Кажуть, письменник Дж. М. Баррі надихнувся на «Пітера Пена» саме в місцевому ботанічному саду, і я розумію чому, бо сьогодні тут мов у раю.

Вікторіанський квітник вибухає яскравими кольорами; у блідо-золотистому сонячному світлі височить по-королівському поважна китайська дзвіниця. Я почувуюсь наче у паралельному всесвіті, а всяка-всячина, що відбувається вдома і в школі, враз видається чимось дуже далеким.

Я на мить зупиняюсь і прислухаюся до пташок, які співають десь високо у кронах дерев, що скупчилися довкола мене. Я б хотів уміти літати, як Пітер Пен, а от ніколи не дорослішати — е ні, хіба буває щось гірше? Я не можу дочекатись, коли закінчу школу й знайду роботу, бажано якомога далі звідси. Водночас мені здається, що я ніколи не зможу вирватися з нашого району.

Люди тут народжуються, живуть і помирають. Так просто склалося — і все. Усі найцікавіші пригоди, про які я чув, відбуваються з іншими — тими, чия нога не ступала в таку діру, як наша.

Пізніше, коли я завертаю за ріг на Сент-Маттіас-роуд, я відразу бачу, що татового буса нема на місці. От і добре. Я ще не мав коли попередити Сергія, аби той не вибовкав того, що сталося сьогодні між мною і Лінфордом. Сподіваюсь, він не такий дурний і нічого не ляпне, перш ніж я з ним поговорю.

Я схрещую пальці на руках і на ногах з надією на те, що Сергія з мамою теж нема вдома. Мені дуже потрібно обдумати все на самоті. Я почуваюсь немовби у бульбашці, окремо від усіх інших. Сам-один, навіть коли довкола люди. Коли я повертаю ключ у дверях і заходжу до квартири, мої вуха наповнюються звуками музики, що линуть коридором. Схоже на ту саму нудну музику, яку грає містер Фокс, поки ми збираємось на понеділкові шкільні збори.

Я скидаю наплічник на підлогу і йду навшпиньки коридором, зазираючи в кімнати. Напевно, тата й Енджі нема вдома, а Сергій сидить у моїй кімнаті.

Коли я підходжу ближче, ноти стають такі гучні й чисті, що я зазираю крізь шпарину в дверях, щоб перевірити, чи Сергій, бува, не притягнув до моєї

спальні справжнє піаніно. Я б не здивувався — він постійно щось витворює.

Але він не грає на піаніно, а сидить на ліжку, витріщившись кудись перед собою, як зомбі. Лице порожнє, очі затуманені, а губи міцно стиснуті, наче хтось стер риси його обличчя м'якою ганчіркою.

Я завмираю і прислухаюсь. Звуки піаніно то витанцьовують високо й весело, то бринять низько і швидко, наче краплі дощу. Моє серце набухає, а тоді міцно-преміцно стискається. Я не можу зрозуміти, чого мені хочеться більше — сміятися чи плакати.

Музика поволі наростає, як шторм, аж поки не вибухає мелодією, що крутиться довкола гучних басових нот так, немовби в моїй тісній спальні вмістився цілий оркестр.

Я заплющую очі й дозволяю музиці плинути крізь мене. Наступної секунди переді мною виринає спогад, коли торік улітку тато несподівано повернувся на вихідні додому. В суботу ми прокинулись рано-вранці, застрибнули в бус і їхали майже три години до затоки Вітбі, а тоді, посідавши на набережній, обідали рибою і смаженою картоплею.

Здіймається вихор меланхолійних нот, а переді мною виринає ще один спогад. День, коли Френка, лабратора місіс Брустер, переїхав на вулиці мотоцикл. Хтось побіг за місіс Брустер, а я тим часом сидів на дорозі біля Френка і тримав на колінах його м'яку оксамитову голову, поки його кудлаті груди перестали хрипіти.

Я кілька разів кліпаю очима.

Не знаю, чому я раптом то все згадую. Здуріти можна. Сергієва музика просочується у мою голову якимось магічним потічком, перетворюючи мої розумні думки на болото.

Двері до спальні відчиняються навстіж.

— Калуме, чого ти тут стоїш? Заходь і послухай.

— Мені не потрібне запрошення, аби зайти у власну спальню, дякую, — перекрикую я музику.

Я проштотвуюсь повз Сергія і падаю на ліжку. Беру один із DVD-дисків і вдаю, ніби читаю текст на обкладинці, але не можу зрозуміти, що там написано.

— Ти тільки що слухав музику, — голосно каже Сергій.

— Чекав, поки вона нарешті затихне, — я, не підводячись, скидаю черевики. Один із них поцілює в невелику переносну колонку, на якій лежить Сергійів телефон, і музика збивається.

— Як твоя щелепа?

— Нормально, — я стараюсь не звертати уваги на біль. — Ти тільки не ляпай язиком перед татом про те, що сталося сьогодні в школі.

— Може, вимкнути музику?

— Як хочеш.

Він простягає руку і скручує звук.

— Любиш Шопена?

— Кого?

— Фредеріка Шопена, — повторює він. — Це такий композитор. Народився у Варшаві. Ця мелодія називається «Ноктюрн номер дев'ятнадцять мі мінор».

Я зітхаю і роздивляюсь обкладинку DVD-диска.

— У нього є ще двадцять ноктюрнів.

— Дуже цікаво, — буркаю я. — Ти знаєш купу всього ні про що.

Моя образа стікає з нього, наче олія.

— Шопен дуже швидко проникає сюди, Калуме, — він показує пальцем на груди. — З твого виразу обличчя бачу, що він і до тебе дістався.

Сьогодні я втратив одного з найкращих друзів через те, що Сергій і його мама припхалися туди, куди їх ніхто не запрошував, а тепер він сидить тут і шкриться до мене, як якийсь придурок.

— Чому б тобі просто не забратися туди, звідки ти приїхав?

У мене всередині тьохкає — я ж говорю точнісінько так само, як Лінфорд. Я напівсповзаю чи то напівпадаю з ліжка й мимоволі перевертаю колонку. Музика знову збивається, а тоді взагалі замовкає.

— Агов, що з тобою таке? — Сергій підступає до мене. — Навчися нормально поводитись.

— Та що ти не кажеш? — я зиркаю на його стиснуті кулаки. — І хто ж мене буде вчити? Ти, може?

Я й собі підступаю до нього, але врівноважений Сергій, якого я бачу у школі, кудись подівся. Я відчуваю, як від нього відходить якась хвиля, і волосся на моїй шиї настовбурчується.

— Може, і я, — тихо каже він. Його очі зблискують — похмуро і зловісно. — Тільки дочекаюсь слушної миті.

Мабуть, йому просто набридло ходити навколо мене навшпиньках, як мені набридло ходити коло Лінфорда. Я проштовхуюсь повз нього.

— Ага. Коли виростеш, — кажу я, відійшовши на безпечну відстань.

Я грюкаю дверима і зупиняюсь у коридорі, важко дихаючи. Мене вигнали з власної кімнати. Як я до того дійшов? У школі Сергій дуже тихий і мирний, але тут, у квартирі, він якийсь інший. Хтозна, який він насправді? Що як Сергій намагається переконати мене, що він безневинний, а насправді все зовсім не так?

Сергій цілий вечір сидить у моїй кімнаті, замкнувши двері. Я сам дивлюсь телевизор у вітальні, але все одно не можу розслабитись, знаючи, що він там. Мене дратує те, що він захопив мій простір.

Водночас у горлі стоїть клубок, якого я ніяк не можу проковтнути. Я згадую про Амелію та її сім'ю — вони приїхали жити в нове місце, а до них поставились як до самозванців. Шкода, що я стільки всього наговорив Сергієві. Я не можу зосередитись на програмі й вимикаю телевизор.

Тата з Енджі досі нема. Я вже хочу вимкнути світло і йти спати, коли раптом чую надворі якісь вигуки та свист.

Я завмираю і прислухаюсь — по руках пробігає дроз. Мене охоплює тривожне відчуття, що це прийшов по мене Лінфорд. Тата нема, і якщо хтось захоче завдати нам клопоту, то спокійно зможе жбурнути цеглу у вікно чи навіть спробувати виламати двері.

Я вагаюсь, чи варто підходити до вікна. Може, то просто хулігани вертаються додому з пабу, але ще зарано — вони зазвичай з'являються не раніше як пів на дванадцятю.

Хтось кричить, а тоді чути пронизливий свист. Той хтось зупинився просто навпроти нашої квартири.

Я поволі підходжу до нещільно затулених фіранок і визираю на вулицю. Біля нашої хвіртки зібралось десь восьмеро хлопців у бейсбольних кепках і кофтах з капюшонами. У присмерку мені не вдається роздивитися їхні обличчя, але вони мов дві краплі води схожі на тих хуліганів із другого кінця району — тих, що сиділи в машині, яка зупинилася біля кафе. Я вже бачив, як вони тиняються районом, наче зграв собак.

Вони дивляться вгору на наше вікно, і я надто пізно розумію, що лампи, які горять за моєю спиною, підсвічують мене, наче різдвяну ялинку. Зненацька банда як зареве — усі тицяють пальцями вгору, свистять і показують грубі жести. Я намагаюсь зрозуміти, чому вони це роблять, як раптом мого плеча хтось торкається. Я відстрибую вбік і бачу Сергія — той стоїть поруч і дивиться вниз на дорогу.

— Відійди від вікна, — сичу я і відтягую його від шибки.

Я затуляю фіранки й визираю надвір крізь маленьку щілину збоку. Банда помалу рушає геть. Попіднімавши голови й регочучи, вони один за одним проходять у світлі ліхтаря.

Останній хлопець на мить зупиняється під ліхтарем і дивиться вгору. Я бачу, як кривиться його верхня губа, а в очах зблискує холодна лють. На якусь мить світло від ліхтаря освітлює його лице.

Я відступаю від вікна. Серце гупає, як дурне. Це Лінфорд.

Я різко прокидаюсь і зиркаю на червоні цифри на підвіконні.

На годиннику 3:15. Сергій сопе. Кімната освітлена приглушеним помаранчевим сяйвом вуличного ліхтаря.

Я цілу вічність лежу, втупившись у стелю, й чекаю, коли до мене повернеться сон, але з кожною хвилиною той, навпаки, відлітає ще далі, а тоді в мене починають крутити ноги.

Я тихенько вилажу з ліжка й навшпиньки йду повз Сергія, який скоцюрбився під ковдрою на своїй розкладачці. Ще тільки бракувало розбудити його і знов почати сваритися.

Я обережно відчиняю двері і прослизаю коридором до вітальні. Визираю через вікно й обводжу поглядом тиху вулицю. Усі сплять. Коло хвіртки більше нема ніякого Лінфорда, який розлючено дивиться на мене.

У школі він, може, й бешкетник, але від хуліганів, які живуть у нашому районі, завжди тримався подалі. Насамперед через те, що кілька років тому його старший брат зв'язався з поганими хлопцями

й дістав бейсбольною битою по колінах, коли не захотів більше торгувати наркотиками на вулицях.

Цікаво, чи вітчим дав йому прочухана за те, що йому дісталось від директора? Лінфорд завжди шукає когось винного у своїх бідах, і якщо йому дісталось, то я точно знаю, кого він зараз у всьому звинувачує.

Я вмикаю настільну лампу й перемикаю, один за одним, десятки телеканалів, але мене нічого не зацікавлює. Навіть на музичних каналах крутять чортзна-що.

І тоді я дещо згадую.

Я крадусь коридором до вхідних дверей по свого наплічника. Двері до татової спальні зачинені — значить, вони з Енджі зуміли так тихо зайти до квартири, що я навіть не почув.

Через кілька хвилин я вже лежу під ковдрою на дивані й дивлюся фільм із диска, що його дала мені Фрея. Завтра скажу, що переглянув його, як вона й просила. Якщо пощастить, від фільму мене зморить сон.

Через дві години на екрані починають іти субтитри, а мені навіть близько не хочеться спати. «Кес» — це, певно, найкращий фільм, який я бачив.

У ньому нема ніяких спецефектів, перегонів чи бійок. Важко зрозуміти, чому цей фільм так мені сподобався.

Я запихаю диск у коробку, кладу коробку в наплічник, вимикаю лампу і прослизаю назад до своєї кімнати.

Сергій міцно спить у тій самій позі, в якій я бачив його дві години тому. Я залажу в ліжко й підтягую ковдру до самого підборіддя.

Коли я заплющую очі, виринають кадри з фільму.

Я бачу, як Біллі випускає на полі свого птаха-боривітра.

Чую смуток у його сильному йоркширському акценті.

Відчуваю його біль.

Цікаво, чи Фрея має ще якісь фільми в такому стилі.

Я прокидаюся від того, що Сергій легенько мене трусить. Він уже вдягнутий у шкільну форму.

— Проспиш, Калуме, — шепоче він мені на вухо.

Я струшую його руку й сідаю на ліжку.

— Котра година? — сердито питаю я, зазираючи поза його спину на годинник.

— Восьма тридцять дві. Я вже двічі намагався тебе збудити.

Я зіскакую з ліжка й хапаю з підлоги сорочку, яку вдягав до школи вчора.

— Я зачекаю на тебе, — каже Сергій, сідаючи на розкладачку.

— Не треба, — відповідаю я, щосили випростовуючи складки на сорочці. — Я сам дійду.

Він не рухається.

— Ну добре, — буркаю я. — Дай мені п'ять хвилин.

Сергій, усміхаючись, киває.

— Я теж проспав. Нема коли снідати. Може...

— Що «може»? — суплюсь я.

— Сьогодні по обіді в «Митці» буде зустріч. Я бачив оголошення, — каже він. — Про конкурс сценаріїв. Я подумав, може, ти захочеш піти.

— Звідки ти про це знаєш?

— Бачив листівку, — він киває на зім'ятий аркуш, який я жбурнув на підлогу, коли вчора лягав спати. — І подумав, може, ти захочеш взяти участь.

— Ну ясно... Я ще не вирішив, — роздратовано кажу я.

Він не проминає жодної нагоди встромити носа у мої справи.

— Я міг би піти з тобою. Цікаво було б почути трохи більше, — каже він. — Якщо ти не проти.

— Побачимо, — бурмочу я, обертаючись до нього спиною.

Я кидаю до наплічника підручник з історії, листівку й одягаю піджак.

Я вагаюсь щодо зустрічі. Може, то й хороша ідея піти туди. Це мене ні до чого не зобов'язує — я просто дізнаюся деталі конкурсу. Фрея теж буде задоволена.

У кухні я помічаю, що з великої миски хтось по-викидав усі чеки й ручки і поклав туди свіжі фрукти. Я беру банан і яблуко й кидаю їх до наплічника.

Я вже обертаюсь іти, але тоді ступаю крок назад і беру ще два фрукти.

— Тримай, — даю я їх у коридорі Сергієві. — З'їмо по дорозі.

— Дякую, Калуме, — він здивовано розтуляє рота. — Тисячу разів тобі дякую.

— Мільйон, — кажу я йому. — Треба казати «мільйон».

— Мільйон разів дякую тобі за сніданок.

— Та розслабся, чувак. Це ж всього два фрукти, — усміхаюсь я, і він усміхається у відповідь.

Коли ми приходимо до школи, Джек і Гаррі уже сидять у класі, де має початися урок історії. Сидять за останньою партою. У цілому ряду вільна тільки одна парта — якраз перед ними, — тож я сідаю за неї.

— Дякую, що притримали місце, — обертаюсь я, але хлопці мовчать.

На перерві я виходжу з класу слідом за ними. Вони йдуть уперед, не чекаючи на мене.

— Агов, що таке? — я наздоганяю їх і стаю перед ними, щоб вони мусили зупинитись і глянути на мене.

— Якщо ти не в курсі, то який сенс тобі пояснювати, — відказує Джек.

— Лінфорда назавжди вигнали зі школи, — каже Гаррі.

— Ну ти й мудак, — додає Джек.

— А до чого тут я? — у моему горлі збирається клубок якоїсь гидоти. Шкода, що я не можу виплюнути його на них.

— Ти знав, що він зробить, коли почує, що ти брехав йому про свою дружбу з Сергієм Жураковскі, — каже Джек, насупившись і примруживши очі. — Ще й містер Фокс був там якраз у ту секунду, коли він знавіснів. Можна сказати, що Лінфорд потрапив у пастку.

— Я не збрехав — я справді не був у курсі, що Сергій перебирається до нас. Я просто не знав, як вам про це сказати, — я так стараюся пояснити все

хлопцям, аби вони зрозуміли, що мені аж очі з орбіт вилазять. — Усе сталося так швидко, що я сам був у шоці. Ви що — реально думаєте, ніби я радий, що він живе з нами?

— Треба було хоч щось сказати, — бурмоче Гаррі.

— Учора ввечері я бачив Лінфорда, — кажу я квапливо. — Він тусувався на нашій вулиці з тою місцевою бандою. З хуліганями, які сиділи тоді в машині біля кафе.

— Та ну, не може бути, — Джек хитає головою. — Після того, що сталося з його братом, він би ніколи не зв'язався з тими ідіотами.

— То точно був він, — кажу я.

У відповідь — мовчанка.

— Хай там як, а вам двом нема чого вплутуватися в мою сварку з Лінфордом, — мої слова звучать напружено й силувано. — Ми ж досі друзі, правда?

Джек дивиться на мене так, ніби я щойно зіпсував повітря в нього під носом.

— Пішли, Гаррі, — каже він.

Вони обходять мене.

— Сорі, Кале.

Минаючи мене, Гаррі знизує плечима.

Я спостерігаю, як хлопці поволі віддаляються не озираючись.

У коридор висипають школярі.

Зазвичай всі обережно обходять нас, щоб не нервувати.

А сьогодні мене кидає в натовпі на всі боки, наче пір'їнку під час бурі.

Сьогодні я відчуваюсь невидимкою.

Я спускаюсь із пагорба до нашого району, міркуючи, йти відразу додому чи прогулятися до каналу, коли хтось вигукує моє ім'я. Я зупиняюсь і, озирнувшись, бачу, що до мене біжить Сергій.

— Я чекав на тебе, Калуме, — гукає він задихано. — Можемо разом піти до осередку. Через десять хвилин починається зустріч.

Я вже й забув про неї. Та й настрою нема туди йти.

— Там буде цікаво, — каже Сергій, побачивши, що я вагаюсь. — Послухаєш про конкурс, в якому ти виграєш.

— Та я ще не вирішив навіть, чи взагалі братиму в ньому участь, — буркаю я. — Досить мене з цим діставати.

Я вже від Фреї наслухався.

— Калуме, ти мусиш взяти участь, — усміхається Сергій. — У тебе суперово виходить.

— А ти звідки знаєш? — пирхаю я і йду далі. Я пишу сценарії подумки — навряд чи він вміє читати чужі думки...

— Ти багато знаєш про фільми, — каже він. — Ось що я маю на увазі. Тому я думаю, що в тебе вийде

хороший сценарій. Мої будівлі розповідають історії, наче декорації. А ти розповідаєш свою історію за допомогою слів.

Гарно сказав. Якби ж то було так просто. Поки ми дійшли до підніжжя пагорба, я вже вирішив не здавати собі зайвого клопоту і не йти на ту зустріч. Не хочеться сидіти поруч із мажорами з Мепперлі-Топ. Досить того, що я цілий день був у школі як той відлюдько.

— Пішли, — каже Сергій, звертаючи у бік району. Я вперто йду прямо.

Тоді зупиняюсь і дивлюсь на будівлю осередку за його спиною — та відблискує м'якою, приємною тєракотою. Якась жінка відчиняє ковану залізну браму, підпираючи її половинки так, щоб ті не закривалися. Перш ніж повернутися всередину, вона обертається до нас і усміхається.

— Зустріч от-от почнеться, — не відступає від свого Сергій.

Навколо нікого не видно. Жодного тобі натовпу розумних писак, які шкрябають по двадцять сценаріїв на тиждень.

— Я пішов, — зітхає Сергій. — Ти зі мною, Калуме?

Я справді люблю писати. І навіть якщо вирішу не подаватися на конкурс, на тій зустрічі може бути не так уже й нудно.

Я розвертаюсь, і ми йдемо до осередку разом.

Усередині аж гуде.

У вестибюлі пригощають напоями. Там же збилися в гурт ті ненависні розумники — стоять і теревенять,

розмахуючи руками на всі боки. Посередині Г'юго Фокс — розпинається про вистави, у яких він грав. Нудота.

А ще я помічаю там багато таких, як я. Людей, які схвильовано обводять очима кімнату, а тоді починають розглядати підлогу чи втуплюються у свої телефони.

Раптом у мене стискає горло і бракне повітря. Я вже хочу розвернутися й піти геть, коли хтось хапає мене за руку.

— Калуме, я така рада, що ти прийшов! Привіт, Сергію!

— Привіт, Фреє! — усміхається він від вуха до вуха.

— Я ще не вирішив, чи братиму участь у конкурсі, — швидко кажу я. — Це він мене сюди затягнув.

— Нічого страшного, — Фрея відпускає мою руку й усміхається до Сергія. — Сьогодні тільки про все розповідатимуть. Ніхто не мусить відразу зголошуватись.

— Я так йому і пояснив, — киває Сергій. — Що він тільки послухає про конкурс і що буде цікаво.

— Саме так, — усміхається Фрея. — Молодчина, Сергію.

От бовдур. Говорить Фреї про мене так, ніби я мала дитина.

— Угу, але я вже сказав, що ще не вирішив, — бурмочу я.

— Гаразд, я тебе потім знайду. Поділишся зі мною своїми враженнями, — каже Фрея, запримітивши ще когось зі знайомих.

Слухати, як Фрея рекламуватиме мені конкурс, — е ні, дякую. Після зустрічі я швиденько вислизну геть.

— Іду принесу соку й печива, — каже Сергій і рушає до стола з перекусками.

— Не сподівалась тебе тут зустріти, — хтось шепоче мені на вухо.

Крутнувшись, я опиняюсь віч-на-віч із Амелією. Її лице так близько до мого, що я бачу довгі вії дівчини й вогник, який витанцьовує в її величезних карих очах.

— Що ти тут робиш? — ступаю я крок назад, шкодуючи, що одягнутий у зім'яту шкільну форму.

Амелія вбрана у білі джинсові шорти й білу футболку. На ногах у неї, як завжди, «конверси» — вона вміє носити їх так, що ті виглядають стильно, а не як прості собі кеди. Я зиркаю на її стрункі засмагли ноги й гладенькі руки, а тоді відводжу погляд.

— Я теж рада тебе бачити, — широко усміхається вона. Її губи намальовані блискучою рожевою помадою, так що зуби здаються ще білосніжнішими, ніж завжди. — Я часто тут буваю. Вони проводять усякі цікаві заходи.

— Ти братимеш участь у конкурсі сценаріїв? — питаю я й думаю, що було б чудово, якби мої щоки трохи охолонули.

— Я? О ні, то не моє. Я ходжу сюди просто так, щоб не сидіти цілий час на човні. Щоб мати собі якесь заняття.

Повертається Сергій, тримаючи у замашених руках дві білі пластянки з апельсиновим соком і два шматки шоколадного бісквіта.

— Це хто? Твій друг? — Амелія, як завжди, пряма.

— Його звати Сергій, — бурмочу я, беручи в нього плястанку з соком. — А це Амелія. Вона живе на човні, пришвартованому на каналі.

— Привіт, Сергію! — простягає руку Амелія. — Я вже згадала: Калум розповідав нам про тебе, коли приходив до нас у гості. Казав, що дуже радий, що ти тепер з ним живеш.

Я кидаю на неї сердитий погляд, але вона не звертає на мене уваги.

— Приємно познайомитись, Амеліє! — Сергій квапливо суне мені свій бісквіт і, повитиравши пальці об шкільні штани, тягнеться потиснути їй руку.

Амелія тут же відсмикує свою.

— Фокус, який ніколи не набридає! — пищить вона.

Я зиркаю на неї спідлоба.

Сергій регоче.

— Ага, піймала ти мене. Молодчина!

Я здивовано дивлюсь на нього. Швидко ж він нахапався розмовних фраз.

— Вибач, друже, — сміється Амелія і цього разу тисне йому руку. — Дуже вже я люблю цей фокус, правда, Калуме?

Я переступаю з ноги на ногу, сьорбаючи сік.

— Мені подобаються веселі люди, — і собі усміхається Сергій. — Жити на човні теж, мабуть, весело. Через Варшаву, моє рідне місто, тече річка Вісла. Найдовша й найбільша річка у всій Польщі. По ній плаває багато човнів.

— Круто!

— А біля мого дому була велика корабельня. Мені дуже подобаються всілякі кораблі.

Сергій такий хвалько. Бачу, Амелія вражена — вона раз у раз киває і дивиться на нього широко розплющеними очима так, наче той оповідає щось страхяке цікаве. Дістав.

У другому кінці вестибюля хтось плескає в долоні. Це та жінка, яка раніше відчиняла браму.

— Привіт усім! Дякую, що прийшли. Прошу займати місця в залі. Зараз будемо починати.

Усі прямують до великої зали.

— Я візьму тобі соку, Амеліє, — каже Сергій і зникає в натовпі.

— Твій друг — такий джентльмен, — погляд Амелії танцює довкола мого набурмосеного обличчя. Вона міцно стискає губи, ніби хоче стриматись, аби не розсміятись. — Може, ти навчишся від нього чогось доброго, а не обзиватимеш його за спиною.

— Я не сказав нічого такого, чого б не міг сказати йому в очі, — я б хотів забрати назад усе те, що наговорив про Сергія та його маму тоді на човні, але я не збираюсь принижуватися перед Амелією, коли вона в такому настрої.

— Тобі має бути соромно. Невже це так важко — гостинно прийняти приїжджих і трохи їх підтримати? Такий з тебе друг.

— Я ніколи не називав його своїм другом, — буркаю я, спостерігаючи, як довкола нас порожніє вестибюль.

— Ні? Тоді чому ти тут разом з ним? — дражнить вона мене.

— Я не можу його позбутися, — я зціплюю зуби. Перед Амелією виринає Сергій, тримаючи, мов віддане цуценя, пластанку з соком.

— Дякую, Сергію! — усміхається вона. — Калум щойно розповідав мені, що ви з ним тепер добрі друзі.

— По-моєму, ще не зовсім, — недовірливо дивиться на мене Сергій. — Але рано чи пізно ми до того дійдемо.

Я обертаюсь і рушаю до зали. Мені починає гупати в голові і стає гаряче. Я чую, як позаду сміється Амелія.

Зустріч була цікава. Невимушена і з купою порад про те, як писати сценарії.

Чесно кажучи, я радий, що Сергій умовив мене піти. У голові чути приємний гул нових ідей. Вони пурхають туди-сюди серед моїх сподівань і відчуття впевненості у своїх силах. Цікаво, чи довго це триватиме, перш ніж я знову скажу собі, що мені нічого не вдасться?

Коли ми виходимо з осередку, вечір тільки починається.

— Прогуляємось до каналу? — питає Амелія. — Покажемо Сергію «Мою прекрасну леді».

— Дуже хотів би подивитися на вашу судну, — каже Сергій так, ніби то невідомо яка честь.

— «На ваше судно», — заочую я очі на лоба.

— Чому, «на вашу судну» теж непогано звучить, — сміється Амелія. — Може, Сергій свою мову вигадує — сергіївку!

Вони обоє сміються. Я теж не можу стриматись і регочу. Сергіївка! Придумала ж таке.

Ми ще трохи ідемо мовчки й невдовзі дістаємося до каналу. От і вона — «Моя прекрасна леді» у всій її яскраво розфарбованій красі.

Удома нікого нема — Амелія відчиняє довгим ключем двері до каюти, і ми заходимо всередину.

— У тебе дуже гарна домівка, Амеліє, — усміхається Сергій, і погляд його стає далекий-далекий. — Тут тепло і затишна атмосфера.

— Скажи просто: «тут затишно», — виправляю я його.

— Ага, дійсно. Тут тепло й затишно. Як було у нас вдома у Варшаві, перед тим як...

Він замовкає на півслові, й Амелія зиркає на мене.

— Він не хотів їхати звідти, — кажу я Амелії, щоб Сергій не мучився з поясненнями. — Але мусив. У них були... ем-м-м... проблеми. Правда, Сергію?

— Гм-м-м, — гмикає він, дивлячись на грубку в кінці камбуза. — Ага, проблеми.

— Ну, добре, що проблеми завжди можна якось подолати, — бадьоро каже Амелія, витягаючи з-поза фіранки пачку шоколадного печива. — Ми теж мали проблеми, коли жили у старому будинку. Сусідські діти знущалися з мене, хоч разом зі мною у класі вчилися діти з різних країн.

— Знущалися? З тебе? — перепитую я. Не можу уявити, щоб із Амелії хтось міг знущатися.

— Ага, вони були на три роки старші за мене, і їм не подобалося, що моя шкіра іншого кольору. Їхній тато був футбольним хуліганом, колись сидів у в'язниці, і йому було дуже весело, коли його діти цькували інших.

— І чим все закінчилося? — питає Сергій.

— Мама поскаржилася директору школи, і їх обох виключили. А потім вони пообмальовували наші

двері, почали викидати у наш садок своє сміття, але ніхто нічого не бачив, бо інші сусіди боялися тої сім'ї. Ну ви зрозуміли — було не надто приємно. Я дуже зраділа, коли мама сказала, що ми починаємо нове життя. На воді.

— Ти ніколи мені про це не розповідала, — бурмочу я.

— Бо ти ніколи не питав, — відповідає вона.

Того вечора я ніяк не можу заснути.

Ноги аж викручує, а в голові вихор ідей для сценарію, який я міг би написати на конкурс. Я думаю про Амелію і про ті прикросці, з якими їй довелося зіткнутися в місті, де вони колись мешкали.

ЕКСТ. ШКІЛЬНА БРАМА — ДЕНЬ

Теленькає шкільний дзвінок. Діти, сміючись і щебечучи, біжать до брами.

ВИСОКА ДІВЧИНА йде попри стіну, опустивши голову. Вона сама.

До неї підходять ХЛОПЕЦЬ і ДІВЧИНА. Вони роззираються навколо, чи ніхто не дивиться.

ДІВЧИНА
(ущипливо)

О, дивись — наша смердюча сусідка.

ХЛОПЕЦЬ

Чого ти живеш у цій країні? З такою шкірою треба жити там, де спека.

ВИСОКА ДІВЧИНА виходить зі шкільної брами, не звертаючи уваги на своїх мучителів. ХЛОПЕЦЬ штовхає її в куші.

ХЛОПЕЦЬ і ДІВЧИНА регочуть. ДІВЧИНА стягує з волосся ВИСОКОЇ ДІВЧИНИ гумки.

ДІВЧИНА

Ти не заслуговуєш на прикраси. Ти темна і паскудна. Тобі треба ходити з пакетом на голові.

ХЛОПЕЦЬ

(агресивно)

Ми тебе ненавидимо. І терпіти не можемо жити по сусідству з тобою і твоєю сімейкою.

ДІВЧИНА

Тобі тут не місце.

ВИСОКА ДІВЧИНА приходить додому. Вона відразу піднімається нагору до своєї кімнати й зачиняє двері. Сідає на ліжко й дивиться через вікно

на дерева, які легенько похитуються
на вітерці.

Вона не розуміє, чому сусіди
ненавидять її.

Вона мріє жити в іншому, кращому
місці, біля води. Там, де до неї
приятно ставитимуться.

КІНЕЦЬ СЦЕНИ.

Уранці я прокидаюсь першим і торсаю Сергія за плече, минаючи його розкладачку.

Він заходить на кухню, коли я їм пластівці.

— Я не знав, щó ти будеш їсти на сніданок, тому тільки налив тобі апельсинового соку, — кажу я.

— Круто, — відповідає він.

Я дивлюсь на нього.

— Щось не так? — питає він.

— Коли це ти почав так розмовляти?

— «Так» — то як? Як ти? — широко усміхається він. — Я слухаю і вчуся, Калуме.

Наївшись, я ховаю пачку з пластівцями й молоко до холодильника. На полицках лежать яйця, сир, йогурти, молоко, сік... і все свіже! Наш холодильник ще ніколи не був такий повний, як тепер, коли Енджі взяла закупи на себе.

Дорогою до школи я розповідаю Сергієві, щó я вчора чув про Лінфорда.

— То він більше не вернеться до школи? — здивовано перепитує Сергій, ясніючи на лиці.

— Ні, — кажу я. — Йому доведеться знайти іншу школу, в яку його візьмуть. Тепер вітчим йому дасть.

Сергій спочатку нічого не відповідає. Я бачу, що він задумався.

— Але ж Лінфорд знав, що містер Фокс вижене його зі школи, якщо він битиметься, — врешті каже він. — Правда?

— Ну, так, напевно. Але... — я сам не знаю, що хочу сказати. — Декого відстороняють від навчання, навіть якщо вони нічого поганого не зробили. Як мене тоді.

— Ну, ти ж був одним із банди Лінфорда.

— Але ж особисто я нічого поганого не робив, хіба ні? — різко відповідаю я. І вже починаю шкодувати, що йду до школи не сам. — Я ніколи нікого не цькував.

Сергій важко зітхає і хитає головою. Я чекаю, що він почне наводити мені ще якісь нікудишні аргументи, але він мовчить.

Ми вже дійшли до середини Вудборо-роуд, коли я бачу старого пса породи джек-рассел — той трюхає мимо нас. Я впізнаю його — то пес одного старого дядька, який щоранку його тут вигулює. Я знаю, що господар іде позаду, бо він завжди пускає пса уперед.

— Дивись, — каже Сергій. Він підходить до тварини і вдає, ніби штурхає її ногою. Пес навіть не звертає уваги на Сергія і далі нюхає собі хідник. — Не попав. Зараз спробую ще раз.

— Агов, що на тебе найшло? — я кидаюсь до Сергія й відтягую його від пса. — Ану не штурхай його!

Сергій відмахується від мене і піднімається далі пагорбом.

— Навіщо ти так? Хіба той бідолашний пес щось тобі зробив? — штовхаю я його, але він навіть не дивиться на мене.

Він усміхається. Усміхається!

— Не хвилюйся, Калуме, — каже він. — Це ж не ти хотів штурхнути пса. Тому ніхто тебе не звинувачуватиме.

— Не в цьому суть. Я не збираюсь стояти збоку й дивитися, як ти лупиш невинну тварину! — кричу я на нього. — Ти за кого мене маєш?

Він нічого не каже. Дивиться на мене, киває і далі шкіриться.

І тоді до мене доходить.

Я розумію, що він хоче мені сказати.

Я йду подвір'ям до адміністративного крила. Джека й Гаррі не було ні біля шкільних воріт, ні в актовій залі. Та, якщо чесно, мені начхати.

Між учнями розійшлися чутки про те, що Лінфорда виключили зі школи і що через це ми трое пересварилися.

Вранці я сидів на шкільних зборах сам і чув, як за мою спиною перешіптувалися. А потім, коли настав час розходитись по класах на перший урок, бачив, як інші учні штурхали одне одного ліктями й хитро посміхалися. Усі раптом посміливішали: навмисно штовхають мене й заважають вийти з коридору надвір.

Та от нарешті я вириваюся з натовпу, де мене шарпають у всі боки, й жадібно вдихаю свіже повітря. Повертаю ліворуч і вирушаю до адмінкрила,

у протилежному напрямку від усіх тих, які йдуть на урок.

Я стукаю у двері кабінету Фреї й чекаю, радий, що бодай на трохи втік від чужих допитливих поглядів.

Двері тут же відчиняються, і переді мною з'являється ясне, усмінене лице. Фрея одягнута у фіолетово-жовті легінси з квітковим візерунком і сліпучо-білу футболку.

Поруч із нею я почуваюсь задрипанцем.

— Заходь, Калуме, — вона відходить убік, щоб мене пропустити. — Мені пощастило — цього тижня ми бачитимемось з тобою аж тричі!

Я сідаю в те саме крісло, що завжди. У кімнаті душно.

— Записав щось у щоденнику? — Фрея сідає навпроти мене й наливає води.

— Записав, але я забув його вдома, міс, — брешу я. — Вибачте.

— Нічого страшного. Але на канікулах старайся щодня хоча б щось у ньому записувати. Занотувуй свої думки.

Я киваю. На стіні у її кабінеті досі висить плакат із великим написом «СКАЖИ БРЕКЗИТУ НІ».

— Ти цікавився дебатами щодо Брекзиту, Калуме? — простежує за моїм поглядом Фрея.

— Ні. Якщо чесно, я взагалі нічого про це не знаю, — кажу я, і думки, які я намагався заштовхати якомога подалі — чому я вважаю, що Амелія має право тут жити, бо їй так хочеться, а Сергій — ні, — знову тут як тут. — Не можу нічого сказати.

— Стільки галасу навколо цього питання, правда? — зітхає Фрея. — Часом не знаєш, кого слухати.

— Правду кажете, міс. А що ви про це думаете? Ну, про імміграцію і все решта.

— Я всіляко її підтримую, але ж це логічно, що я так кажу, правда? — сміється вона, але я не розумію. — Ну, я ж ірландка, — додає вона.

— Ага, ну так... — киваю я.

— Дехто каже, що ми всі іммігранти. І якщо вернутися далеко в минуле, кожен знайде у своєму родинному дереві якусь людину іншої національності. Наш світ великий, і я гадаю, що він належить нам усім. Але деякі люди, звісно, думають інакше.

Я поволі киваю:

— Дехто вважає, що іммігранти приїжджають сюди, щоб забрати в нас роботу й жити на соціальну допомогу.

— Так, дехто справді так каже, — відповідає Фрея. — А от інші говорять, що наша система охорони здоров'я завалилася б, якби не жителі ЄС, які в ній працюють.

— Я цього не знав, — здивовано кажу я.

— У будь-якій дискусії завжди є два табори, і перш ніж скласти свою думку, я завжди намагаюся з'ясувати, що думають одні й другі, — усміхається Фрея.

Я замислююсь. Начебто розумний підхід.

— Ну то як — ти вже, мабуть, не можеш дочекатися літніх канікул? — вона сплескує в долоні й відхиляється на спинку крісла.

Я не відповідаю.

— Які маєш плани?

— Може, поїду з татом на роботу, — кажу я, сьорбаючи воду.

Треба вдати, ніби літо буде дуже веселе, з купою всіляких занять і пригод. Хоч будемо мати про що поговорити.

— Звучить цікаво, — усміхається Фрея.

— Ну, взагалі-то я хотів, щоб так сталося, але, напевно, нічого з того не вийде, — я стуляю рота, бо вже й так вибовкав забагато.

— Ясно... — помалу каже Фрея й дивиться на мене. Так ніби чекає, що я скажу щось іще.

— Тато має нову дівчину, і вона недавно перебралася до нас, — я щосили вдаю, ніби мені на це начхати, але відчуваю, як моя щелепа стискається. — Її син теж до нас переїхав.

— І як ти через це почувашся?

— Мені це не подобається, — квапливо відповідаю я, розглядаючи свої руки. — Але ніхто не слухає, чого я хочу.

— Важко, коли здається, нібито всі рішення у нашому житті ухвалюють замість нас інші люди, — зауважує Фрея. — Це засмучує.

Я киваю.

— Я мушу спати в одній кімнаті з її сином, — я прикушуюю язика, щоб змусити себе замовкнути, але мимоволі випльовую з рота слова, наче гіркі зернята. — Він думає, що знає все на світі, але насправді не знає нічого.

— Ясно, — каже Фрея.

Я не розповідатиму їй, що то Сергій Жураковські. Думаю, він вже й так усе їй розп'ятавав, коли

приходив до неї на консультації. Виставив мене у всьому винним, і тепер їй його шкода.

— Може, варто розповісти своєму новому сусідові щось із того, що ти знаєш, Калуме. Вирівняти трохи ситуацію.

Я глузливо пирхаю.

— Що, наприклад?

— Ну, я точно знаю, що ти вмієш добре писати й тебе цікавлять кіносценарії.

Мою шию заливає хвиля тепла.

— Ти подивився фільм, який я тобі дала?

— Угу, — бурмочу я. Запихаю руку в наплічник, витягаю диск і простягаю їй. — Дякую.

Вона бере диск, але очей з мене не зводить.

— І як він тобі, той фільм?

— Непоганий, — кажу я.

Вона мовчить.

Я чую, як над головою на стіні цокає годинник, а за дверима у приймальні дзвонить телефон.

— Гарний фільм, — додаю я. — Дуже гарний.

Фрея веселішає.

— Дуже рада, що тобі сподобалось. Це один з моїх улюблених.

Її обличчя пожвавилось. Вона згадує сцени з фільму «Кес».

— Мені сподобалось, коли Біллі писав той твір у класі, — кажу я, витираючи плямку на штанах. — І коли він випускав боривітра на полі і його вчитель прийшов подивитися. Та сцена мені теж сподобалась.

— Мені теж, Калуме, — киває Фрея. — Це перший авторський фільм, який ти бачив?

— Напевно, — відповідаю я. — Переважно я дивлюся трилери і кіно, де машини ганяють одна за одною.

— Я таке теж люблю, — усміхається Фрея. — Але такі фільми, як «Кес», трохи глибші, правда?

— Після них почувашся якимось по-іншому, — бурмочу я.

— Саме так. Вони викликають емоції. А як тобі герої?

— Не знаю, чесно. Прості такі, як люди з нашого району. З реальними проблемами. Більшість із них не має грошей.

— Влучно сказано, — Фрея підсовується на край крісла і притискає долоні одна до одної. — Бачиш, Калуме, саме тому цей фільм такий сильний. Бо він справжній.

— Ага, — я знову опускаю погляд на свої руки. — Реальний. Як історії, які мій дідусь розповідав мені про своє життя. У них завжди йшлося про щось просте й буденне, але я дуже любив їх слухати.

Фрея поволі киває.

— Тому коли ми з тобою говоримо про те, щоб написати щось на конкурс, а ти кажеш мені, що люди, які живуть у нашому районі, чи події, які тут відбуваються, нікого не зацікавлять, я думаю про такі фільми, як «Кес», або про історії твого дідуся — і твої пояснення розсипаються на очах.

— Ага... — я дивлюсь на неї і ледь усміхаюся.

— Ти маєш, що сказати, Калуме. І що показати іншим, — вона прикладає долоню до грудей. — Якщо

те, що в тебе отут, ти зумієш викласти на папері, у тебе вийде щось дуже особливе. І цінне.

— Ну, може, я і спробую, — кажу я, і принаймні на той короткий час у кабінеті Фреї участь у конкурсі здається мені реальною.

Уперше, відколи я перейшов до цієї школи, я проводжу обідню перерву в бібліотеці.

У нас тут регулярно відбуваються заняття з містером Ахмедом, але я знаю, що Джек і Гаррі ніколи не приходять сюди на дозвіллі — хіба що їх змусять. Отож якийсь час я з ними точно не перетнусь.

Я помічаю Сергія — він сидить сам за столом у відділі історії. Він піднімає руку й киває на порожнє крісло поруч: тут вільно, мовляв.

Ось куди він, мабуть, ходить щодня після їдальні — в єдине місце, де точно не наткнеться на Лінфорда, Джека чи Гаррі. Або на мене.

Я хитаю головою і йду у відділ художньої літератури, де сідаю на стільчик за довгою вузькою лавою, що стоїть під стіною. Я досі серджуся на нього за той ранішній вибрик із псом. І мені незручно визнавати те, якого висновку про себе самого я дійшов.

Мимо проходить містер Ахмед, бібліотекар. Він несе купу книжок і кидає на мене здивований погляд.

— Приємно бачити тебе тут, Калуме, — підходить він до мене. Тоді дивиться на порожню лаву. — Шукаєш щось почитати?

— Ні, — відповідаю я. — Просто збираюсь узяти-ся за домашку, сер.

— Зрозуміло. А взагалі читаєш щось цікаве? Я хитаю головою. Краще дав би мені спокій.

— Ну, якщо захочеш, щоб я тобі щось порекомендував, кажи. Якраз прийшла ціла коробка нових книжок.

Він уже рушає геть, коли в моїй голові з'являється думка.

— А «Кес» у вас є, сер?

Він, обернувшись, усміхається.

— Ага, класика кіно. Той фільм зняли за романом «Боривітер для хлопчиська». Його написав Баррі Гайнс. Ти це знав?

— Ні, сер.

— Зачекай секунду, — каже він.

Через дві хвилини містер Ахмед повертається і простягає мені книжку з фотографією Біллі Каспера на обкладинці. Тільки тут він не показує два пальці, а тримає свого боривітра. Біллі рішучий і гордий, точнісінько як його птах Кес.

— Не забудь записати її на свою картку, коли йтимеш. І ще: на канікулах я відчинятиму бібліотеку для учнів у вівторок і в четвер в обід. Приходь, коли захочеш.

— Добре. Дякую, сер.

— Тут повно таких книжок, як ця, якщо вона тобі сподобається, — каже він і йде.

Я проводжу пальцем по літерах на обкладинці, а тоді розгортаю книжку й читаю про автора.

Баррі Гайнс народився в шахтарському селищі неподалік від Барнслі, що у Йоркширі. Його перша робота — на посаді помічника маркшейдера.*

Як? Невже він не був багатим освіченим письменником з Лондона? І жодної згадки про Голлівуд чи про те, що його батьки — видавці або викладачі університету. Начебто простий собі хлопець.

— Калуме!

Я аж підстрибую і різко згортаю книжку. Сергій зиркає на неї, а тоді сідає на стільчик поруч зі мною.

— Чого тобі? — буркаю я, сердитий, що мене відірвали.

— Хотів спитати, чи ти не хочеш піти разом додому після уроків, — каже він. — Я розумію, що ти злишся через собаку. Але ж ти знаєш, що я б нізащо його не штурхнув.

— То не треба було і вдавати, — кажу я.

— Я хотів показати тобі, щоб ти зрозумів...

— Я в курсі, — відказую я, зістрибуючи зі стільця. — Я знаю, що ти хотів мені сказати. До мене дійшло.

Я рушаю до столу бібліотекаря, а тоді обертаюсь до Сергія.

— Ну то зустрінемося після уроків біля брами. Добре?

Сергій, усміхаючись від вуха до вуха, киває і йде.

* Гірничий інженер (з нім).

— То ти бачив фільм, знятий за цією книжкою, Калуме? — питає містер Ахмед, зіскановуючи штрихкод.

— Бачив, сер. Дуже гарний.

— Я теж, певно, передивлюся його влітку. Він завжди викликає в мене приємні спогади про Йоркшир.

— То ви колись жили в Йоркширі, сер?

— Так. Я виріс у Барнслі, де відбувається дія фільму, — він дивиться на обкладинку й усміхається сам до себе. — Ми з батьками поселилися там, коли приїхали у Британію з Пакистану. Мені тоді було три роки — зовсім малий. У Ноттінгем я приїхав вчитися в університеті й так тут і залишився.

То, значить, містер Ахмед... іммігрант?

— Чому ти такий здивований, Калуме? — усміхається він.

— Та ні, сер. Я просто думав, що ви тут народилися. Я не знав, що ви...

Я не хочу засмучувати містера Ахмеда, тому замовкаю на півслові. Я відчуваю, як червоніють мої щоки, а він усміхається, так наче здогадується, про що я думаю.

— Але я радий, що ви тут, сер, — видушую з себе. — Інакше ми б не мали такої класної бібліотеки.

Містер Ахмед сміється.

— Наша країна — це наче величезна бібліотека, — він обводить рукою полиці з книжками довкола нас. — У ній сила-силенна жанрів і багато різних історій — так цікавіше живеться. Бо якби всі книжки були однакові, було б нудно. Правда?

Він усміхається і віддає мені примірник «Боривітра для хлопчиська».

— Так, сер, напевно, ви маєте рацію. Я ніколи про таке не думав, — я беру книжку й запихаю її до наплічника.

Тепер вона моя на ціле літо.

Після уроків я стою якийсь час біля шкільної брами, чекаючи Сергія.

Потайки я сподіваюсь перехопити і Джека з Гаррі, перш ніж ті підуть додому. Це мій останній шанс побачити їх перед канікулами.

Хочу ще раз спробувати їм усе пояснити, бо маю надію, що нам вдасться все залагодити й домовитись зіграти у футбол на вихідних чи ще чимось зайнятися.

Я стою за стовпом, де мене не зачепить натовп школярів, що рине через браму надвір. Мимо мене підстрибом ідуть одинадцятикласники у сорочках, розмальованих підписами учнів і вчителів. Вони тішаються, що востаннє виходять із цієї брами як школярі.

Проходять дівчата, пообіймавши одна одну, як регбістки на матчі. Одні плачуть, в інших радісно виблискують очі на саму згадку про те, що вони нарешті вирвалися з цього місця.

Потік школярів розпадається на дрібні потічки, а за якийсь час надворі залишається хіба кілька тих, що відстали від решти або чекають, коли їх підберуть.

Сергія не видно. Джека й Гаррі теж.

Я йду додому довгою дорогою, дарма що збирається на дощ. Хочеться промокнути до нитки, щоб знову почуватися свіжим. Але глибоко в душі я знаю, що кілька крапель дощу не змиють моїх проблем.

Спустившись із пагорба й завернувши в наш район, я зупиняюсь біля будівлі «Митця».

Віконниці закриті, але на закручених перилах досі висить оголошення про конкурс. Я зазираю у пластикову кишеньку і бачу, що більшість листівок уже розібрали. Багато набереться учасників, мабуть. Тих, які вміють справді добре писати й дивляться правильні фільми.

Мою увагу привертає якийсь різкий рух біля смітників. Замість притиснути обличчя до перил і роздивитися ближче, я відступаю на край хідника, аби побачити, що відбувається позаду.

— Агов! — гукаю я. — Там хтось є?

І тоді я чую той звук.

Рев двигуна й гучну музику з важким басом.

Я дивлюсь на дорогу ліворуч, потім праворуч — звідки наближається той звук? — але нічого не бачу. Чую якісь крики, наче хтось свариться. Голоси дуже злі.

А тоді грюкають двері.

Я сходжу з тротуару на дорогу, аби побачити, що діється за невеликим поворотом у кінці вулиці.

На кілька секунд западає тиша — чути тільки далекий гул машин, які їдуть сусідньою Гантінгдон-стріт. Та вже за мить вищать гальма, реве потужний двигун, і на мене несеться груда чорного металу.

За ту коротку мить я розумію, що треба втікати, кидаюсь назад на тротуар і вже думаю, що мені вдалося втекти, коли автівка таки наздоганяє мене.

Я відчуваю поштовх неймовірної сили. Ноги пронизує болем. Вуха заливає гучна музика — бум-бум-бум!

Я міцно заплющую очі — масивна срібляста решітка зі скрипом зупиняється просто навпроти мого лица.

Я розплющую очі.

Лежу, притиснувшись щокою до шершавого холодного тротуару.

Чути тупіт, і наді мною нависає висока тінь. Я дивлюсь на кросівок, що зупинився біля мого обличчя. На шкірі щось блищить, але я не можу зосередитись і роздивитись, що це таке.

Звуки, кольори, запахи... все змішалось у безглузду мряку.

Хтось голосно ойкає.

Я чую розмову, потім крики, однак слова просто пропливають повз мене і я не можу втямити, про що говорять.

А тоді... квапливі рухи.

Чийсь кроки шурхотять біля моєї голови, грюкають двері автівки. З ревом заводиться двигун, і несподівано я опиняюся сам. Навколо мертва тиша і сліпучо-яскраве світло.

Я заплющую очі — бумкання музики віддаляється й поволі затихає.

Тиша накриває мене наче ковдрою.

А тоді цілий світ чорніє.

Коли я знов розплющую очі, біля мене сидить тато.
Я лежу на якомусь дивному ліжку.

Незнайома кімната, простора, з білими стінами.
Чути запах антисептика й вареної капусти.

— Калуме! — тато підстрибує й натискає на кнопку.
Від його вигуку мені дзвенить у вухах, і я кривлюся.
— Дякувати богу, ти живий.

Я розтуляю рота, аби щось сказати, але в горлі пересохло, а губи потріскали, тому звідти виходить тільки хрип.

Я пригадую, як я лежав на дорозі й відчував щокою її прохолодну шершавість.

Пригадую, як бумкала музика.

Пригадую чийсь квапливі кроки.

Як хтось утікав.

У ногах пульсує тупий біль — так наче нестерпно болять зуби, от тільки біль не зубний, а ніє глибоко у всіх моїх кістках.

— Тебе збили на вулиці, Калуме. І втекли, — тихо каже тато. — Клятві боягузи вискочили на тротуар. Попались би вони мені зараз, я би...

— Я тільки поміряю йому тиск, містере Брукс, — бадьоро каже медсестра, підкочуючи до ліжка якусь високу штукенцію. — Добре, що ти прийшов до тям, Калуме. Добряче ти нас налякав.

З мого рота знову виривається хрип.

— Можете дати йому води, — каже медсестра татові й надягає мені на передпліччя чорний рукав тонометра.

Тато радіє, що йому щось доручили. Він знову підхоплюється, бере графин і наливає трохи води до пластянки. Тато підтримує мене за голову, і я відсьорбую трішки води.

Вода тепла і з присмаком хлорки, але принаймні пом'якшує сухість, стікаючи до горла.

Я показую пальцем на пластянку, і тато допомагає мені ще трохи попити.

— Дякую, — з горла виривається хрипкий голос.

— Ти знаєш, чому опинився в лікарні, Калуме? — питає медсестра. Чорний рукав надувається і стискає моє передпліччя. — Пам'ятаєш, що сталося вчора?

Вчора? Та я ж тільки кілька секунд тому заплющив очі на дорозі й от прокинувся тут.

Тато вже розповів мені про те, що мене збила машина і що водій утік, але я й сам дещо пам'ятаю.

— Мене збили, — видушую з себе я. — Музика грала.

— Поліцейські хочуть поговорити з тобою, як тільки ти матимеш сили на розмову, — каже тато, спостерігаючи за виразом мого лица. — Не хвилюйся, просто цих людей треба зловити, поки вони ще когось не скосили. Ти бачив, хто сидів за кермом?

Медсестра піднімає долоню.

— Не поспішайте, містере Брукс. Він тільки очі розплющив, а ви вже його про таке питаєте.

Тато зніяковіло замовкає.

Я не пам'ятаю, як мене збила машина, і не пам'ятаю, чи бачив водія.

Пригадую тільки звуки і те, як воно — лежати слабкому, мов те кошеня, у канаві, самому як палець.

Тато сидить біля мене аж до вечора.

Час від часу він спускається до буфету й повертається з харчами, які їсть у моїй палаті. Я терпіти не можу лікарняну їжу, а от татові вона начебто смакує.

Я гризу шматочок грінки, але їсти взагалі не хочеться.

Біль, який без кінця пульсує в моїх стегнах, колінах і навіть стопах, затьмарює все. Я більше ні про що не можу думати. Чомусь почуваюся маленьким. Маленьким і тихеньким, так наче я майже не займаю місця в цьому світі, а довкола мене тим часом вирує життя.

— Треба поїсти, Калуме, — каже тато, запхавши до рота сендвіч із шинкою і сиром. — Щоб підтримати в собі сили.

Мені здається, що в моєму тілі не залишилося жодних сил.

Надвечір лікар починає обхід. Медсестра каже, що я один із перших пацієнтів у його списку.

До дверей підходить ще одна медсестра й махає татові, щоб той вийшов. Тато виходить з палати, та вже за мить повертається. З двома поліцейськими.

— Вони тільки хочуть щось тебе спитати, Калуме, — каже тато. — Нічого такого. Не переживай, синку.

Від самої їхньої форми атмосфера в палаті серйознішає. Я почуваюсь так, наче це я щось накоїв.

— Доброго вечора, Калуме, — каже один із них, голомозий. — Я комісар поліції Болтон, а це мій колега, комісар Ченнер.

У комісара Ченнера яскраво-руде волосся й лице, так рясно всипане ластовинням, що чистого місця не видно. Він киває мені.

— Добрий вечір, — хриплю я.

— Треба зловити тих лобуряк, — лютує тато. — Як це так, що наших дітей збивають біля центру, який мав би бути найбезпечнішим місцем у нашій громаді? Хочеться самому їх знайти і...

— Заспокойтеся, містере Брукс, прошу вас, — комісар Болтон піднімає долоню. — Ми не сумніваємось, що скоро затримаємо злочинців, але є певна процедура, якої ми повинні дотримуватися. Ви не заперечуватимете, якщо ми поговоримо з Калумом?

— Ні, звісно, — тато червоніє на лиці. — Перепрошую.

Вони ставлять мені чимало запитань, на більшість із яких я не можу відповісти.

Чи я бачив автомобіль?

Ні, тільки чув музику.

Що то була за музика?

Не знаю, якийсь важкий бас.

Чи бачив я водія або когось іншого?

Ні, але чув, як вони розмовляли, а один із них стояв біля мене, і я бачив його кросівок.

Можеш той кросівок описати?

Ні, я не пригадую, який він.

Скільки їх було?

Не знаю.

Про що вони говорили?

Вибачте, але я не пам'ятаю.

Комісар Болтон супитьс'я й ховає блокнота до верхньої кишені.

— Вибачте, — повторюю я.

Тато має розчарований вигляд, коли комісар Ченнер простягає йому візитівку.

— Зателефонуйте нам, якщо ваш син щось пригадає, сер.

Поки тато проводить їх у коридор і вони тихо розмовляють за дверима, я дивлюсь через вікно й думаю, як добре було б полетіти далеко-далеко звідси.

Здається, той, хто це зробив, вийде сухим із води. Нема свідків — принаймні ніхто не зголосився, нема в мене спогадів про цей випадок, і явних слідів теж нема.

По-моєму, хтось скоїв ідеальний злочин.

Лікар Голл — високий, худорлявий, з чорним, зачесаним назад волоссям і в гостроносих блискучих туфлях. Він схожий радше на вченого, який працює в засекреченій державній лабораторії, ніж на лікаря з муніципальної лікарні. Він заходить до кімнати в супроводі зграйки студентів-медиків у білих халатах, які зиркають на мене спідлоба, а тоді щось записують у своїх блокнотах.

— Але ж дісталоя твоїй нозі, — каже він, перегортаючи папірці на планшеті, що звисає на мотузці з бильця мого ліжка. — Маєш тепер купу металевих стрижнів. Помагають нозі загоїтись. Сподіваюсь, ти не плануєш найближчим часом проходити через сканери в аеропорту.

Вони з татом хихочуть.

— Доведеться тобі трохи посидіти на знеболювальних, але є хороша новина: голова в тебе ціла, тому завтра відпускаємо тебе додому. Можеш позичити в лікарні візок.

— Візок?

Тато відкриває торбинку з чипсами й запихає жменю до рота.

— Це ж не назавжди, — зауважує лікар, повертаючи планшет на місце. — На кілька днів, скоріше за все. Потім зможеш пересуватися по району на милицях. Цього разу тобі пощастило.

— Дякую, лікарю, — серйозно каже тато.

— І то на ціле літо?

— О, дивись, хто прийшов. — Тато встає і витирає масні руки об джинси. — До тебе гості, Калуме.

Я помалу обертаюсь до дверей — голова досі тріщить — і бачу Енджі й Сергія. Вони відступають убік, щоб пропустити лікаря та його свиту на коридор, а тоді заходять у палату.

Енджі присідає, корчить кумедну гримасу й махає мені рукою, вітаючись. Виглядає по-дурному.

— Ну, як наш малий боєць почувається? — питає вона зі своїм грубим акцентом. — Я чула, що ти все літо будеш удома. Ми зможемо разом щось пекти

й читати книжки, а Сергій возитиме тебе на прогулянки до парку.

Я заплющую очі й лічу до п'яти, сподіваючись на те, що в мене галюцинації і цей кошмарний сценарій — просто вигадка в моїй голові. Та коли я розплющую очі, Сергій стоїть біля мене. Тепер мені пульсує не тільки в нозі, а й у черепі.

— Можемо все літо складати мої моделі, — каже він. — А ще я можу ввімкнути тобі всі ноктюрни Шопена.

— Чуєш, Калуме? — тато кладе руку Сергієві на плече й дивиться на мене з надією. — Та ви, хлопці, чудово проведете час.

Вони стоять утрюх і шкіряться до мене так, наче аварія — найліпше, що могло зі мною трапитися.

— Мене зараз знудить, — хриплю я, і тато хапає картонну тарілку й підставляє її під моє підборіддя.

Коли Енджі з Сергієм ідуть до буфету, я відштовхую тарілку. Тато дає мені пластанку, і я трішки надпиваю.

— Коли вони вертаються в Польщу? — крехчу я. — Якщо Брекзит відбудеться, вони муситимуть повернутися.

Тато дивиться на мене примружено, так наче йому просто в очі світить сонце.

— Та ні, нічого не відбудеться, — каже він за якийсь час. — І взагалі, мене та дурнувата політика не цікавить.

Я хочу щось сказати, але він відмахується від мого зауваження, клацнувши пальцями, і я знаю, що тему закрито.

— Добре було, коли ми були вдома тільки удвох, — кажу я. — Я сумую за тими часами.

— Я знаю, що все змінилося, але ж не так вже воно й погано, хіба ні? — намагається переконати мене тато.

Я знизую плечима. Бачу, що й так нічого не вийде. З таким успіхом краще просто помовчати.

— Енджі вже тебе полюбила, а Сергій — дуже хороший хлопець, правда?

Він уже не мружитья, але кутики його рота поповзли вниз.

— Я не хочу, щоб ти ріс так, як я, Калуме. Я хочу, щоб у тебе було по-іншому. Сім'я дуже важлива. Вона дає тобі міцний фундамент, розумієш?

— У нас і так міцний фундамент... — прикушую я губу. — У тебе й у мене.

Тато зітхає й опускає голову.

— Напевно, я тебе трохи підвів, хлопче. Забагато працював.

— Раніше ти ніколи цим не переймався, — я відчуваю, як десь усередині мене штрикає злість. — Чому це раптом тебе хвилює?

Тато дивиться на мене так, що мені тут же стає соромно за свою різкість.

— Я не звинувачую тебе в тому, що ти на мене сердишся, синку. Я на це заслуговую, — тато дивиться у вікно. — Енджі теж мені так казала. Вона була шокована, коли я розповів їй, що ти сам мусиш давати собі раду цілий тиждень.

— Та нічого, — бурмочу я, почувуючись як мала дитина. — Справляюсь.

Тато хитає головою.

— Та ні, тут нема про що говорити. Ти надто багато часу сидів сам-один у квартирі. Тобі треба бути серед людей. Серед родичів і друзів.

Таких як Енджі зі Сергієм? Я так не думаю.

— І я вирішив ще дещо, — надимає груди тато. — Що постараюсь улітку більше бувати вдома.

Я дивлюсь на нього.

— Справді, Калуме. Якщо треба буде, то відмовлюсь від роботи за кордоном. Після того, що сталося, — він киває на мою зламану ногу під ковдрою, — час зібратися докупити й бути для тебе справжнім батьком.

Я вже не раз чув татові обіцянки — вони ще ніколи повністю не справджувалися.

Раптом я відчуваюсь таким втомленим, що проспав би, певно, з тиждень. Повіки наче вилиті зі свинцю. Я ледве тримаю їх відкритими. За кілька секунд я здаюсь і заплющую очі.

Я помічаю, що задрімав, аж тоді, коли чую, як зарипіли татові кросівки. Він тихенько вислизає з кімнати й зачиняє за собою двері.

Тато пішов до буфету, щоб бути з ними.

Біль у ногах пульсує ще сильніше. Треба випити наступну дозу знеболювального, але тато пішов і нема кому про мене подбати.

Носом важко дихати. Напевно, я скоро захворію. Я відчуваю, як щось тепле цебенить по щоці — слюза витекла з ока і біжить до вуха. Я обертаю голову до вікна, щоб подушка ввібрала вологу, і міцно заплющую очі, аби втримати решту сліз.

Надворі я бачу тата, Енджі й Сергія: вони йдуть через паркінг, розмовляють і сміються. Вони й утрюх виглядають як справжня сім'я — навіщо їм ще я?

Мені завжди було нормально самому. Я вже давно навчився, як поводитися так, щоб інші люди не знали, що я стільки часу проводжу в квартирі сам. А тепер хочеться, аби біля мене хтось був. Хтось, кому не байдуже. Самому добре тільки тоді, коли в тебе хороший настрій. Однак Енджі й Сергій — не ті, з ким я хотів би бути.

Я намагаюсь ковтнути слину, щоб позбутися кислого присмаку в роті.

Чому це я думаю про те, що все було б по-іншому, якби мама досі була з нами?

У неділю вранці всі приїжджають до лікарні, щоб забрати мене додому.

— Не треба було вам їхати, — кривлюсь я, коли вони з'являються у дверях. Мені хотілось, щоб тато прийшов сам.

— Ми прийшли підтримати тебе, Калуме, — каже Енджі. — Для того і є на світі родичі та друзі, еге ж?

Проте Енджі й Сергій мені не родичі, і друзями назвати їх я теж не можу, бо замало їх знаю. Але я розумію, що в них добрі наміри.

Тато вкочує з коридора візок і розкладає його. Я стягую з себе ковдру й повертаю ноги.

Мою ногу від пальців до стегна пронизує дошкульний біль. Я скрикую. Тато кидається вперед так, ніби хоче мене схопити.

— Зачекай, Піте. Краще когось покликати, — Енджі виходить, і я подумки дякую їй, коли за десять секунд вона повертається з медбратом. Тато щиро старається мені допомогти, але деколи його поміч ні до чого.

— Кілька тижнів, молодий чоловіче, фітнесом не займатися, — жартує медбрат, підхопивши мене під

пахви й перебравши мою вагу на своє плече. — І боротьбою теж — як мінімум рік. Добре?

Тато, Енджі й Сергій сміються, і я відчуваю, що мушу витиснути зі себе хоч якусь усмішку, але насправді мені хочеться показати йому середній палець.

Ще трохи покрутившись, я сяк-так вмощуюсь у візку.

Я мацаю верхню губу — на долоні лишається вологий слід. Я ще ніколи не відчував такого сильного болю, щоб аж у піт кидало. Оце вперше.

Шкода, що не можна передати свій біль комусь іншому. Колись я б і оком не змигнувши віддав би його Сергієві. А тепер не знаю, бо ж він прийшов і старається мені допомогти.

Тато паркується біля нашого будинку.

— Глянь, хто там, — шепоче Сергій і плескає мене по плечу. Їм із Енджі трохи тісно вдвох на задньому сидінні. Сергій киває на постать, яка щойно вислизнула з-поза припаркованої автівки: — Це ж Лінфорд.

Я дивлюсь, як Лінфорд переходить через вулицю.

— Це твій друг? — показує на нього тато, але я мовчки обертаю голову.

Моє лице палає, коли тато наполягає на тому, аби розкласти візок, бо знову треба пройти через усі ті тортурні, щоб мене туди посадити.

Я зиркаю через дорогу і бачу — який жах! — Лінфорда, який зупинився і дивиться на нас. Він

насупив чоло і засунув руки глибоко в кишені штанів, спостерігаючи за тим, як я морочуся з візком. Я очікую, що він сміятиметься з мене або щось вигукне і втече, але він на диво збентежений.

— Не звертай на нього уваги, Калуме, — шепоче мені на вухо Сергій.

Кілька молодших дітлахів, які живуть у кінці вулиці, притулилися до стіни по той бік дороги й витріщаються на мене, як на клоуна. Потім відводять очі, перешіптуються і гигочуть.

Минаючи їх, Лінфорд хитає в їхній бік головою і щось їм каже. Діти перестають сміятися і, не обертаючись, ідуть геть.

— Тобі зручно сидіти у візку, Калуме? — питає Сергій.

— Нормально, — я озираюсь, проте Лінфорд уже зник. Я прикушую щоку й дивлюсь на свої ноги. Я думав, що він прийшов покепкувати з мене, але, напевно, я помилився.

Тато обіймає Енджі за плечі. Вони спостерігають, як Сергій крутиться біля візка: перевіряє, чи коліщата міцні, чи не хитаються підлокітники, — а тоді береться за ручки й поволі котить мене до хвіртки. Я вдячний йому за допомогу, але, гадаю, йому просто приємно від думки, що він зараз головний.

— Хай тато везе візок, — кажу я йому. — Він це зробить швидше за тебе.

— У мене теж виходить. Я допомагаю своєму другові, — відповідає він.

— Сергій добре дає раду, Кале, — каже тато. — Не хвилюйся.

Потрапити у квартиру — це, виявляється, ще одне принизливе випробування.

Візок заширокий для вхідних дверей, тож я мушу вибратися з нього і спертися на Енджі, поки тато його складає. Сергій і тато беруть мене попідруч і напівтягнуть-напівзаносять всередину. Моя зламана нога безсило повисла, як у завеликої маріонетки.

— Ти не хочеш сходити в туалет, перш ніж сісти? — питає Енджі, коли ми дивимося повз неї.

— Ні, — різко відповідаю я. Можна подумати, що я просив би її мені з цим допомогти.

Усмішка сповзає з її обличчя, і вона ступає крок назад. Я розтуляю рота, щоб перепросити, але тато з Сергієм якраз садовлять мене у зручне крісло, і слушний момент минає.

Тато вмикає новини по телебаченню й сідає за газету. Я намагаюсь читати «Боривітра для хлопчиська», але Сергій з Енджі тарабаняють на кухні каstrулями та сковорідками і я не можу зосередитись.

Вони розмовляють польською і сміються — напевно, кепкують з мене.

За якийсь час їхні голоси стихають і я чую, як вони перешіптуються. Не знаю, про що вони там говорять, але явно про щось важливе. І таємниче. Я б хотів підкрастися до дверей і прислухатися, чи не скажуть вони чогось англійською, але з цього крісла я ніяк не зможу встати сам.

Я відчуваю, як мої повіки важчають, і, поборовшись з дрімотою кілька хвилин, я врешті заплющую очі, а через двадцять хвилин прокидаюсь.

Тато дримає на дивані — газета напівсповзла на підлогу, рот роззявлений. Зазвичай, побачивши таке, я б розсміявся. Може, навіть клацнув би фото на телефоні, щоб потім з нього подражнитися. Але сьогодні мені просто ще більше починає тріщати голова.

Квартиру наповнює страшенно апетитний запах. У лікарні мені зовсім не хотілось їсти, а зараз мало слинка з рота не тече. У кухні все притихло. Ніхто не перешіптується. Дзенькають прибори, а тоді на порозі з'являється Енджі з тацею. Кашляє.

Тато, здригнувшись, прокидається.

— Вибач... — він потирає очі й пригладжує скуйовджене волосся. — Певно, я задрімав.

— Вечеря готова, — урочисто оголошує Енджі і йде до мене. — Я подумала, що повечереємо тут, щоб Калум не їв на самоті.

Ми з татом завжди їмо з таці перед телевізором. У такій маленькій квартирі, як наша, нема особливого вибору. Енджі говорить так, ніби десь далі по коридору є розкішна їдальня з білими скатертинами і приборами з чистого срібла. Вона ставить переді мною тацю, і я дивлюсь на широку пласку тарілку на ній.

Їжа пахне просто чудесно, але вигляд має... огидний.

Я беру виделку й тицяю нею у темно-коричневе вариво. Підрум'янені кавалки м'яса перемішані з відразливою купою якоїсь сірої капусти.

Я кладу виделку назад на тацю біля скибки дивного чорного хліба, який має такий вигляд, ніби тісто, перш ніж поставити в піч, змішали з піском.

— Я приготувала для тебе бігос, — незворушно усміхається Енджі.

Тато з Сергієм теж отримали по таці й уже наминають вечерю, аж за вухами лящить.

— А з чого він?

— Бігос — це рагу для мисливців, — відповідає Сергій із повним ротом, хоч я звертався не до нього. — Польська національна страва.

— Смакота, — бурмоче тато, не підводячи голови від тарілки.

— Так, це, можна сказати, дуже ситне рагу з ковбаси, шинки, квашеної капусти й інших інгредієнтів, — пояснює Енджі так, ніби мене це справді цікавить. — Але я не знайшла в Ноттінгемі польської ковбаси, тому довелось обійтися місцевою.

Я зиркаю на «піщаний» хліб.

— Ну, а ще я спекла для тебе житній хліб, — Енджі бадьоро киває на татцю. — Це традиційний польський хліб із жита й різного насіння.

Настає пауза — я чекаю, поки вона вернеться на кухню. Тоді я трохи порозсуваю їжу по тарілці, аби здавалося, ніби я щось з'їв.

— Дякую, Енджі! — каже тато, виразно дивлячись на мене. — Нам дуже приємно, що ти приготувала для нас таку вечерю.

— Угу, дякую, — мурмочу я. Ліпше б я з'їв на вечерю миску вермішелі швидкого приготування.

— Скуштуй, Калуме, — припрошує мене Сергій, відламавши кавалок хліба і вмочивши його у рагу.

Енджі намагається усміхнутися мені, але їй не вдається. Вона обертається і бреде назад на кухню,

так наче з неї витекла життєва енергія. Я знову дивлюсь на тацю. Їжа таки пахне смачно, і хоч вигляд вона має дивний, Енджі щойно підтвердила, що в ній нема нічого підозрілого, як-от їжака, білки чи чогось іншого, що — як я собі думав — їдять поляки.

Це, а також те, що я вже кілька днів не їв, вирішує справу. Я беру виделку й наколюю на неї шматочок ковбаси. Розглядаю якусь тягучу штуку, яка причепилася до моєї виделки.

— Капуста, — Енджі повернулася до вітальні й сіла біля тата зі своєю тацею. — Звичайна капуста, дрібно нарізана й заквашена.

Заквашена?

Я вже збираюсь знову відкласти виделку, коли перехоплюю татів фірмовий погляд у стилі «останнє китайське попередження».

Поки я вкотре не передумав, запишаю їжу до рота й починаю жувати.

Я ковтаю, набираю ще одну виделку і знов запишаю до рота. Апетитне м'ясо у поєднанні з солодкавою квашеною капустою і помідорами.

Сма-а-а-чно!

Я дивлюсь, як усі, навіть тато, ламають хліб і вмочують у підливку з рагу. Я теж так роблю. Коли я підводжу голову, Сергій широко усміхається.

— Сподобалось, правда, Калуме? — питає він.

— Так нічого, — бурмочу я, і тато різко відривається від їжі. — Тобто дуже смачно. Дякую, Енджі.

— На здоров'ячко, Калуме! — Енджі так радісно усміхається, ніби їй не все одно, чи сподобалась мені вечеря, яку вона приготувала. — Як це гарно —

сидіти разом у нашій новій британській оселі та їсти польську страву.

Вона дивиться на тата, й вони усміхаються одне одному.

Цікаво, чи скуштував би я колись польської їжі, якби Енджі сюди не приїхала? А ті всі люди, які готують для нас китайську їжу чи працюють у тому дорогому індійському ресторані, куди ми з татом ходили торік... чи мали б ми такий вибір, якби хтось із родини власника не вирішив переїхати сюди?

Сергій усміхається до мене — я набираю повну виделку капусти й усміхаюсь йому у відповідь.

Понеділок. Перший повноцінний день літніх канікул. Я мав би ум'яти сніданок, а тоді бігти на поле копати м'яча з хлопцями. Але нікуди я, звісно, не біжу. Тепер для мене головне — не забути вчасно випити знеболювальне.

Уночі я подрімав якихось кілька годин, не більше. Мені здається, що Сергійів друга Шопен награв на моїй нозі свої ноктюрни. Кувалдою.

— Лікар Голл попереджав, що перші кілька днів буде важко, — каже тато, так наче мені від цього полегшає. Він видушує з пластинки другу пігулку і просягає мені.

— А сильніших таблеток не можна дістати? — я запиваю пігулку ковтком чаю. — Я вже терпіти не можу, як воно цілий день пульсує. Скоро з розуму зйду.

— Та ці досить сильні... — тато читає текст на пачці. — І їх можна приймати по одній раз на чотири години.

Супер. З кожним днем моє життя все більше схоже на катастрофу.

— Давай посадимо тебе у візок, — тато обертається й гукає: — Сергію!

До кімнати тут же прибігає Сергій із тим своїм самовдоволеним виразом лиця.

— Я тут, Піте.

Аж зі шкіри лізе, так хоче підлизатися. Бовдур.

Він закидає мою руку собі за плечі, й вони з татом удвох тягнуть мене через коридор до вітальні.

Коли я нарешті вмощую свої сідниці на подушку у візку, з мене капає піт, а нога немовби вогнем палає.

— Я заберу сьогодні твої милиці, — каже тато, підсуваючи до мене настільну лампу й ставлячи біля неї горня з чаєм. — Відразу вони тобі навряд чи згодяться, але лікар Голл сказав, що, коли ти відчуватимеш у собі сили, можеш щодня потрохи на них пересуватися.

Я посміхаюсь, уявляючи, яка б то була потіха, якби я міг вмастити милицею Сергієві по голові, коли той крутиться навколо мене як та муха. Мені тут же стає соромно за це, бо ж він усіляко старається мені допомогти. Цікаво, чи я піклувався б так про нього, якби це його збила автівка...

— Так буде ліпше, Калуме, — туркоче Сергій. — Нижче носа!

— Не нижче, а вище, — сміється тато. — Вище носа, Сергію.

— Ой, дякую! Колись я таки вивчу ці ваші дивні фрази.

— Ти чудово розмовляєш англійською, хлопче. Правда, Калуме?

— Угу, — кажу я. — Так нічого.

Сьогодні тато має якусь роботу в нашому районі, тому повернеться ввечері. Схоже, він справді

збирається дотриматися своєї обіцянки, яку дав у лікарні, й більше часу проводити вдома.

Коли він іде, Енджі приносить мені омлет і нарізаного на шматки помідора. На сніданок.

Я дивлюсь на їжу, але не торкаюсь її.

— Тобі треба поїсти, Калуме, — вона стоїть руки в боки.

— Я цього не хочу.

Вона навіть не запитала, що я люблю їсти. Хіба на сніданок їдять щось інше, крім пластівців?

Ще не так давно я міг робити, що душа бажала. Сам порядкував у цій квартирі, поки тато був на роботі. А тепер чужа жінка поводить ся так, ніби вона моя мама.

— Ну давай. Хоч трохи.

— Я. Цього. Не. Хочу, — я не дивлюсь на неї, і вона забирає тацю.

— Знаєш, а ти став справжнім буркотуном через те, що стільки часу був сам, — дражнить вона мене. — На щастя, тепер у тебе є ми — маєш компанію.

Енджі йде на роботу, а Сергій вислизає до кімнати.

Не знаю чому, але мої друзяки не виходять мені з голови. Лінфорд, Джек і Гаррі — їхні обличчя я подумки перетасовую, наче колоду гральних карт.

— Я б міг скласти наступну модель біля твого крісла, — каже Сергій. — Може, тобі буде цікаво подивитися, як це робиться.

Я скрегочу зубами — мою ногу від стегна і аж до стопи знову пронизує нестерпний біль.

— Або, може...

— Дай мені нарешті спокій! — гаркаю я. — Я вже не маю сили. Не можу дочекатись, коли таблетки по-діють. У мене голова не варить, так мені все болить, а ти ще вчепився, щоб я дивився, як ти складаєш модельки, як мала дитина.

— Нема питань, — Сергій відступає на кілька кроків. — Знаєш, Калуме, болить не тільки тобі одному. Ти взагалі коли-небудь думаєш про когось іншого? Чи тільки про себе і про те, як ти почувашся?

Я заплющую очі, щоб не дивитися на нього, але його слова відлунюють у моїх вухах так, наче хочуть, аби я їх почув.

До обіду біль трохи вгамовується.

Мені більше не здається, ніби хтось гамселив і штрикає ножами мої ноги, але тупий біль повернувся і я вже починаю хвилюватись, що мені доведеться миритися з ним до кінця життя.

Я вирішую надіслати Джеку й Гаррі повідомлення.

«В пт попав під машину на районі. Не можу ходити, вмираю від нудьги. Що робите?»

Я стираю фразу «вмираю від нудьги», а то ще подумають, що я якийсь зануда.

Погані новини швидко розлітаються районом, тому я точно знаю, що вони чули про аварію. Тато показав мені замітку в суботньому випуску «Ноттінгем Пост». Там було написано, що поліція просить свідків зголоситися.

Я навмисно написав простеньке повідомлення, але сподіваюсь, що їм буде цікаво дізнатися більше

про той випадок. Може, хлопці потім зайдуть до мене. Напевно, вони вже шкодують про все, що між нами сталося.

Замість «не можу ходити» я пишу «шпильки в ногах». Звучить драматичніше. І болючіше.

Хай знають, що це серйозно. Коли з людьми, які тобі небайдужі, стається щось погане, відразу розумієш, що в житті насправді важливо.

«В пт попав під машину на районі. Шпильки в ногах. Що робите?»

Я клацаю «Надіслати» і чекаю.

Чекаю і чекаю.

Не зводжу погляду з телефона на бильці крісла.

Екран порожній і темний. Ніхто не відписує.

Сергій волочить до кімнати свою пошарпану валізу, напхану картоном. Він зі шкіри лізе, так старається мене розважити. Хоч Сергій мене й дратує, мені все ж трохи цікаво подивитися, що він робитиме.

— Вибач, — виривається в мене з рота. — За те, що гаркнув на тебе.

— Та нічого, Калуме, я не звернув уваги, — дивиться він на мене. — З часом звикаєш. Звикаєш до того, що ти чужий, я маю на увазі.

Я не знаю, що на це відповісти.

Сергій ставить валізу на підлогу біля мене й розкриває її. Він виймає окремі деталі й підносить їх до світла, зиркаючи, чи я теж дивлюся. Цікаво, як йому вдається перетворювати ці жалюгідні пласкі кавалки на будівлі, що виглядають як справжні?

— Що скласти далі, Калуме, як думаєш? — питає він, хоч я заплющив очі, вдаючи, ніби сплю. — Бурдж Халіфа чи Ейфелеву вежу?

— Не знаю, — розплющую очі я. — Сам вибери.

— Бачу, так і буде, — усміхається він. — Ну, то я збудую те, що мені хочеться.

Він вибирає кілька шматків картону й відкладає їх убік, закриваючи валізу. Я знову заплюшую очі, але час від часу припіднімаю повіки — ледь-ледь, щоб здавалося, нібито я сплю.

Минає година, а Сергій далі складає. Допасовує один до одного кавалки картону й мацає, чи достатньо міцна основа, чи нічого не хитається. Тоді складає далі.

Я спостерігаю за ним, примруживши очі. Він пильно розглядає креслення, вистромивши кінчик язика й насупивши брови, тоді як пальці його спритно крутять картон, намагаючись скласти головоломку.

По-моєму, він забув, що я тут. Узагалі забув про все, крім свого завдання. Коли я пишу сценарій, то почуваюсь точнісінько так само: зовнішній світ перестає для мене існувати.

Через дві години я розплюшую очі й розумію, що таки справді заснув. Сергія в кімнаті нема.

Ох! Просто переді мною стоїть височезна чорна будівля, що мерехтить крихітними вогниками.

Бурдж Халіфа.

Якби я встав, модель сягнула б мені до плечей.

— Реальний хмародер заввишки понад вісімсот метрів, тобто майже три тисячі футів, якщо по-вашому, — до кімнати заходить Сергій із двома тарілками з сендвічами й смаженою картоплею. — Удвічі вищий за Емпайр-Стейт-Білдинг і утричі — за Ейфелеву вежу.

— Де ти взяв такі круті ліхтарики? — питаю я.

— То насправді тільки один, он там усередині, бачиш? — він витягує картонну шухлядку на споді, де лежить маленька жарівка. — Вона була в наборі. Усе світло йде від двох батарейок. Оптична ілюзія.

Вигляд це має такий, ніби ліхтариків багато, але, придивившись уважніше, я бачу, що ціла споруда поцяткована малесенькими круглими дірочками, крізь які пробивається світло.

— Хитро, — бурмочу я.

На сам вигляд їжі мій шлунок починає бурчати. Сергій ставить одну з тарілок на бильце мого крісла.

Я беру сендвічі.

— Дякую, що приготував.

— Будь ласка, Калуме. Ну, то як тобі мій шедевр?

— Нічого такий, — кажу я з повним ротом.

— Бурдж Халіфа має більше поверхів, ніж будь-яка інша будівля на планеті, — продовжує він, із захватом розглядаючи модель. — Ти знав, що за своєю формою цей хмародер схожий на пустельну квітку гіменокаліс, яка має довгі пелюстки, що розходяться від центру?

— Ні, — відповідаю я. — Не знав. А ти звідки все це знаєш?

— Просто ця тема мені цікава. Тому я вишуковую найцікавіші факти.

Ну ясно, я ж забув, що він у нас всезнайка.

— А ти багато всього знаєш про фільми, правда? Бо вони тебе цікавлять.

— Може, й так. Але я не розумію, як ти можеш стільки годин сидіти над цими штуками, — я запихаю до рота жменю картоплі. — Твій Бурдж Халіфа

виглядає круто, але в чому суть, ну реально? Що ти з ним робити будеш?

— Поставлю на свою полицю, — без викрутасів відповідає Сергій.

— Ну, це ясно. Але нащо він тобі здався?

Як на мене, це дурна трата часу.

— Я не складаю моделі з якоюсь метою, — каже Сергій. — Просто мені подобається сам процес складання. Я отримую від нього справжнє задоволення.

Звучить наче непоганий рецепт, як писати сценарії. Я вирішую віднині зосереджуватися на процесі, а не на результаті. Рухатися крок за кроком від основної структури до дрібних деталей.

Тоді мені буде начхати, виграю я якийсь конкурс чи ні.

Пообідавши, я мало не згораю від сорому, коли Сергій допомагає мені сходити в туалет.

— Дякую, — бурмочу я, нарешті повернувшись до свого крісла. Біль у нозі починає пульсувати ще сильніше. Сергій приносить мені кілька знеболювальних пігулок і склянку води.

— Може, ще щось принести?

Мене ледь було не починає гризти совість за те, що я так різко з ним розмовляв. Я вже хочу сказати «ні, нічого не треба», коли раптом дещо згадую.

— Принеси мій наплічник, будь ласка. Він стоїть біля мого ліжка.

Він приносить наплічник і ставить біля крісла.

— Калуме, мені треба вийти, — каже він, — але я скоро прийду. Дасиш собі раду сам?

— Ясно, що дам, — відповідаю я. — Я ж не зовсім вже каліка.

Сергій дивиться на мою нерухому ногу, але нічого не каже.

— Усе буде нормально, — кажу я. — Іди.

Почувши, як клацнули задні двері, я знову беру до рук телефон. Хлопці так нічого й не відписали. Я чую на вулиці шум — щось зашурхотіло, далі почувся якийсь стукіт. Я кладу телефон назад на бильце й завмираю прислухаючись. Може, Сергій щось забув і повернувся.

Але його нема.

Сергій залишив задні двері відчиненими, а я ледве рухаюсь. Якщо хтось захоче зайти сюди і щось вкрасти чи напасти на мене, я не зможу нічого вдіяти. Треба було сказати йому, щоб зачинив за собою двері.

Я згадую той вечір, коли Лінфорд стояв надворі й розлючено дивився на моє вікно. Я не раз чув історії про те, як місцеві хулігани нападали з бейсбольними битами на тих, хто їм чимось не догодив... Про це я теж думаю.

Унизу грюкають двері, й знову западає тиша. Напевно, містер Бекстер пішов виносити сміття. Щось моя уява надто розбушувалася — аж смішно. Забагато вільного часу, і нема до чого вчепитись.

Я опускаю руку до наплічника. Нишпорю всередині, поки не намацую блокнот, що його дала мені Фрея.

Розгортаю на порожній сторінці й беру ручку.

Я маю ідею і зараз збудую зі своїх слів споруду.

Я вже прогнав від себе думку про результати конкурсу і тому відчуваю, що можу писати все, що завгодно, й не хвилюватися, чи сподобається це суддям і чи не гірший мій сценарій за ті, що їх написали інші конкурсанти.

Тепер це більше не має значення, бо, перефразовуючи Сергія, «я напишу те, що мені хочеться».

Сергія нема години три.

Нарешті він повертається й зазирає до кімнати.

Я кажу йому, що мені нічого не треба, дякую.

— Куди ти ходив? — питаю я.

Він бурмоче щось нерозбірливе й зникає в моїй кімнаті.

І не виходить звідти, аж поки тато не повертається о четвертій додому.

— Що робиш, синку? — питає тато, коли бачить, що я пишу.

— Та так, працюю над одною ідеєю сценарію, — відповідаю я. — Захотілось трохи пописати.

— Молодець, — каже тато. Я бачу, що моя відповідь трохи його спантеличила.

Тато заварює три горнятка міцного чаю і гукає, щоб Сергій ішов до нас. Краще б він цього не робив. Я вже й забув, коли ми з татом сиділи собі отак удвох.

— Цього тижня я маю декілька замовлень на районі, тому якщо щось треба — я поряд, — каже тато. — А зараз знову мушу вийти, тільки чаю вип'ю і піду. Сьогодні до «Митця» знову пролізли хулігани. Мене попросити прийти й подивитися, що там можна підрихтувати.

Я нашорошую вуха й відкладаю ручку.

— А вони їх зловили? — питаю я тата. — Тих хуліганів?

— Ні, але, наскільки я знаю, це сталося сьогодні серед білого дня, бо коли Шез зачиняла після обіду приміщення, все нібито було гаразд, — каже тато. — Вона сказала, що якщо вони не знайдуть винного, то втратять фінансування, і тоді їм, цілком можливо, доведеться закритися. Словом, я піду туди й подивлюся, що там сталося.

Я піднімаю голову і бачу Сергія — він стоїть на порозі й слухає.

— Можна з тобою? — питаю я тата. — Я ще не виїжджав з хати на візку.

Тато дивиться на мене.

— Мені самому непросто туди вертатися, синку, — з притиском каже тато. — Ті... ті боягузи збили тебе якраз навпроти осередку й спокійно поїхали собі далі. Коли ти туди прийдеш, на тебе знову накотяться погані спогади.

Я дивлюсь на татові руки — він стискає і розтискає кулаки.

— Може, й так. Але ж осередок за два кроки від нас, — я намагаюся його вмовити. — Я все одно не зможу все життя його обходити.

— Я знаю, — зітхає тато й потирає чоло. — Але це трохи заскоро. Ти почуватимешся безпечніше, коли піймають тих, хто це зробив. Це все, що я хочу сказати.

— З тобою я почуватимусь у безпеці.

Тато знижує плечима.

— Ну добре, — каже він. — Раз ти так хочеш. Ти теж підеш з нами, Сергію?

— Ні. Ні, дякую, — квапливо відповідає Сергій і ступає крок назад. — Мені треба дещо доробити, але дякую, що запропонували.

— Його майже цілий день не було вдома, тату, — кажу я. — Правда, Сергію?

— Правда. Мама попросила, щоб я дещо для неї зробив. Тоді побачимось пізніше, — каже він, зникаючи за дверима моєї кімнати.

Цікаво, чому Сергій так швидко змився, коли тато згадав про похід до «Митця»? Але я тут же вертаюсь подумки до аварії. Татові я цього не кажу, але маю надію, що, знову побачивши місце, де це сталося, я щось та й згадаю.

Поліція досі не натрапила на бодай якісь сліди, але ж хтось таки мусить щось знати. Мене так болить нога, що я не можу ні спати, ні щось робити. Чому ті, що в цьому винні, мають вийти сухими з води?

Крім того, хтось хуліганить в осередку. Що як це якось пов'язано з аварією?

Мені щось згадується, якийсь голос — але він тут же зникає.

На порозі знову з'являється Сергій — тупає ногою по підлозі й дивиться на мене.

Врешті тато виводить мене з квартири й саджає у візок. Сергій йому допомагає, але коли ми збираємося рушати, зникає всередині.

— Я би вже встиг вернутися, — скаржитись тато.

— Ну, шкода, звичайно, що я тебе затримав, але ж ти не сидиш з ранку до вечора у квартирі, правда? — суплюсь я. — Ти не знаєш, як воно.

— Розумію, хлопче, але це ненадовго.

Де там, тільки на ціле кляте літо.

У моїх грудях щось аж свистить, коли я думаю про той випадок і про те, що той, хто довів мене до такого, живе собі нормально далі, мовби нічого не сталося. Я хапаюся за бильця візка, щосили впиваючись пальцями у м'яку тканину, якою оббитий лискучий пластик.

Тато, насвистуючи, штовхає візок уперед.

— Цікаво, — кажу я, — ану ж той хуліган, який лазить до осередку, щось знає про тих, хто мене збив?

— Чому ти так думаєш? — питає тато.

— Не знаю, просто, — знизую плечима я. — Але ти б міг сказати про це комісару Болтону?

Тато зупиняється, обходить візок і стає переді мною.

— Ти, може, щось згадав, синку? — тато присідає й пильно вдивляється у моє лице. — Будь-що... будь-яка дрібниця може допомогти поліції. Навіть якщо тобі здається, що це не...

— Тату, — зітхаю я. — Розслабся. Я просто подумав, що це може бути корисна підказка.

— Я знаю, але мене від того тіпає, — підводячись, тато грюкає кулаком по бильці крісла — я аж підстрибую. — Вибач, Калуме. Вибач. Просто... думка про те, що той злочинець на волі й сміється з нас...

Татове лице виглядає втомленим і постарілим.

— Я знаю, — стиха відповідаю я. — Знаю.

— Це Шазія Хан, адміністраторка, — тато знайомить мене з низькою пухенькою жіночкою. Вона широко усміхається, але її обличчя стурбоване. Я впізнаю в ній ту саму жінку, яка відчиняла браму, коли презентували конкурс сценаріїв. — Шаз, це мій син — Калум.

— Називай мене просто Шаз, Калуме. Твій тато розповідав мені, що тебе збила машина й водій утік. Жахливий випадок. Ми якраз ведемо переговори з поліцією, щоб наша вулиця стала безпечніша, — вона простягає руку, і я її тисну. — По-моєму, ми з тобою вже бачились, правда?

— Я приходив на зустріч, — кажу я. — Коли розповідали про сценарії.

Тато витріщається на мене так, ніби я заговорив японською.

— Ага, про той конкурс, — усміхається Шаз. — Спробуєш свої сили?

— Не знаю, — бурмочу я.

— То міг би бути ідеальний проєкт для тебе, поки ти одужаєш після аварії, — каже Шаз і переводить погляд на тата. — Укріпи, будь ласка, вікна, Піте, а потім, якщо можеш, подивись, чи ще десь нема слабких місць.

— У вас є камери спостереження? — тато роззирається вестибюлем.

Шаз супитьсся й хитає головою.

— На жаль, наші фінанси їх не покриють. Ми недавно подали заявку на великий грант — якщо нам його дадуть, то відразу оновимо систему безпеки. — На саму згадку про цю можливість її очі

радісно спалахують — і тут же згасають. — До нас через два тижні прийде комісія. Проте ми змагаємося з найкращими установами в нашому регіоні. Якщо вони побачать, що в нас тут усе понищили вандали, наші шанси на перемогу будуть нульові.

— Певно, дітиська не мали до чого вчепитися на канікулах, — супить брови тато.

— Якби ж то. Поліцейські сказали, що то не знуджені школярі з району. Та й це вже який тиждень триває, — сумно зауважує Шаз. — Кажуть, що йдеться про організований злочин.

— А чому вони так думають?

— Ну, бо той, хто це робить, цілиться в конкретні місця і нищить важливе комп'ютерне та звукове обладнання, без якого ми не можемо працювати, — зітхає Шаз. — Лякає те, що нема ані сліду від того, що сюди хтось вломився, тому ми навіть не знаємо, як хулігани сюди проникають. Вони мусять мати ключ — це єдине пояснення.

Я, добре не подумавши, втручаюся в їхню розмову.

— Шаз, ви, мабуть, мені не повірите... — кажу я. Вони з татом обертаються й дивляться на мене. — Але мені здається, я знаю, як вони сюди пробираються.

— А ось і він, наш герой! — оголошує тато, коли ми повертаємось до квартири. Він допомагає мені піднятися сходами, а тоді знову сісти у візок.

Енджі вже вдома — усміхаючись, вона заходить у коридор.

— Наш Калум взяв і розгадав таємницю з вандалізмом у «Митці», — гордо каже тато. — Він знайшов підказку, яку навіть поліція пропустила.

Двері моєї кімнати відчиняються, і на порозі, притулившись до одвірка, з'являється Сергій.

Я розповідаю Енджі, що бачив, як хтось ховався за смітниками біля осередку.

— Тоді ми з Шаз ідемо перевірити, — підхоплює мою розповідь тато, — і що ми знаходимо? У кутку під стіною за найбільшим, найважчим смітником схований маленький люк, який веде у підвал. Схоже на те, ніби хтось з робітників забув його закрити.

— Через той люк хулігани й пробиралися всередину, — додаю я.

— Молодчина, Калуме! — широко усміхається Енджі. Тато гладить мене по голові, мовби чемного пса, і поки вони ходять туди-сюди квартирою, посуваючи речі, щоб можна було завести мене у вітальню, до мене підкрадається Сергій.

— Браво, Калуме, — ледь помітно усміхається він. — А ти справжній детектив!

Він вдає, ніби в захваті, але я бачу, що це не так.

Раптом я пригадую, як того дня, коли сталася аварія, ми з ним мали зустрітися біля шкільної брами й разом піти додому. Але він, ясна річ, не прийшов.

Пощастило. Інакше у той момент, коли невідомо звідки вилетіла машина, він стояв би поруч зі мною.

Цікаво, що Сергій робив у той час? Де він був, коли я потрапив під колеса автівки?

Та щойно я збираюсь його про це запитати, як двері спальні зачиняються.

Тато йде в кафе по смажену картоплю — сьогодні в нас буде нормальна їжа, а не та польська мішанина.

Коли ми ум'яли картоплю з рибою, тато кашлянув.

— Ну що, нам треба дещо вам сказати, — каже він. — Енджі?

Енджі опускає погляд, ми з Сергієм презираємося.

— Я мушу їхати до Польщі, — тихо каже вона. — Мій тато захворів, і треба...

— *Дядек* захворів? — здригається Сергій. Він так і вимовляє по-польськи — «дзядек». По-моєму, це одне з тих дивних слів, які він колись бурмотав уві сні. — Я поїду з тобою, мамо!

Він швиденько підходить і сідає біля Енджі.

— Ні, Сергію, цього разу я не можу тебе взяти. Дядек у лікарні, є багато всіляких справ, купа аналізів, обстежень. Було б краще, якби ти...

— Ні! Я їду з тобою!

Енджі махає руками і знервовано дивиться на тата.

— Ну чого ти, Сергію, хлопче. Послухай свою маму. Вона знає, як для тебе ліпше.

Сергій сердито глипає на мого тата, потім на свою маму, а тоді кулею вилітає з кімнати, перекидаючи по дорозі келих з вином Енджі й грюкаючи дверима.

Тато розтуляє з подиву рота, і я аж відчуваю потаємне задоволення, що він нарешті побачив Сергія з іншого боку — з того, з якого досі бачив його тільки я.

Якщо Сергій має інший, прихований бік, то, може, й Енджі теж. Хіба тато міг по-справжньому вивчити

її за такий короткий час? Між ними все відбулося страшенно швидко. Сьогодні познайомились на роботі — а вже завтра вона переїхала до нас.

Тато не дурний, але я знаю, що без мами йому самотньо.

А в цьому світі є люди, які знають, як скористатися такою ситуацією.

Енджі й тато удвох ідуть до спальні й намагаються вмовити Сергія. Через десять хвилин Енджі виходить у сльозах і зачинається в татовій кімнаті.

— Він заховався з головою під ковдрою і навіть не хоче на нас дивитися, — каже тато, повернувшись до вітальні. — Може, ти спробуєш до нього достукатися, Калуме?

— Я? І що я йому скажу?

— Придумай щось. Йому важко, розумієш, — каже тато так, нібито це моя провина. — Поки Енджі не буде кілька днів, я майже весь час буду вільний і ми втрюх зможемо знайти собі якесь чоловіче заняття. І на твій день народження в четвер я теж буду вдома.

Ми втрюх? Просто супер.

Ну, принаймні він пам'ятає, що в мене цього тижня день народження.

Тато допомагає мені дошкутильгати на милицях до спальні. Вони громіздкі й тиснуть мені під пахвами, залишаючи синці. Добре, що мені треба подолати з ними лише кілька кроків — більше я б не витерпів. Тато садить мене на край ліжка. А тоді мовчки виходить, зачинивши за собою двері.

Я бачу під ковдрою обриси Сергія, але він накрився з головою — на подушці не видно ані пасма його волосся.

Біль так сильно пульсує в моїх ногах, що я не можу видушити зі себе ні слова. Заплющую очі й чекаю, поки він мине.

Я зосереджуюсь на диханні, аж поки біль починає згасати. Мене нудить, мені гаряче, і я боюсь порухати якимось м'язом, щоб не стало ще гірше.

Дивлюсь на Сергієву полицку. Бурдж Халіфа стоїть поряд із Емпайр-Стейт-Білдинг. Мерехтливі вогники не горять, але споруда все одно вражає.

Згадую про занотоване зі свого сценарію. Основну ідею я записав, тепер треба обміркувати персонажів.

За кілька хвилин Сергій стягує з голови ковдру й зиркає на мене.

— З тобою все добре, Калуме? Ти дуже блідий.

— Га? Якби тебе так боліло, ти б вже давно зімлів.

Тоді я згадую, що мав би трохи привітніше з ним поводитися.

— Я розумію, про що ти, бо мене теж зараз болить, — тихо відповідає він. — Душевний біль теж буває нестерпний.

Я не знаю, що сказати.

— Ти бачив фото дядека, коли ми були у школі, правда?

— Ага, — стенаю я плечима, пригадуючи той знімок, що його Лінфорд витягнув з наплічника, зім'яв і викинув.

— На тому фото він молодий. Сильний. Голова родини Жураковскі. Скільки себе пам'ятаю, дядек завжди мене підтримував.

Я згадую свого діда — він завжди був поряд: коли я був веселий і коли сумував чи хвилювався. Я міг поговорити з ним про все на світі. Ми з півслова розуміли один одного.

— А тепер моя черга підтримати дядека, коли він цього потребує, розумієш?

Розумію.

Діда підвели легені. Патологоанатом написав у висновку «хронічний бронхіт, що супроводжувався утрудненим диханням». До цього він тижнями хворів і боровся, як справжній вояк, поки хвороба його не здолала.

Я навідувався до нього щоранку перед уроками і щовечора, коли йшов додому. Ми з татом доглядали за ним, а вдень до нього приходила домашня помічниця, тому дідо міг до самого кінця жити в себе вдома. Для діда було дуже важливо перебувати в місці, де він почувався у безпеці. Старі люди не люблять змін. Їм подобається сидіти поміж своїх спогадів.

— Ці стіни тримають в собі десятиліття веселощів і сміху, — любив казати дідо. — Якщо добре прислухатись, досі чути голос твоєї бабці.

Бабця з дідом, відколи одружились, усе життя прожили в одному будинку. Коли бабця померла, він став завеликий для діда, який лишився там сам, але дід сказав, що нізащо звідти не переїде. І не переїхав. Зробив останній подих у своєму домі, у тій самій спальні, де колись народився мій тато.

— Розумію, — тихо кажу я Сергієві.

— Та ну?

— Я теж маю якісь почуття, — зауважую я.

— Ага, тепер я бачу, — киває Сергій. — Але досі ти ховав їх дуже глибоко, Калуме.

Ну то ж треба.

— Я хочу поїхати додому разом з мамою, щоб дзядек бачив, що може на мене розраховувати. Вона не має права мене зупиняти.

— Я почувався б точно так само, як ти, Сергію, чесно, — кажу я. — Але, по-моєму, твій старий — гордий дядько. Ану ж він не хоче, щоб ти бачив його такого хворого. Може, буде краще, якщо твого діда спочатку підлікують, а ти провідаєш його трохи пізніше, коли він зміцніє.

Сергій, насупивши брови, задумався.

— Може, ти й правду кажеш, Калуме, — відповідає він, вдивляючись кудись перед собою. — Якби ми не приїхали сюди, в Англію, я не мав би такої проблеми. Сидів би зараз коло дзядекового ліжка.

— Ну так, — погоджуюсь я.

Я не можу стриматись і думаю, що треба було обміркувати це раніше — перш ніж летіти стрімголов сюди, але цього разу таки вирішую тримати рота на замку.

— Я казав мамі, що не хочу їхати з Варшави. Я зовсім не хотів пхатися 928 миль сюди.

— Ти хочеш сказати, що не хотів сюди їхати? — я завжди вірив у заголовки з татової газети, де було написано, що люди зі Східної Європи аж пищать як хочуть до нас. Та й Лінфорд вічно повторював те саме. — Тоді чому мама тебе змусила?

— Вдома стало небезпечно, — коротко пояснив Сергій. — Мій тато був агресивний. Бив маму. І мене. І наших домашніх тварин. Мама вже раз пішла від нього, але він нас знайшов і зламав їй руку.

— Ви писали заяву в поліцію?

— Писали. Поліцейські мали ордер на його арешт, але коли тобі страшно, не дуже віриться в те, що хтось чужий тобі допоможе. Навіть поліція.

— І що ви робили?

— Втекли, поселилися в іншому місці, але щовечора боялися лягати спати. Мама дала йому ще один шанс, але все повторилося. І тоді вона сказала, що ми мусимо їхати в Англію.

Слухаючи про його життя, я відчуваю, як на шії настовбурчується волосся. Я й уявити такого не міг.

— А я думав, ви просто хотіли...

Я міцно-преміцно стискаю губи. І так вибовкав зайве.

— Державну допомогу, житло — як любить казати твій друг Лінфорд, «халяву»? Ти дійсно думаєш, що для нас це важливіше за рідний дім і нашу сім'ю?

Я втуплююсь у підлогу.

Ми обоє кілька хвилин мовчимо.

— Я всім серцем хочу бути зараз там, — каже Сергій тихим, порожнім голосом. — Удома.

Його очі похмурі й блискучі. Не знаю, що сказати, аби підняти йому настрій. Я подумки перебираю все те, що про нього понапридумував, і опускаю голову.

— Ти хотів би туди повернутися? Попри все, що сталося? — питаю я.

— Так, хотів би, хоч нам із мамою там було дуже страшно. Мені не хотілось покидати улюблену Варшаву. І свого найкращого друга Павела, і кроликів, і пса. Я не хотів виїжджати з нашого будиночка на узліссі, де на підвіконні щоранку стрибали білки — снідати.

Його щокою стікає сльоза, залишаючи по собі чистий, мокрий слід. Я дивлюся вбік.

— А найбільше мені не хотілось покидати дядека. Нарешті він відгортає ковдру й сідає на ліжку.

— По-моєму, тобі ліпше побути тут, друже, — кажу я. — Принаймні поки небезпека не мине.

Сергій прикушує губу, немовби намагаючись дібрати правильні слова.

— Але мій дім отут, — він стукає себе пальцем по грудях. — І завжди залишається тут, навіть якщо я кудись їду чи настають погані часи. Це місце, куди хочеться колись повернутися.

Я думаю про Амелію і Сергія. Їхня домівка — це місце, яке вони люблять. А я не можу дочекатись, коли втечу зі свого дому.

ЕКСТ. ЛІТО — КАБАТИ*, ВАРШАВА — ДЕНЬ

На узліссі стоїть одноповерховий будиночок. Два вікна, двері, покритий червоною черепицею дах. Уздовж лісу то тут, то там стоять схожі будинки.

* Район у Варшаві, поряд з лісом Кабати.

На теплому вітерці гойдається мотузка
з випраною білизною. Співають птахи.
Дорогою за лісом зрідка проїжджають
машини. З вікна чути, як у будинку
співає ЖІНКА. Поза тим – тиша.

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ сидить на залитій
сонцем траві перед будинком із ДРУГИМ
ХЛОПЦЕМ, своїм найкращим приятелем.
Вони будують якусь споруду.

ДРУГИЙ ХЛОПЕЦЬ
Агов, тепер моя черга!

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ
Секунду, друже. Май терпець.
Не забувай, що я тут виконроб!

Прибігає довголапий чорний пес
і перекидає частину споруди, над якою
працює хлопець.

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ
Гей, Бароне! Нечемний ти пес! Прошу
тебе триматися подалі від мого
шедевру.

Пес обертається і скавулить, мотляючи
хвостом.

ДРУГИЙ ХЛОПЕЦЬ хитає головою й заочує очі на лоба. Обидва регочуть.

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ

То якесь чудо, а не пес, але він мені як брат. Мій собачий брат і найліпший друг. Так само, як ти.

ДРУГИЙ ХЛОПЕЦЬ киває й усміхається. Він піднімає із землі патики й кидає. Пес гавкає й кидається за ним.

ДРУГИЙ ХЛОПЕЦЬ

Ти теж мій найліпший друг.

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ

(широко усміхається)

Я тебе розкусив. Дехто готовий сказати будь-що, аби лиш йому дали побудувати.

ДРУГИЙ ХЛОПЕЦЬ

(жартівливо гукає)

Ага! І що ти мені зробиш?

ДРУГИЙ ХЛОПЕЦЬ, сміючись, підхоплюється й біжить до узлісся.

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ і собі підхоплюється й кидається за ним, регочучи. Хлопці кричать, наздоганяючи один одного серед дерев.

Гуркоче двигун — хлопці завмирають.
Замовкають і перезираються. ПЕРШИЙ
ХЛОПЕЦЬ блідне на лиці.

Вони спритно ховаються за найближчим
деревом і спостерігають, як із
джипа вистрибує кремезний чолов'яга
у картатій сорочці й джинсах.
У відкритому багажнику автомобіля
видно свіжозрубані колоди.

Пес біжить до ЧОЛОВ'ЯГИ. ЧОЛОВ'ЯГА
штурхає його ногою — пес гавкає
і, накульгуючи, відходить убік.

ЧОЛОВ'ЯГА стоїть і сердито дивиться
на споруду, яку ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ
збудував на лужку перед будинком. Його
скривлене лице розпашіле й спітніле.
Він добряче ковтає з бляшанки пива,
яку тримає в мускулистій руці.

ЧОЛОВ'ЯГА

(відкидає голову і кричить)

Хто тут порозкидав цей непотріб?

Хто то має прибирати? Де малий?

З будинку вибігає ЖІНКА, витираючи
руки рушником.

ЖІНКА
(схвильовано)
О! Ти вже приїхав!

ЧОЛОВ'ЯГА
(похмурніє)

То що — чоловік тепер не має права
приїхати додому, коли йому хочеться?
Гарно ж ти мене зустрічаєш. Де малий,
я питаю?

ЖІНКА кидає погляд на узлісся. Тоді
повертається до ЧОЛОВ'ЯГИ й нервово
посміхається.

ЖІНКА
Я дуже рада, що ти прийшов з роботи
раніше! Заходь, бейбе. Я приготувала
холодний лимонад і вже виймаю
з духовки пироги.

ЧОЛОВ'ЯГА
(репетує)

Ти що, оглухла, жінко? Де те мале
ледащо?

Він допиває пиво і викидає бляшанку
в куці.

ЖІНКА

(мало не плачучи)

Він... він бавиться зі своїм другом,
бейбе. По-моєму, вони пішли погуляти.

Будь ласка, не треба...

ЧОЛОВ'ЯГА

(стискає кулаки)

Що не треба? Не треба його провчити?
То, може, тебе провчити замість нього?

Він рушає до ЖІНКИ. Та заплющує очі,
але не зрушує з місця.

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ виходить з-за дерев.

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ

(тихо, опустивши голову)

Я тут, тату.

ЧОЛОВ'ЯГА обертається до нього.

ЧОЛОВ'ЯГА

О, бачу, ти готовий говорити зі мною
як мужик. А не бігати по лісу, як
сопляк, з тим своїм... дружком.

ДРУГИЙ ХЛОПЕЦЬ щось шепче до ПЕРШОГО
ХЛОПЦЯ і зникає в гушавині.

ЧОЛОВ'ЯГА хитає головою у бік споруди коло будинку.

ЧОЛОВ'ЯГА

Хто то має прибирати після тебе? Мама?

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ

Я ще не закінчив, тату. Я просто...

ЧОЛОВ'ЯГА

(затиноючись)

Ти не прибрав після себе.

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ

Вибач, тату. Зараз приберу.

Коли ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ проходить повз нього, ЧОЛОВ'ЯГА дає йому стусана по голові. ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ втрачає рівновагу й падає.

ЖІНКА

(плачучи)

Ти його вдарив!

Вона біжить до сина. ЧОЛОВ'ЯГА кидається до них обох.

ЗМІНА КАДРУ:

Дерева легенько погойдуються на вітерці. На тлі блакитного неба – зелене листя різних відтінків і форм.

Чути ляпаса. Гуп-гуп. Хлопець голосно зойкає. Жінка кричить. Птахи злітають з гілок, білка застрибує на дерево.

Грюкають двері автомобіля. Реве двигун.

ЗМІНА КАДРУ:

ЧОЛОВ'ЯГА застрибує у джип і від'їжджає. Зі стежки здіймається порох. Западає тиша.

ЗМІНА КАДРУ:

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ і його мама сидять обійнявшись на траві. У ЖІНКИ з носа юшить кров. До них підходить накульгуючи пес і тичає носа ПЕРШОМУ ХЛОПЦЮ в обличчя.

ЖІНКА

(крізь сльози)

Треба їхати звідси, синку. І то вже,
поки він не вернувся.

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ

*(схвильовано, погладжуючи пса
по голові)*

Але... але як мій друг? І Барон?
І дзядек? Як ми так знову поїдемо
геть, мамо?

ЖІНКА

(дивиться кудись перед собою)
Ми не маємо вибору. Завеземо Барона до
дзядека, а тоді мусимо втікати звідси.

ПЕРШИЙ ХЛОПЕЦЬ

Куди ми поїдемо?

ЖІНКА

В Англію — туди, куди давно планували.
А одного дня, Сергію, ми повернемось
сюди. Обіцяю. Одного дня ми
повернемось додому.

КІНЕЦЬ СЦЕНИ.

Прокинувшись уранці, ми дізнаємося, що Енджі вже встигла забронювати переліт, а тато встав і зібрався, щоб відвезти її до аеропорту Іст-Мідлендз.

Я не виходжу зі спальні, поки Сергій прощається з мамою. Коли він повертається, його очі червоні й він шморгає носом так, наче застудився.

Сценарій про Сергієве життя цілу ніч крутився в моїй голові. У горлі залишився гіркий присмак, так наче я вві сні намагався проковтнути всі паскудства, які йому наговорив, і все те, що йому заподіяли, відколи він приїхав до Англії, тоді як я стояв осторонь і мовчки спостерігав.

Тепер я знаю, як усе було насправді, і дуже хотів би забрати свої слова і вчинки назад, але не знаю, як це зробити.

Енджі, перш ніж вийти з дому, зазирає до кімнати.

— Бувай, Калуме. Я скоро повернусь.

— До побачення, Енджі. Бажаю безпечно з'їздити, — кажу я цілком щиро. Після Сергієвої розповіді я розумію, яка небезпека може їй загрожувати.

Коли вони йдуть, Сергій допомагає мені одягнутися, і за якийсь час ми нарешті перебираємося до вітальні.

Через дві години повертається тато з пампушками й ванільними молочними коктейлями з «Макдональдса».

— Дякую. Дуже смачно, — Сергій приносить тарілки. Він відводить погляд, але я бачу, що він намагається триматися мужньо.

— Я дзвонив у поліцію, як ти і просив, Калуме, — каже тато, простягаючи мені пампушку. — Розмовляв з комісаром Ченнером. Він усе записав, але казав, що не думає, ніби між хуліганством в осередку й аварією є якийсь зв'язок.

Злість штрикає мене в груди.

— Звідки він знає? Якщо він не знайшов злодія, який лазить у центр, то не може бути впевнений на всі сто.

Тато нічого не відповідає. Я відчуваю пекучу потребу піти на місце подій і все розвідати. Будь-що, аби лиш не сидіти тут, де з мене жодної користі і я в усьому залежу від інших.

Я уважно спостерігаю за татом, коли той дає мені паперову склянку з трубочкою. Він чомусь уникає мого погляду.

Я вже його таким бачив і розпізнаю сигнали. Він має сказати мені те, чого казати зовсім не хоче.

— Ну, то які там «чоловічі заняття» ти для нас запланував на сьогодні, тату? — підштовхую його я.

Сергій перестає відривати кавалки пампушки й піднімає голову.

— Чоловічі заняття?

— Ага. Тато навмисно не брав замовлень, щоб побути з нами, поки твоя мама не приїде. — Я витираю варення з підборіддя тильним боком долоні.

— О, то добре, — у Сергія начебто трохи поліпшився настрій. — Може, підемо на боулінг?

— Ну, я взагалі так і планував, але... — затинається тато. Він блукає поглядом по кімнаті, намагаючись придумати, як же то краще сказати нам погану новину, про яку я і так здогадуюсь. — На жаль, не сьогодні і не завтра.

— Не сьогодні і не завтра?

Та він жартує. А я вже повірив, що він справді змінився.

— Мені подзвонили, коли я їхав додому з аеропорту, — пояснює він. — Запропонували одну суперову роботу, Калуме. Я добряче на ній зароблю. То буде останній раз, обіцяю. Останнє замовлення.

— Ага, поки не дістанеш наступну «суперову» роботу, — різко відказую я. — А я повірив тобі, тату. Коли ти сказав, що лишився вдома й будеш зі мною. Ото я дурний був, що повівся.

— Я справді так планував, синку, — тато сумніє на лиці. Якби я його не знав, то подумав би, що його мучать докори сумління. — Тепер я не мушу погоджуватись на всяку брудну роботу. Ми з Енджі всі рахунки ділимо навпіл, тому мені набагато легше. Відтепер я братиму тільки «чисті» замовлення. Нічого підозрілого.

— Тоді чому ти берешся за це?

— Бо я вже погодився. І, крім того, ми зможемо раз і назавжди забути про борги. Я просто з'їжджу у Францію на кілька...

— У Францію? — скільки себе пам'ятаю, на кожній новій роботі тато мав «добряче заробити». Звісно, жодна з них не була такою вигідною, як він сподівався.

— Треба просто забрати дещо і привезти у Британію, — каже тато так, ніби йому треба тільки перейти дорогу і він не розуміє, чому я роздуваю з цього таку проблему.

— Сподіваюсь, не наркотики? — питає Сергій, нахмуривши чоло.

Мені кортить розсміятись, але тато мене роздратував і я не хочу, щоб він подумав, нібито може уникнути нормального пояснення.

— Та вже не думай про мене так погано, Сергію, — супиться тато. — Не наркотики, ні.

— А що тоді? — не відступаю я. Татові вигадки й відмовки мені вже в печінці сидять. Він мій батько. Я маю знати, як він заробляє гроші. Він і так уже визнав, що справа якась темна — то хай уже розкаже все як є.

— Дизайнерські сумки, якщо тобі так цікаво, — відповідає тато.

Я згадую татові слова: «Як хто питатиме, скажи, що я в торгівлі».

І тоді до мене доходить.

— Тату, а ті сумки підроблені?

Тато різко підводить голову.

— Підроблені? — перепитує Сергій.

— Це підробки, — повторюю я, дивлячись на тата. — А підробки — не просто брудна робота. Це незаконно.

— Я був дурний, що погодився, я знаю, але ти мені не вказуй, що робити, — тато, почервонівши й стиснувши щелепи, підводиться. — Це останній раз я їду. Чесно.

Він кидає на стіл двадцятифунтову купюру, а тоді запахає гаманця до задньої кишені джинсів і виходить з кімнати.

Я чую, як відчиняються двері його спальні і як тато нишпорить у шафі. До вітальні долинають знайомі звуки пакування торби. Мені стискається серце.

За кілька хвилин тато з'являється на порозі.

— Я поїхав. Буду завтра ввечері. Будьте чемні, добре? — він ступає кілька кроків до дверей, а тоді чує, що Сергій його гукає, і обертається.

— А що з Калумом? Що як йому знов треба буде до лікарні? — він стривожено дивиться на мою ногу. — Якщо щось станеться, доведеться дзвонити мамі...

— Мамі не треба про це розповідати, Сергію. Я не хочу, щоб вона ще й за вас двох переживала. У неї й так повно всього на голові, — каже тато, а тоді показує мені великий палець: — З Калумом усе буде добре, правда, хлопче?

— По-моєму, в мене нема особливого вибору, — буркаю я.

Тато підморгує нам і йде до дверей. Його поганий настрій уже розвіявся. Він махає нам рукою і виходить.

Сергій спантеличено дивиться на мене.

— А що такого в мамі на голові? Я нічого не бачив.
Я хитаю головою.

— Так просто кажуть, коли хтось має багато всяких проблем.

— Ясно, — відповідає Сергій. — Ті ваші фразочки — складна штука.

Я не можу з ним не погодитися.

Грюкають задні двері. За кілька хвилин, закашлявшись, оживає двигун татового мікроавтобуса.

Сергій жує, голосно плямкаючи — «прицмокуючи», як казав мій дідусь. Я кладу свою пампушку на тарілку і втуплюю погляд у стіну.

Два довжелезні дні, коли я не матиму до чого вчепитись, хіба слухати Сергієве плямкання. І це тільки перший тиждень літніх канікул.

Убийте мене хто-небудь.

Наступного дня я читаю «Боривітра для хлопчиська», коли раптом чую сигнал повідомлення.

Я хапаю телефон, сподіваючись, що нарешті відписав хтось із хлопців.

«Подзвоню за 5 хвилин. Тато».

У мене погане передчуття. Тато майже ніколи не дзвонить з роботи, хіба попередити, що затримається. А завтра ще й мій день народження.

Я відповідаю після першого ж гудка.

— Вибач, синку, але я тут трохи застряг. Як усе буде гаразд, повернуся в четвер увечері.

— Добре, — мій голос звучить трохи розчаровано, хоч я мав би вже до такого звикнути.

— Ми відсвяткуємо твій день народження на вихідних, обіцяю, — тато говорить дуже швидко, так наче йому не терпиться покласти слухавку. — У нас тут великі проблеми, і я не можу...

— Тату, та все нормально, — зітхаю я. Я вже чув усі його пояснення. — Побачимось, коли приїдеш.

— От молодчина, — я вловлюю у татовому голосі полегшення. — Нагадай Сергієві, щоб тримав язика за зубами. Енджі нема чого зайвий раз хвилюватися.

Тато кладе слухавку, а я сиджу кілька хвилин, втупившись у телефон.

Приходить Сергій із двома склянками молока.

— Усе буде добре, — каже він, коли я розповідаю про татів дзвінок. Сергій добряче відсьорбує молоко — навколо рота залишаються вуса з піни. — Ми виживемо, Калуме.

— Ну так, це ж не твій день народження скасовується, — ображено буркаю я.

— Поки я тут за головного, ніякі дні народження ніхто не скасовує, — рішуче каже Сергій.

Я сердито глипаю на нього.

— А хто сказав, що ти тут за головного?

Ми кілька секунд дивимося один на одного, а тоді ні з того ні з сього вибухаємо сміхом.

Наступного ранку я прокидаюсь і бачу, що Сергієве ліжко порожнє. Я чую, як він тарабанить посудом на кухні.

Вибратися самостійно з ліжка я не можу — доведеться зачекати, поки він прийде. У ногах пульсує біль. Поперек змокрів, а в животі крутить — напевно, від знеболювальних.

Через п'ять хвилин відчиняються двері й до кімнати заходить Сергій із тацею, повною наїдків і напیتків.

Він помалу ставить тацю на свою розкладачку. Я вдихаю солодкий, апетитний запах, але насправді мені хочеться одного — щоб біль нарешті минув.

— *Wszystkiego najlepszego z okazji urodzin*, Калуме!

— Що?

— Найкращі побажання з нагоди твого дня народження! — широко усміхається Сергій, простягаючи мені склянку апельсинового соку і — ще ліпше — дві пігулки знеболювального.

— А, справді. Дяк, — я ковтаю пігулки.

Він подає мені тарілку з фруктами: дрібно нарізаними яблуками й апельсинами. Не знаю, що з поляками не так, але вони ніколи не снідають пластівцями.

Я беру шматочок яблука, але до рота не кладу.

— Я спік до твого дня народження дуже смачний пиріг, — Сергій простягає мені ще одну тарілку.

Пахне апетитно — я відкушую кавальчик і починаю жувати. Пиріг ще теплий і дуже смачний.

— Ну, як тобі мій смажений вишневий пиріг за польським рецептом?

Я ковтаю ще один кавалок пирога й киваю.

— Дуже добрий, дякую.

Він дає мені листівку. На ній намальований іграшковий ведмедик. Так наче мені сьогодні виповнилося п'ять років.

Сергій спостерігає за мною.

— Вибач, у крамниці були тільки такі.

— Дякую, вона класна, — усміхаюсь я. — Основне, що ти про мене не забудь.

— Ой, я ж маю для тебе ще дещо.

Він простягає мені пошарпану книжку в м'якій обкладинці. Я читаю назву: «Самотність бігуна на довгу дистанцію». Ніколи про таку не чув.

— Дякую, — кажу я.

— Це історія про одного важкого підлітка, який дає раду своїм проблемам, захопившись бігом. Я бачив, що ти майже дочитав свою книжку, і подумав, що ти міг би тепер взятися за цю.

Я б хотів сам вирішити, що мені далі читати — ну, на крайній випадок попросити містера Ахмеда про допомогу. Але все одно приємно, що Сергій зробив мені такий подарунок.

— Супер, дякую! — чемно кажу я.

— Її написав письменник, якого звати Алан Сіллітоу, — усміхається Сергій. — Він, як і ти, з Ноттінгема й писав про життя робітників.

— Що-що? — я знову дивлюсь на обкладинку.

— На основі цієї книжки зняли фільм, а містер Сіллітоу написав до нього сценарій.

Алан Сіллітоу... я подумки вимовляю це ім'я. Реальний письменник, який народився у Ноттінгеми? Я розгортаю книжку на титульній сторінці й завмираю від подиву.

— Тут написано, що його батько працював на велосипедній фабриці Рейлі, а сам Алан пішов туди відразу після школи, — кажу я, пробігши очима коротку біографію автора. — На тій самій фабриці ціле життя пропрацював мій дід, Джордж Брукс.

— Ну от, Калуме, — самовдоволено каже Сергій, — бачиш: ти вже маєш гарний старт для свого сценарію. Точно як Алан Сіллітоу.

Не може бути. Історії про роботу на фабриці, якій я чув від діда — наприклад, про того чоловіка, який втратив руку, бо всі стояли, шоковані, й дивилися... А тоді мені спадає на думку: а що, як дідусь був знайомий з Аланом Сіллітоу до того, як той став відомим письменником...

**ІНТ. ВЕЛОСИПЕДНА ФАБРИКА РЕЙЛІ,
НОТТІНГЕМ — 1944 — ПООБІДДЯ**

У просторому цеху, де виготовляють рами й педалі, повно пилюки. Стукають

і брязкають машини, перемовляються між собою робітники, десь далі грає радіо. Усюди лежать запчастини до велосипедів: педалі, керма, осі й сталеві трубки.

Дев'ятнадцятирічний ХЛОПЕЦЬ одягнутий у комбінезон. Насвистуючи, він прилаштовує до керма ручки та з'єднує стержень і трубу. ХЛОПЕЦЬ з головою поринув у роботу, аж раптом із другого кінця цеху чути голосний крик і писк машини.

ПЕРШИЙ РОБІТНИК

(кричить)

Допоможіть! Він застряг, покличете на допомогу!

ХЛОПЕЦЬ біжить туди. Усі зібралися навколо машини. Більшість чоловіків старші за нього, досвідчені робітники, але дехто з них налякано відвертається, хтось панікує. На підлозі калюжа крові. Хтось натиснув кнопку аварійної зупинки, але до пораненого чоловіка ніхто не підходить.

ХЛОПЕЦЬ
(голосно)

Зупиніть усі машини! Вже! Викличте
хтось швидко!

Робітники розходяться. Чути, як
скрегочуть, зупиняючись, машини.
Врешті в цеху настає тиша. Тільки
поранений чоловік стогне від болю.

ХЛОПЕЦЬ підходить ближче й бачить,
що рука чоловіка застрягла у щелепах
машини для нарізання металу. Від
болю його очі закочуються на лоба.
Згорбившись, поранений чоловік стогне
і щось бурмоче.

ХЛОПЕЦЬ
Що ви кажете?

ПЕРШИЙ РОБІТНИК
(гукає звіддаля)
Ти його не зрозумієш. Він не звідси.

ДРУГИЙ РОБІТНИК
Я знав, що він все заповре, ще як
тільки його взяли на роботу.

ХЛОПЕЦЬ

(роздратовано)

Нам не конче його розуміти, щоб йому допомогти, бовдури! Ну й де та швидка?

ДРУГИЙ РОБІТНИК

А ти до нас не пашекуй, сопляк такий!

НАЧАЛЬНИК ЗМІНИ

Розступіться, до нього вже йдуть.
Ідіть на перерву на п'ять хвилин.

ХЛОПЕЦЬ іде до їдальні. Він заводить розмову з НОВАЧКОМ, який стоїть за ним у черзі. Той майже його ровесник.

ХЛОПЕЦЬ

Я тебе раніше тут не бачив. Ти новенький? Зрештою, я й сам тут недавно працюю.

НОВАЧОК

Ага. Мій батько тут працює. То він мене сюди влаштував.

НОВАЧОК явно цьому не радий.

ХЛОПЕЦЬ

Та все буде добре, не переживай.
Тут добре платять.

НОВАЧОК
(батьоро)

Я взагалі хотів би писати, та батько каже, що то не робота. Але колись це таки буде моєю роботою. Через кілька років я видам книжку і стану справжнім письменником, от побачиш.

ХЛОПЕЦЬ

Я люблю читати. Може, прочитаю якусь із твоїх книжок. А про що ти пишеш?

НОВАЧОК
(зніяковіло)

Про таких людей, як ми. Про такі місця, як це.

ХЛОПЕЦЬ дивиться на нього скося. Він вагається, ніби думає, радити йому щось чи ні.

ХЛОПЕЦЬ
(по-дружньому)

Сподіваюсь, твоя мрія здійсниться. Чесно. Але якщо хочеш почути мою пораду — краще пиши про щось цікавіше. Для чого комусь читати про таких, як ми, і про такі місця, як це?

Він похмуро роззирається переповненою їдальнею.

НОВАЧОК усміхається, так наче
відповідь очевидна.

НОВАЧОК

(захоплено роззираючись довкола)
Ну, бо це реальне життя, ось для
чого. Хіба буває щось цікавіше?

ХЛОПЕЦЬ

(зітхає)

Дивись, як хочеш. Але не кажи, що я
тебе не попереджав. Не уявляю собі,
хто захоче читати книжку про простих
людей, які працюють на фабриці Рейлі.
Але все одно — успіху тобі!

КІНЕЦЬ СЦЕНИ.

★

Сергій витрачає цілу годину на те, щоб допомогти
мені вмитися й одягнути мішкуваті спортивні штани
і чисту футболку.

Я пробую скористатися милицями, які приніс ме-
ні тато, але нога ще дуже болить і сам я ледве даю
раду.

Урешті-решт я добираюся до вітальні, спершись
з одного боку на милицю, а з другого — на Сергія.

Вільною рукою він відчиняє двері, і я бачу, що
всередині напівморок. Штори досі затулєні.

А тоді я помічаю річ, що стоїть біля мого крісла.

Висока, рівна, підсвічена зсередини.

— Це для тебе, друже, — каже Сергій. — Я склав цю модель до твого особливого дня.

Досконала копія лондонського «Уламка».

Я прошу Сергія поки не розтуляти штори, і ми сидимо в напівмороці й розглядаємо модель, на яку він витратив не одну годину. Задля мене.

— Спасибі, Сергію, — втретє дякую я. — «Уламок» — моя улюблена споруда в Лондоні.

— Я знаю, — відповідає він. — А тепер цей міні-«Уламок» — твій.

Я мовчки сиджу, відчуваючи тупий біль, що без кінця пульсує від стегна аж до литки.

Дослухаюсь до вуличного галасу за вікном.

Їздять автівки, сміються діти. Лець чутно, як унизу кашляє містер Бекстер.

Сергій уп'явся поглядом в «Уламок», але мені здається, що він його не бачить. Учора ввечері дзвонила його мама — сказала, що дідусь дуже хворий, але рук не опускає. Після її дзвінка Сергій пішов у кімнату, а коли повернувся, його очі були напухлі.

— Тобі, певно, важко, — кажу я. — Сидіти тут, коли хочеться бути зовсім в іншому місці.

— Дуже важко, — тихо відповідає Сергій. — Усе здається якимось...

— Чужим?

— Ага. Все в моєму житті чуже. Я відчуваю себе чужим тут і стараюсь не потрапляти на очі тим, хто не хоче нас тут бачити.

Я голосно ковтаю слину й киваю.

— Хіба це так погано — хотіти ліпшого життя, Калуме?

— Ясно, що ні, — відповідаю я.

— Вдома було погано, але й тут недобре. Ніяке це не нове життя, про яке говорила мама.

— Треба трохи потерпіти, — кажу я. — Усе може змінитися.

Я дивлюсь на «Уламок» і уявляю, що стою на самісній верхівці того останнього, щербатого кавалка, що під самими хмарами. Коли я дивлюся вгору, то бачу небо. Коли дивлюся вниз — Темзу, що звивається через середмістя Лондона, попри будівлі, які з такої висоти схожі на моделі з кубиків «Лего».

Колись це таки станеться. Я вилізу на саміснійку вершину «Уламка», якомога вище, і подивлюся вниз на цілий Лондон.

Я вже казав собі про це, але сьогодні в мене чомусь інше відчуття.

Сьогодні я справді вірю в те, що мені це під силу.

Я вмикаю один зі своїх улюблених бойовиків, але бачу, що Сергій не знаходить собі місця.

— Деколи важко зрозуміти, що вони кажуть, — скаржиться він. — І якщо англійська — твоя друга мова, мусиш увесь час напружувати мозок.

По-моєму, я розумію, про що він. Актори вживають багато сленгових слівцець, та й загалом говорять дуже швидко.

На обід ми їмо помідоровий суп із хлібом, а коли Сергій іде на кухню мити посуд, я беру свого записника й ручку.

Процес рухається повільно, але сценарій виходить досить непоганий. Я думаю про те, що відбувається в нашому районі, про деяких людей, які тут живуть, і відчуваю, що застряг. Треба думати про те, куди б вони подалися і як би діяли, якби вірили, що можуть досягнути бажаного.

Може, Сергій захоче сьогодні ще щось збудувати. Після того як я побачив «Уламок», я зовсім не проти поспостерігати за тим, як він це робить. Цього разу я точно не задрімаю, як минулого.

У цю мить повертається Сергій, витираючи рушником мокрі руки.

— Тобі щось треба, Калуме?

— Ні, нічого. Дяк, — кажу я, погризуючи кінчик ручки.

— Я мушу вийти, — каже він. — Довго не буду.

— А куди ти йдеш?

Він відвертається, а я так і бачу, як у його мозку крутяться шестерні.

— Та так, нікуди, — бурмоче він. — Скоро прийду.

— Ти завжди «нікуди не йдеш», тільки чомусь пропадаєш на кілька годин, — кажу я. — Справді — то куди ти зібрався?

— Просто у справах, — відказує він. — Я не мушу тобі звітувати. Ти ж мені не вчитель, Калуме.

— Ну вибач, що запитав, — я ображено згортаю руки на грудях.

Після аварії на ребрах досі лишилися синці, і, склавши руки, я притискаю там, де болить найбільше, але прикушуюю язика, щоб не виказати болю.

Сергій проходить повз мене й хапає зі стільця свій піджак. Коли він запихає руку в рукав, мені до ніг випадає згорнутий папірець, але він того не помічає.

Я розтуляю рота, аби йому сказати, та все ж вирішую промовчати. Він поводитьсь як придурок, то чому я маю йому щось підказувати? Я посуваю вільну ногу і стаю на папірець. Сподіваюся, це щось важливе й потрібне для нього. Згубив? Так йому і треба.

Сергій на секунду зупиняється, немовби збирається щось сказати, але передумує й, не промовивши ні слова, виходить з кімнати. Я чую, як він відчиняє і зачиняє задні двері.

Цікаво, куди він іде, раз це така велика таємниця? От шкода, що я не можу піти слідом за ним. Я нахилиюсь. Ногу згори донизу пронизує біль, але я вперто тягнусь до підлоги, аж на очах виступають сльози.

Минає ціла вічність, поки мої пальці нарешті намацують папірець. Я піднімаюсь і розгортаю його. На перший погляд, це якийсь намальований від руки план — виведені олівцем лінії і прямокутники.

Та коли я повністю розгортаю аркуш, мені тут же стає ясно, що це таке.

Це план громадського осередку «Митець».

Я різко прокидаюсь і бачу на колінах свій записник і ручку.

Напевно, я задрімав у кріслі.

Скриплять, відчиняючись, задні двері. Чути сміх і голоси.

— Хто там? — гукаю я.

На порозі з'являється Сергій, тримаючи в руках велику білу коробку. Я опускаю руку й заштовхую папірець із планом осередку в щілину між кріслом і подушкою.

— Як там поживає наш іменинник? — Сергій обертається й сміється до когось, хто стоїть за дверима, — я не бачу, хто це. Той хтось хихикає. — Я маю для тебе ще одну несподіванку, Калуме.

Сергій відступає вбік, і на його місце вистрибує, піднявши руки вгору, той таємничий хтось.

— Та-дам!

Амелія.

Мені самому дивно, який я радий її бачити, тому я мимоволі усміхаюся.

А тоді згадую, що не можу рухатися, що не прий-
мав душ останні три дні і що в нашій квартирі ще
більший розгардіяш, ніж завжди. А ще все вказує на
те, що Сергій, який шкіриться від вуха до вуха у мене
перед носом, якимось причетний до крадіжок і хуліган-
ства в осередку. Моя усмішка згасає.

— Що ти тут робиш?

— Гарно ж ти зустрічаєш гостей, — пирхає Аме-
лія. — Молодець.

— Я не це хотів сказати... — я дивлюсь на Сер-
гія. — Як ти зв'язався з Амелією?

Наскільки мені відомо, вони бачилися тільки той
один раз, в осередку.

— Я хотів зробити тобі прийнятний сюрприз на день
народження, — Сергій явно задоволений собою. — Ти
весь час згадуєш про Амелію, про «Мою прекрасну
леді», про те, яке в Амелії волосся, які в неї очі...

— Ясно, ясно, я зрозумів.

З Сергієвих слів я виглядаю повним лузером. Таке
враження, що я по вуха втупався в Амелію. Ну згаду-
вав я про неї раз чи два, коли заходила мова, але ж...

— О, Калуме, як мило. А я й не знала, що ти дума-
єш про мене, — обличчя Амелії ясніє від пустотли-
вої усмішки. Вона підбігає до мого крісла, сідає на
бильце й цілує мене у щоку. — З днем народження,
друзяко!

— Дякую, — я махаю рукою на свої розпашілі
щоки.

— Вибач, що не купила для тебе листівки, — Аме-
лія корчить сумну гримасу.

— Та нічого, — знизую я плечима.

Це найменша з моїх проблем. Я змахую зі штанів невидиму порошинку. Підозрюю, що волосся стирчить на всі боки.

— Але я маю для тебе щось ліпше за листівку, — вона киває Сергієві, щоб зайшов до кімнати, і бере з його рук білу коробку. — З днем народження, Калуме!

Вона обережно ставить коробку на мої коліна, які вперто не перестають боліти, і я відкриваю її.

Усередині — шоколадний торт, оздоблений сріблястими зірочками. А в нього встромлено дві незапалені свічки у формі цифр: одиничка і п'ятірка.

Я навіть не пам'ятаю, чи колись отримував на день народження отакий справжній торт. Татові б таке не спало на думку. А мами вже стільки років нема з нами, що я не знаю, чи пекла вона для мене колись такого торта.

— Дякую, Амеліє, — аж надто бадьоро кажу я, що-сили вдаючи, нібито мене не щипають очі. — Супер. Просто клас.

— Ми зі Спайком допомагали мамі його пекти сьогодні вранці, — радісно усміхається вона, акуратно витягаючи торт із коробки. — Я зробила марципанові зірочки, а Спайк власноруч розмалював їх харчовими фарбами.

Сергій дістає татцю, і Амелія ставить на неї торт.

Вони запалюють свічки, а потім — найжахливіший момент! — співають мені пісеньку «З днем народження!»: у мене горять щоки, а Амелія фотографує на телефон, хоч я й кричу, що не треба, бо я схожий на опудало.

— І останнє, — оголошує Амелія. — Дивись, що я для тебе маю! — Вона витягає коробку з DVD-диском і кладе її мені до рук.

— «Біллі Елліот». Десь я чув про цей фільм, — невпевнено кажу я.

Хлопець на обкладинці зависнув у стрибку. На його шії — пара балетних туфель. Не хочу видатися невдячним, але танці — то не моє.

— Тепер на його основі ще й мюзикл поставили. Торік мама повела нас зі Спайком на нього, і він нам дуже сподобався.

— І про що фільм? — питає Сергій.

— Напевно, про балет, — кажу я, намагаючись не видати своїх емоцій.

— Про балет, але не зовсім, — пояснює Амелія. — Події відбуваються під час страйку шахтарів 1984 року. Йдеться про хлопця, який хоче здійснити свою мрію. Цей фільм усім подобається, бо кожен із нас про щось мріє. Просто склалося так, що Біллі мріє навчитись танцювати.

Я читаю текст на обкладинці й дізнаюся, що дія відбувається у Нортумберленді та Ньюкаслі. Біллі мусить неабияк повоювати за свою мрію — старший брат-хуліган і агресивний батько намагаються всіляко його зупинити. Ця історія трохи схожа на історію з «Кес»: вона теж здається якоюсь справжньою, наче взятою з реального життя. Ми говорили про це з Фреєю.

— Дякую, Амеліє, — кажу я. — Обов'язково подивлюсь.

Сергій іде до кухні по ножа й тарілки. Коли він відходить достатньо далеко, я шепочу до Амелії:

— Напиши мені свій номер телефону перед тим, як будеш йти. Я хочу тебе про щось попросити.

Її очі загоряються.

— О, дуже цікаво! А про що саме?

Я зиркаю на двері, хоча мені чути, що Сергій досі нишпорить у шухляді з виделками й ложками.

— Сергій щось затіяв, — похмуро кажу я. — Я хочу попросити тебе, щоб ти пішла сьогодні слідом за ним і простежила, куди він іде.

Нам не випадає поговорити детальніше, бо Сергій повертається і вже цілий час сидить у вітальні. Але після того як Амелія йде, я надсилаю їй з десятків повідомлень і таки вмовляю її підстерегти Сергія у кінці нашої вулиці завтра по обіді й піти за ним назирці.

Принаймні думаю, що вмовляю, бо за якийсь час отримую таке повідомлення:

«Я вирішила, що не буду цього робити. Сергій хороший хлопець. Так негарно. А».

Я засмучуюсь. Я ще не одужав після аварії настільки, щоб самому піти назирці за Сергієм. А попросити більше нема кого.

Та раптом, наче за команду, Сергій вистромлює голову з-за дверей і каже, що йде купатися.

Прекрасно.

Вода набирається цілу вічність. Нарешті я чую, як він зачиняє двері до ванної кімнати.

Я набираю номер Амелії.

— Ти мусиш це зробити, — сичу я у слухавку.

— Взагалі нічого я не мушу, — холодно відповідає вона.

— Ну будь ласка, — кажу я. — Це важливо.

— Чому це? Сергій не повинен пояснювати тобі, куди він ходить. Це не твоя справа.

— Я підозрюю, що то він робить збитки у громадському осередку в нашому районі, — кажу я їй. — Останнім часом там часто хуліганили, і то якраз тоді, коли Сергій кудись ішов після обіду.

Ну от. Сказав усе як є. По той бік слухавки тихо.

— Але я не впевнений, — додаю я. — Тому потрібна твоя допомога.

— Та ти жартуєш, — повільно каже Амелія. — Сергій би на таке не пішов.

— А ти звідки знаєш? Ви ж тільки познайомилися.

— Я добре розбираюся в людях, — відповідає вона. — І ніколи б не подумала, що він з тих, хто б...

— Слухай. Я знайшов один папірець, який він загубив. План осередку. Нащо б він його малював?

Амелія зітхає, і я уявляю, як вона хитає головою, а її чорні кучері вибиваються з-під гумок у червоні цятки.

— Якщо стануться нові випадки вандалізму, осередок закриють, — кажу я їй.

— І конкурсу сценаріїв настане кінець, — зауважує Амелія.

— Річ не тільки в цьому, — кажу я. Хоча і в цьому теж.

Я прошу Амелію триматися трохи далі, коли вона йтиме слідом за Сергієм.

— Дуже близько не підходь, — кажу я.

— Я що, по-твоему, зовсім тупа? — обурюється вона. — Ти ж не бачив мене того дня, коли я йшла за тобою аж до ботанічного саду після уроків, правда?

— Що?

Вона йшла за мною?!

— Ти за мною шпигувала?

— Можеш так не тішитись. Ти не такий аж цікавий, — відповідає вона. — Ми з мамою їхали роверами по тій вулиці й побачили, як ти звертаєш до саду, от і все. Я хотіла під'їхати привітатися, але ми мушили вертатися на човен по Слайка.

Амелія повна несподіванок.

Не знаю, як мені вдається її вмовити, але врешті-решт Амелія неохоче погоджується простежити за Сергієм.

Я сиджу у своєму кріслі — від збудження болісні хвили, що рухаються вгору-вниз моєю ногою, начебто трохи вгамувалися. Але синці на ребрах досі болять. Коли Сергій вийде з ванної, настане час пити знеболювальне. Я починаю лічити хвилини.

І водночас міркую про те, що може статися завтра.

Я вже двічі бачив біля осередку якусь підозрілу особу.

І розповідав Шаз, адміністраторці, що і першого, і другого разу позаду будівлі, за смітниками, ховалася якась самотня постать.

Уявити не можу, навіщо Сергієві там щось цупити чи ламати, але не в тому суть. Може, йому нудно або він заздрить, що я беру участь у конкурсі сценаріїв? Хтозна.

Ясно одне: час від часу він кудись таємниче зникає, а потім виявляється, що до осередку знову проникли вандали.

Потім він не приходить до шкільної брами — і на-
впроти осередку мене збиває машина.

Дивний збіг обставин, еге ж?

— Як добре! — до мого крісла підходить Сергій. Його
волосся досі вологе після купелі. — Нема нічого при-
ємнішого, як відмокнути у ванні, правда?

— Ага.

Особливо якщо ти перед тим добре спитнів і за-
мастився, вибиваючи вікна.

— Тримай свої пігулки, Калуме. Сподіваюсь, тобі
вже менше болить.

— Дякую, — я беру таблетки й запиваю їх ковтком
води.

— Дзвонила мама. Казала, що дядекові трохи
поліпшало. Хороші новини, що скажеш?

— Дуже, — погоджуюсь я. — Я радий.

— Ти голодний? Хочеш щось на перекус?

— Та ні, я не голодний, дякую.

— То, може, чаю?

Краще б він так не сюсюкався зі мною. Бо може
статися так, що завтра мені доведеться здати його
поліції.

— Що ти робив сьогодні зранку? — питаю я його.
Він бачився з Амелією, це ясно, але ж перш ніж при-
йти сюди з нею, він десь кілька годин пропадав.

— Ну... то те, то се.

Лле водичку, як завжди.

— А ти?

— Я? Нічого такого. Пробіг кілька кіл довкола
парку, сходив у спортзал. Усе як завжди.

— Ха-ха! По-моєму, ти дразнишся з мене, Калуме, — шкiриться вiн.

— А тебе не обдуриш, — сухо зауважую я.

— Ну, ти ж читав книжку й писав сценарiй на конкурс?

— Можливо, — я примружую очi. — А чому це тебе раптом цiкавить?

Сергiй зiтхає i розводить руками.

— По-моєму, я щось не те сказав. Але я просто хотiв пiддержати розмову, та й усе.

— Пiдтримати розмову, — виправляю я його. — А не пiддержати.

— А, ну так, — вiн знову усмiхається. — Сподiваюсь, ти задоволений тим, як минув твiй день народження, хоч твого тата нема вдома.

— Ага, задоволений. Дякую.

І це справді так, незважаючи на мої підозри. Ще кілька днів тому я не міг змиритися навіть з думкою про те, що мені доведеться жити в одній квартирі з Сергієм та його мамою. Я звик бути сам, коли тато їхав на роботу, і мені дуже хотілось, щоб ми з ним знову жили тільки удвох.

Але виявилось, що це не так уже й погано, коли поряд з тобою хтось є. Я усміхаюся сам до себе, згадуючи Амелію, її шоколадний торт і фільм, що його вона мені подарувала.

Я дивлюсь на «Уламок» і думаю, скільки ж годин Сергій його складав. І про ту кумедну дитячу листівку, яку він мені подарував, теж думаю, і про те, як він розшукав Амелію і привів її сюди, щоб влаштувати мені сюрприз.

Я совгаюсь у кріслі, але річ не в тому, що мені в ньому незручно. Мені недобре від того, як я ставився до інших.

— Усе, що ми бачимо, колись було просто ідеєю в чийсь голові. Неймовірно, правда? — каже Сергій, роздивляючись «Уламок». — Автівки надворі, книжки, які ми читаємо, одяг, який носимо, будинки, в яких живемо, — усе це колись почалося з ідеї.

— Напевно, — бурмочу я. Ніколи над цим не замислювався, але тепер розумію, що мій сценарій теж починається з ідеї.

— У це дійсно важко повірити, — каже Сергій, роззираючись кімнатою. — Усе, що я тут бачу, було колись просто собі ідеєю. Коли це розумієш, Калуме, відчуваєш, що тобі під силу все, що завгодно.

— Та ну? — позіхаю я.

— Так-так. Бо ти усвідомлюєш, що ідея — це перший важливий крок до створення чогось. От дивись. Твоя ідея зі сценарієм може колись перерости у фільм, що його побачить багато людей. А я, можливо, одного дня збудую хмародер, вищий за «Уламок», і з нього буде видно всю Варшаву.

Він живе у світі фантазій.

— Ну, звучить непогано, але такі люди, як ми, на таке не здатні.

— Тобто — такі люди, як ми?

— Звичайні люди з робітничого класу, які живуть у таких місцях, — я махаю рукою, маючи на увазі нашу квартиру, нашу вулицю і цілий наш занедбаний район.

— А по-моєму, такі люди, як ми, можуть багато чого досягнути, Калуме, — відповідає він. — Треба тільки повірити, що це можливо.

Я вже наслухався його чудних ідей, тому тільки кривлюсь і знизую плечима. Він вловлює натяк, на решті замовкає і йде геть.

А тоді мені не виходить з голови Баррі Гайнс і те, як у нього теж спершу з'явилася ідея книжки, яку він згодом написав. Книжки, що лягла в основу мого чи не найулюбленішого фільму «Кес».

Я маю гарну ідею п'єси про звичайних людей. Але у свій письменницький хист я не вірю.

Так і сиджу деякий час, відчуваючи, як смуток кислотою пропалює мої нутрощі. Треба щось зробити, аби не почуватись таким безсилим. Мусить же бути якийсь вихід. Мені раптом здається, що життя — це те, що відбувається з усіма іншими, поки я тут скнію у кріслі.

Я дивлюсь на свої ноги. У спортивних штанах вони виглядають точнісінько так само, як і завжди, але мені здається, що до моїх кульшових суглобів хтось прикрутив чужі кінцівки. Одна нога пульсує болем, друга — слабка й немічна. Але з іншого — позитивного — боку, ноги мене не підвели. Вони тримаються на місці, стараються одужати і знову мені служити. Треба спробувати їм якось допомогти.

Я підсуваюсь до краю подушки, яка лежить на кріслі, — відчуття таке, наче по ногах хтось відтарабанив старого доброго Шопена. Я простягаю руку якомога далі, поки не торкаюсь пальцями однієї з милиць, що стоїть сперта на диван.

Я вигинаюсь і так, і сяк — це все триває дуже довго, і мені страшенно боляче, — аж поки нарешті її не хапаю. Скориставшись нею як гачком, я підтягну до себе другу милицю. Ну ось, обидві коло мене. Кілька хвилин сиджу на місці, намагаючись віддихатись і трохи охолонути, перш ніж почнуться справжні тортури — спроби підвестися.

Я спираюсь на милиці й намагаюся піднятися з крісла. Даремно — тільки стегно пронизало пекучим болем.

Тоді я спираю милиці на крісло, хапаюся за бильця й руками відштовхуюсь і встаю. Підхоплю одну милицю, потім другу.

Минає добрих п'ять хвилин, поки я нарешті вмощу їх під пахвами, але мені таки вдається.

У мене немає ні сил, ні терпцю ступити бодай один крок, але я стою.

Нарешті я знову стою на двох ногах.

Вранці я прокидаюся не в гуморі.

Ні, кажу я Сергієві, я не хочу снідати.

Ні, я не хочу приймати душ і перевдягатися. Я знову вдягну старі спортивні штани й подерту футболку.

— Які плани на сьогодні? — питаю його.

Я намагаюсь говорити звичним тоном, але, по-моєму, мій голос звучить нервово й надто допитливо.

— Та як завжди, — дивиться він на мене. — Якщо хочеш, можемо зараз скласти якусь модель.

У мене тьохкає серце. А що, як він не піде сьогодні нікуди, як я собі думав?

— Може, ліпше після обіду? — питаю я.

— Краще зараз, — каже Сергій. — Потім мені треба буде вийти ненадовго.

Ага, значить, усе йде за планом. Сьогодні Амелія дізнається, чим займається Сергій і куди він ходить щодня по обіді. І якщо виявиться, що то він хуліганить в осередку, ну то що ж... Доведеться розповісти про це татові. А тато муситиме повідомити про це Шаз і поліцію. По-іншому не може бути.

А тоді... гм, не знаю, що тоді. Я про це не думав.

Можливо, Сергія й Енджі депортують. Напевно, їх відправлять назад до Польщі. Назад до загрозливої ситуації, яка склалася з агресивним батьком Сергія. Але це й так може статися, залежно від того, чим закінчиться Брекзит.

Мені зовсім не хочеться думати про все, що може трапитися в майбутньому.

Я міцно заплющую очі й намагаюсь дати лад думкам.

Якщо Сергій винен, якщо всі ті збитки в осередку — його рук справа, йому доведеться за це відповідати. Так тут усе працює. І в цьому буде винен тільки він сам. Ми з татом знову житимемо як раніше. Я сам господарюватиму у своїй спальні.

Сергій забере всі моделі з собою, тільки «Уламок» залишить. Він не може його забрати, бо вже подарував його мені. Перед очима проминають спогади про наше життя — яким воно було до того, як до нас перебралися Сергій та Енджі.

Мертва тиша, на яку я налітав, наче на невидиму стіну, як тільки повертався додому зі школи. Татів постійний і незмінний вираз лиця: кутики губ опущені донизу, обвислі щоки, насуплені брови. Коли він цілий тиждень був у роз'їздах, а повертаючись додому, мало не валився з ніг від втоми й засинав перед телевизором о дев'ятій вечора.

Відколи в нашому житті з'явилися Жураковські, тато повністю змінився. Став якийсь жвавіший, енергійніший.

Завжди сміється і частіше буває вдома.

Проте Сергій тужить за Польщею — він сам це визнав. А ще він багато разів казав, як сильно сумує за своїм дідусем і шкільними друзями. Треба зосередитись на цьому — може, тоді мені буде не так важко на душі.

Сергій пропонує скласти разом ще одну будівлю, але я кажу, що вже втомився.

Я не можу ні на чому зосередитись, навіть на своєму сценарії. З голови не виходить думка про те, що дізнається Амелія, коли піде за ним сьогодні назирці.

На обід ми їмо тости з квасолею. Потім Сергій цілу вічність прибирає на кухні. Врешті-решт, одягнувши піджак, він заходить у кімнату.

— Може, тобі щось треба, Калуме?

— Та ні, дякую. Нічого не треба.

— Ну то добре. Я маю вийти на трохи. Скоро побачимось.

— Па, — кажу я.

Щойно за ним зачиняються задні двері, я надсилаю Амелії повідомлення.

«Він щойно вийшов. Ти де?»

Тут же прилітає відповідь.

«На розі сусідньої вулиці. Кінець зв'язку. А».

Дуже смішно. Амелія думає, що то якийсь жарт, але насправді це зовсім не так.

І на цьому все. Більше нічого вона не пише.

Я намагаюся проглянути першу сцену зі свого сценарію, але, втретє перечитавши перші кілька рядків, здаюсь. Я нічого не відчуваю, коли їх читаю... Треба, щоб усе було якимось... не знаю...

реальнішим чи що. Я хапаю милиці й сяк-так знову встаю, але тут же гепаюсь назад у крісло, бо не маю сили ступити бодай крок.

Я гризу нігті — усі десять по черзі, — а тоді заплющую очі, сподіваючись, що хоч трохи подрімаю, але, звісно, нічого не вдається.

А тоді прилітає звістка.

«Йду до тебе. А».

У відповідь я надсилаю аж три повідомлення.

«Сергій пішов до “Митця”». «Де він зараз?» «Коли ти прийдеш?»

Амелія ігнорує всі три.

У мене нема іншого вибору, як сидіти й чекати.

Я тру плямку на вовняній тканині, якою оббите крісло. Знову перечитую першу сцену зі сценарію. Ще раз обгризаю і так немилосердно обгризені нігті. Дивлюсь у вікно на дахи будинків по той бік дороги.

Через найдовші тридцять хвилин в історії людства нарешті відчиняються задні двері.

— То я! — гукає Амелія.

От і все. Зараз я дізнаюся, чим займається Сергій, і муситиму повідомити погану новину татові, потім Шаз, а тоді в поліцію. У нашій квартирі більше не буде ні Сергія, ні Енджі — тільки ми з татом.

— Агов, ти тут? — Амелія махає рукою перед моїм лицем. — Земля, Земля — прийом!

— Вибач, — кажу. — Я просто задумався.

Вона зітхає і сідає на диван.

— Ну то що там? — починаю розпитувати я. — Сергій ходив до осередку? То він б'є вікна?

Амелія дивиться на мене, але з виразу її лица нічого не зрозуміти.

— Ну кажи вже, — не витримую я. — Що він робив?

— Не знаю, — відповідає Амелія.

— Як то не знаєш? Ти пішла за ним назирці?

— Пішла.

— Він тебе помітив?

— Ні, — вона заковчує очі на лоба. — Я навіть зуміла непомітно сісти на той самий автобус, що й він. Я в цій справі профі.

— На автобус?

Але ж осередок за якихось п'ять хвилин ходи звідси. Куди це Сергій їздить автобусом?

Амелія згинає і розгинає пальці.

— Я пішла слідом за ним на автобусну станцію «Вікторія». Там чекало стільки людей, що сховатися було неважко. Сергій зайшов у автобус і відразу піднявся на другий поверх, а я сіла в останньому ряду внизу.

— А далі що? — я втрачаю терпець.

— Ми проїхали хвилин із десять, коли він спустився вниз. Добре, що на його зупинці виходило багато людей, — я трималася позаду них. На екрані автобуса було написано, що ми в Шервуді.

— У Шервуді?

— Ти можеш перестати повторювати мої слова, як той пауга? — сердиться Амелія.

— Вибач.

Шервуд недалеко звідси, але я ще ніколи не мав причини туди їхати.

— Ну от. Далі він піднявся головною вулицею на пагорб. Я трималась позаду. Навколо багато крамниць і досить людно, тому мене було важко помітити.

— Це добре, — бурмочу я. Я стараюся її не квапити, але вона розповідає ну дуже вже повільно.

— Він звернув на Перрі-роуд. Та вулиця дуже довга, і людей там не так багато, тож я мусила триматися далеко позаду. Але він і так не обернувся.

Перрі-роуд... Звідкись мені знайома ця назва, хоч я ніколи там не був.

Я мовчу.

— А тоді, в кінці Перрі-роуд, він звернув за ріг і зник.

— Ти його загубила? — я відчуваю, як у голову б'є кров.

— Спокійно, Калуме, нікого я не загубила! — злиться Амелія. — Я ж трималась позаду й тому не бачила спочатку, куди він подівся.

— А, ну так, вибач, — бурмочу я.

— Словом, за якийсь час я його наздогнала. Сергій зупинився коло одного будинку, натиснув на дзвінок і чекав, коли відчиниться брама.

— Тобі вдалося пройти туди слідом за ним? — я уявляю собі великий будинок з електричними воротами. Хто зі Сергієвих знайомих може в такому жити? Він ніколи ні про кого не згадував, але я знаю, що тут є люди, які заробили цілу купу грошей на всяких кримінальних справах. Може, то голова якогось злочинного синдикату перебрався сюди зі Східної Європи.

— Ні, пройти не вдалося, — повільно каже Амелія.

Я розчаровано махаю руками.

— Не вдалося, бо він зайшов у в'язницю, — шепоче Амелія. — Вони відчинили перед ним браму, і він зайшов на територію.

— У Ноттінгемську в'язницю? — моя щелепа відвісає до підлоги. — Але навіщо він туди ходив?

— Куди ходив? — лунає з порога голос, і ми обоє здригаємось.

— Сергій! — скрикує Амелія і встає. А тоді знову сідає. Від її впевненості не лишилося й сліду.

— Задні двері були відчинені навстіж, — каже Сергій. — Ви обоє маєте дуже схвильований вигляд. Що сталося?

Ми з Амелією презираємося.

— Мені вже пора йти... — підводиться Амелія.

— Ні, не йди, — прошу я.

— Вибач, але мені справді треба йти. Я сказала мамі, що за годину вернуся. Вона просила мене приглянути за Спайком, поки вона збігає в майстерню по якісь деталі.

І за секунду Амелію як вітром здуло.

Я дивлюсь на Сергія. Звичайний собі хлопчина, котрий, як виявилось, веде таємне злочинне життя.

— Чому ти так на мене дивишся, Калуме? — супиться він. — Так ніби перший раз мене бачиш... ніби я тобі чужий.

Я хитаю головою, не знаючи, з чого почати.

— Амелія була якась засмучена, — стурбовано каже Сергій. — Сподіваюся, у неї все нормально?

— Угу, все добре, — дивлюсь я на нього сердито. — Просто вона пережила шок. Великий шок.

Сергій сідає й уважно дивиться на мене.

— Ти, друже, маєш такий вигляд, ніби теж пережив шок.

— Можеш перестати прикидатися, Сергію. Я знаю, куди ти ходиш останнім часом, — кажу я, намагаючись не підвищувати голосу. — Знаю, що сьогодні ти ходив у в'язницю. Та й не тільки сьогодні, а, певно, весь той тиждень. І не кажи, ніби це не так.

Сергієве обличчя стає бліде, як крейда, та вже за мить кров знову приливає до його щік — двома круглими червоними плямами.

— То Амелія стежила за мною, — бурмоче він.

— Ага, стежила, — кажу я, сподіваючись, що говорю впевненіше, ніж почувуюся. — Вона не мала іншого виходу, бо ти не хотів казати мені, куди ти йдеш, а я думав, що то ти...

Він широко розплющує очі.

— ...що то ти ходиш до «Митця».

Він аж наче темніє на лиці.

— Ти думав, що я там хуліганю? — він промовляє це пошепки і весь аж зіщулюється, так наче не може усвідомити, як таке може бути.

— Ні, але... ну я ж не знав. Ти мені не хотів нічого казати...

— Якщо я не кажу тобі, куди йду, Калуме, то це не значить, що я займаюся вандалізацією.

Мені хочеться виправити його помилку — «вандалізмом», а не «вандалізацією», але я бачу його погляд, згадую, що навіть з крісла не можу сам устати, і вирішую промовчати.

— А ще я знайшов план осередку. Навіщо ти його намалював?

— Я думав подарувати тобі на день народження замість «Уламка» модель «Митця». Дурна була ідея, але мені здавалось, що це підштовхне тебе взяти участь у конкурсі, — він має геть спустошений вигляд. — Я показав свій план твоєму татові — думав, він допоможе мені виготовити модель, але він сказав, що «Уламок» тобі більше сподобається.

— Вибач, — кажу я. Мені справді прикро. — Але чому ти ходиш до в'язниці? Кого ти там знаєш?

Він ще більше насуплює брови, і я думаю, що він зараз скаже мені не пхати носа в чужі справи. Але Сергій зіщулюється і, спершись ліктями на коліна, обхоплює руками голову.

— Сергію? — м'яко кажу я. Коли він піднімає голову, я бачу, що його блідими щоками котяться сльози.

— Там мій брат Януш, — тихо відповідає він. — Він застряг у в'язниці. І то давно.

Від шоку я втрачаю дар мови. Я мовчу і чекаю, поки Сергій збереться з силами і сам усе мені розповість.

— Він приїхав до Англії рік тому, якраз перед нами. Поїхав шукати ліпшого життя, — пояснює Сергій, розглядаючи свої долоні. — Знайшов роботу на будівництві, завів друзів. Одного вечора в пабі якісь

хлопці вчепилися до його знайомого англійця Роберта. Сказали, що Роберт витріщається на котрусь з їхніх дівчат.

Його дихання частішає, він починає захекуватися, але я нічого не кажу.

— Януш намагався захистити свого друга, але його ніхто не слухав. Один із тих хлопців хотів вдарити Роберта ззаду бейсбольною битою, але Януш встиг його відштовхнути. Той впав і вдарився головою об металевий кут. Приїхав цілий автобус поліцейських, і Януша забрали.

Я не знаю, що сказати.

— Януша звинуватили в нападі, і суд дав йому два роки в'язниці. А ті англійці, які напали на Роберта, лишилися на волі. Де ж тут справедливість, Калуме, скажи мені?

— Та це... це взагалі несправедливо, — затинаюсь я, намагаючись усвідомити щойно почуте.

Мені здається, що по голові бігають мурашки. А тато знає про Януша?

Я згадую той день, коли Сергій з мамою перешіптувалися по-польськи на кухні. Що як його мама не сказала про це моему татові?

— Я навідуюсь до нього тричі на тиждень, а мама — на вихідних. Вона після того стає дуже зажуреною.

— А вона розповідала моему татові? — питаю я. — Про те, що сталося з Янушем?

Сергій червоніє і якийсь час мовчить.

— Вона збиралася йому сказати. Уже б сказала, але дядядек захворів і вона мусила їхати...

— Треба було раніше розповісти про все татові, — кажу я. — Ще до того, як ви переїхали до нас. Він має право знати про таку серйозну ситуацію.

Мурашки перебігли з голови на руки, а звідти на долоні — пальці почали нестерпно свербіти. Помієму, Енджі справді вподобала собі мого тата, але що як вона мовчала про Януша, бо просто хотіла жити поближче до Ноттінгемської в'язниці? Тоді я згадую про татові темні справи з підробленими сумками і про те, як він просив Сергія й мене не розповідати їй про свою «останню» робочу поїздку.

— Не кажи нічого татові, поки мама не приїде. Будь ласка, — стривожено просить Сергій. Він встає і трусить руками так, наче ті мокрі й він хоче їх висушити. — Твій тато їй небайдужий, і вона не хоче його сердити.

— Ну, а він точно розсердиться, — кажу я, люто дивлячись на Сергія. — А ти хіба не розсердився б на його місці? Не дуже приємно, коли тобі брешуть.

Я думав, Сергій відсахнеться після моїх слів, але він, навпаки, сміливішає і дивиться на мене вовком.

— Коли тебе звинувачують у вандалізації, це теж не дуже приємно, — різко каже він. — І неприємно, що ти такої думки про мене, Калуме. Чому ти завжди про всіх думаєш погано? І вічно чекаєш від людей найгіршого, особливо якщо людина з іншої країни?

Я розтуляю рота, щоб огризнутись, але навіть не знаю, що сказати, аби захистити себе. Ну от взяти Енджі — вона жодного разу мене нічим не образила, а я за якихось кілька секунд встиг такого про неї понапридумувати.

Я не можу сердитись через Сергієві слова, бо він несподівано змусив мене усвідомити правду: я просто не довіряю людям.

Перед очима виринає мамине обличчя. Я не дуже добре її пам'ятаю, бо був тоді зовсім малий. Але я знаю, що вона покинула мене. І тата покинула теж.

Коли ти ще зовсім дитина, то маєш довіряти рідній мамі. І вірити в те, що вона завжди буде поряд, хоч би там що.

А якщо твоя мама тебе покидає, кому тобі лишається довіряти?

Моє лице червоне, як буряк, а нога так пульсує болем, наче карає мене за те, що я такий бовдур. Я втуплююсь очима в килим і шкодую, що там нема сипучого піску, який би мене поглинув.

Сергій встає і йде до мене. У нього такий вигляд, наче він зараз дасть мені потиличника або пригрозить мені. У такому стані я нічого не зможу вдіяти. Та, може, я на це навіть заслуговую.

Я подумки готуюсь до неминучого, але Сергій відправляє мене у нокаут геть по-іншому. Його лице м'якшає, і він кладе руку на моє плече.

— Калуме, ти мій друг, — просто каже він.

У мене стискаються груди — я щосили намагаюся втримати непроханий схлип, який невідомо звідки взявся. Я відводжу погляд і гарячково моргаю — бракувало тільки повністю пошитися в дурні.

Я згадую все, що Сергій зробив для мене, поки я одужую після аварії. Як він завжди пробачав мені дурниці, які я йому говорив, і як не звертав уваги на

те, що я належав до банди, яка немилосердно цькувала його у школі.

І тієї миті до мене нарешті доходить.

Сергій Жураковскі — справді мій друг.

Певно, найкращий друг у моєму житті.

Сергій на кухні, готує обід.

Я зиркаю на свій телефон, який лежить на бильці крісла, і бачу, що мені прийшло голосове повідомлення. Я не чув сигналу, бо поставив телефон на вібрацію.

Повідомлення від тата.

«Я приїду сьогодні ввечері. Слухай, я мушу привезти манатки до хати. Тільки на одну ніч. Завтра я поїду назад. Але я хотів попросити, щоб ти більше не підколював мене перед Сергієм, що це незаконно і так далі, добре? Не хочу, щоб Енджі хвилювалася. Па, до вечора!»

Під «манатками» тато, напевно, має на увазі підроблені торби. Він ще ніколи не привозив нічого такого у наш дім. Я знаю, що то ризиковано. Якщо поліція схопить його з тими торбами, його посадять.

Я вирішую не розповідати про це Сергієві.

— Тато приїде ввечері, — кажу я йому, коли він приносить сендвічі.

Він киває.

— Я хочу показати тобі дещо, коли ми поїмо, Калуме. Хочу, щоб ти це побачив.

— Добре, — знизую плечима я. Цікаво, яку будівлю він складе цього разу?

Після того як ми пообідали, Сергій допомагає мені перебраться на диван і ставить собі на коліна мамин ноутбук так, щоб було видно нам обом.

— Я хочу показати тобі свій дім — Варшаву.

Я не маю охоти дивитись на якесь там забите село, де нема ні води, ні світла. І так стільки всього треба обміркувати. От, наприклад, як я скажу татові, що Енджі має старшого сина Януша, про якого він ніколи не чув і який тепер сидить за ґратами у Ноттінґемській в'язниці за навмисне нанесення тілесних ушкоджень.

Сергій — мій друг, але ж тато... Родичі — то окрема історія, хіба ні?

Сергій клацає на фотографію. Велике місто вночі. Простора площа з високим пам'ятником по центру. У бічних вуличках світяться вогниками ярмаркові ятки, а довкола площі височать гарні будівлі з десятками вікон. Будівлі пофарбовані в різні кольори — теракотовий, кремовий, зелений.

Я показую пальцем на чудову споруду праворуч із годинниковою вежею й фігурними оздобами.

— Мені теж ця будівля дуже подобається. Одна з моїх улюблених, — усміхається Сергій. — Замок Крулевські — королівський замок. Його збудували в чотирнадцятому столітті. Тепер там часто відбуваються концерти. А всередині висять дуже гарні картини.

Сергій показує мені фотографію за фотографією: чудесні архітектурні споруди, університет, президентський палац.

Я вражено хитаю головою.

— А я думав, що ти приїхав з містечка, де, крім білок, нічого нема.

Сергій регоче.

— У Варшаві живе приблизно два кома сім мільйона людей. Таке нічогеньке містечко. Набагато більше за Ноттінгем.

Він розповідає мені, що під час війни більшість території Варшави зрівняли з землею, але потім її повністю відбудували. Важко уявити таке, коли дивишся на сучасні неймовірні краєвиди.

— Але у Варшаві є не тільки будинки. Лісів теж не бракує, — додає Сергій, показуючи мені фото, де вони з Енджі сидять за столиком серед дерев. — А це — пам'ятник Шопену в парку Королівські Лазенки.

Він показує мені фотографію, на якій він гордо позує на фоні пам'ятника.

Потім клацає на наступне фото, а коли воно відкривається, кілька секунд мовчить.

— А це... — тихо каже він, — мій дід.

Невеличкий гарний будиночок на краю соснового лісу. Перед ним стоять Сергій, Енджі та сивий літній пан.

— Це дзядек, — Сергій показує на літнього чоловіка, і його голос лагіднішає. — Наш сусід сфотографував нас перед тим, як ми з мамою поїхали в Англію.

На фото всі троє усміхаються, але з того, що Сергій розповідав мені, я знаю, що для них то були дуже страшні часи. Вони боялися його тата і того, що він міг їм заподіяти.

Сергій якраз показує мені фотографію свого найкращого приятеля Павела, коли ми чуємо біля задніх дверей якийсь шум.

— Агов! — гукає Енджі. — Є хто вдома? Сюрприз!

Вона не мала сьогодні приїхати. Тато якраз везе сюди свій нелегальний вантаж.

Я чую, як вона намагається заволокти в коридор свою валізу. Сергій біжить їй на допомогу.

— Як він? — задихано питає Сергій, зтягуючи валізу. — Як дзядек?

— З ним усе добре, Сергію! — усміхається вона, доходячи до вітальні. — Йому набагато ліпше. Думаю, він скоро повністю одужає.

Сергій обіймає її, а тоді обертається до мене — я усміхаюсь і показую йому великий палець — «все гуд». Його погляд затримується на мені. Напевно, він думає, чи скажу я Енджі, що знаю про Януша, який сидить у в'язниці.

— А ти як там, Калуме? — Енджі підходить до мене. — Тобі теж уже краще?

— Так, дякую, — відповідаю я. — Нога ще добряче болить, але з Сергія вийшов суперовий медбрат.

— Ха-ха! — сміється Енджі. — То, може, це твоє покликання, Сергію? Бути медбратом, а не архітектором, який будує всілякі гарні будинки?

Сергій мотає головою і теж сміється, але раз у раз зиркає на мене, не знаючи, що я можу витворити далі.

Я простягаю руку по телефон. Треба повідомити тата, що Енджі уже вдома.

Надсилаю татові кілька повідомлень, але він не відповідає.

Коли Енджі й Сергій ідуть на кухню, я набираю татів номер. Гудків нема, мене відразу переадресовує на автовідповідач, а це значить одне з двох: або тато вимкнув телефон, або там, де він зараз є, погано ловить сигнал.

Я вирішив, що не розповідатиму татові про Януша телефоном. Краще зачекати, коли він приїде.

Але вони мають йому все розповісти, коли він повернеться. Інакше буде несправедливо.

У кімнату заходить Енджі, і з виразу її обличчя я відразу здогадуюсь: Сергій сказав їй, що я в курсі про Януша.

— Мені шкода, Калуме, що ти дізнався новину про мого старшого сина від когось іншого, а не від мене, — каже вона, опустивши очі.

— Та просто... Просто тато має про нього знати.

— І мови нема, — киває Енджі. Очі її блищать. — Я мала йому про це відразу розповісти, я знаю. Просто все якось не випадало нагоди, та й, чесно кажучи, я боялася, що він вижене нас. А я не хочу звідси йти, Калуме, бо я кохаю твого батька.

О люди добрі! Ще цього бракувало.

Я совгаюся у кріслі, втупившись в екран телефона.

Енджі, мабуть, відчуває моє зниковіння, бо повертається на кухню. Я надсилаю татові ще кілька повідомлень, але він так і не відповідає.

Минає година — ми з Сергієм сидимо у вітальні й слухаємо, як тато з Енджі сваряться на кухні через те,

що Сергій назвав горою чорних пакетів для сміття, напхом напханих підробленими торбами.

— Я просто ніяк не можу зрозуміти, Піте, чому ти маєш діло зі злочинцями, — кричить Енджі. — Ти талановитий і можеш заробляти гроші своєю працею і вміннями, а за таке тебе можуть посадити!

У кухні западає мертва тиша. Ми з Сергієм перезираємося.

А тоді Енджі розповідає татові про Януша. Усе — від початку до кінця.

Тато з Енджі зачиняються у спальні, щоб «поговорити». Сергій намагається щось підслухати під дверима, але чує тільки кілька гарячих слівець і мамині схлипи.

Я бачив, як Енджі було прикро через те, що вона не сказала татові правди, тому я вірю їй. Вірю, що не випадало доброї нагоди поговорити про Януша. Так само як мені не випадало нагоди сказати Лінфорду, що Сергій перебрався до нас.

По-моєму, Енджі хороша людина. Я їй довіряю.

— Не хвилюйся, вони розберуться, — кажу я Сергієві, помічаючи, що той геть притих. — Усе буде добре, от побачиш.

— Я просто задумався, Калуме. Ми так і не знайшли відповіді на одне важливе питання.

— Яке?

— Ти ще не розгадав тієї загадки, — він дивиться на мене. — Якщо то не я роблю збитки в осередку, то хто тоді?

Я киваю і кажу:

— Є ще більша загадка: хто був за кермом тієї автівки, яка збила мене серед білого дня?

Тато каже, що після останнього випадку з вандалізмом осередок, напевно, закритється, а той божевільний водій досі ганяє вулицями.

— А що, як просто перебратися туди? — мене раптом сповнює сміливість. — Будемо щовечора там тусити, поки не дізнаємось, що відбувається.

Сергій ковзає поглядом по моїх ногах.

— Ти завезеш мене туди у візку, — не відступаю я від свого задуму. — На небезпеку наражатися не будемо. У разі чого викличемо поліцію або зробимо фото на мій телефон як доказ. Що скажеш? І так більше нема чим зайнятися.

Сергій ясніє на лиці.

— Можемо почати завтра по обіді, — усміхається він. — Давай попросимо Амелію про допомогу? Думаю, вона вміє зберігати таємниці.

За якийсь час тато з Енджі виходять зі спальні й сідають одне біля одного на дивані.

Ми з Сергієм перестаємо перебирати шматки картону, з яких маємо спорудити нову модель — Ейфелеву вежу, — і дивимося на них.

— Ми просто хотіли сказати вам, що між нами все добре, — каже тато й бере Енджі за руку. — Я розумію, чому Енджі було так важко розповісти мені про Януша. Ти це теж розумієш, Калуме?

— Ага, — киваю я. — Розумію.

Енджі глибоко вдихає, так наче збирається з духом.

— Піте й Калуме, ми з Сергієм хочемо сказати вам, що поважаємо вас і що нам прикро за те, що ми так довго не розповідали вам про це.

Енджі дивиться на тата й усміхається. Тато цілує її у щоку.

Сергій теж дивиться на мене й усміхається — я усміхаюсь у відповідь, але ніяких цьомків-бомків. Він сміється, бо, певно, здогадується, про що я думаю.

— Шкода, що ми пропустили твій день народження, Калуме, — каже тато, дивлячись на мене. — Тому коли матимеш сили і настрій, синку, поїдемо на кілька днів у Лондон, щоб відсвяткувати. Усі четверо.

— Ого, дякую, — відповідаю я. Тато ще ніколи не влаштував нічого такого до мого дня народження, тож я навіть не знаю, чи варто йому вірити.

Я дивлюсь на Енджі. Вона крадькома підморгує мені, і я знаю, що вона хоче цим сказати: це таки справді станеться.

Тато йде в кафе по смажену картоплю, а ми втрьох сидимо у вітальні. Пізніше ми вечеряємо й тереверимо про те, що робитимемо в Лондоні, а після того Енджі вмикає телевізор.

Тато намагається послухати основні новини за день, а Сергій тим часом дуже детально пояснює йому, як він збудував «Уламок».

Ми схожі на звичайну собі родину, яка разом проводить удома звичайний собі вечір.

У моїх грудях розливається тепле передчуття, що все буде добре.

Я сиджу й дивлюся у вікно. З крісла видно вулицю. Надворі вже запали сутінки, але ми ще не затулили штори. Дорогою час від часу проїжджають автівки. Менші дітлахи вже порозходилися по домівках, тому м'яча ніхто не ганяє і не чути писків та реготу.

З'являється самотня постать — якийсь хлопець у светрі з капюшоном. Його руки заховані глибоко в кишенях. Я дивлюсь, як він переходить дорогу й зупиняється біля нашої хвіртки.

Він скидає капюшон, так що я бачу його лице, і дивиться вгору просто на наше вікно.

Під оком у нього синець, і він худіший, ніж я його пам'ятаю. Він стоїть далеко від мене, але щось у його погляді підказує мені: він шкодує, що все так сталося. У нього наляканий вигляд.

Я мимоволі махаю йому рукою і киваю.

Лінфорд махає у відповідь. А тоді натягує на голову капюшон і йде геть — одинокий силует у сутінках.

Я прокидаюсь від того, що в коридорі хтось тарабанив. Сергієве ліжко порожнє.

Я сідаю і протираю очі.

— Хто там? — гукаю я.

Відчиняються двері, і з'являється татова голова.

— Вибач, що розбудив, синку. Я просто складаю інструменти, — похмуро каже він. — Учора ввечері хтось перебив майже всі вікна в осередку.

У мене відпадає щелепа. Ноги стають такі важкі, немовби налиті цементом.

— Якраз після того, як Шаз зачинила браму й пішла додому. Значить, це сталося десь близько дев'ятої, бо сусіди викликали поліцію о пів на десяту, — тато сумно хитає головою. — Я їду позатуляти вікна дошками. Побачимось пізніше, сину!

— Бувай, тату! — замислено кажу я.

Вчора о десятій тато дивився вечірній випуск новин. Приблизно в той же час я побачив на вулиці Лінфорда.

Пізніше тато з Енджі йдуть на закупи, а Сергій допомагає мені спуститися сходами й сісти у візок.

Біль від ноги пропікає мої нутрощі, і я вже готовий відмовитися від свого плану й нікуди не йти.

— Якщо не маєш сили, нічого страшного, Калуме, — каже Сергій. — Підемо туди іншим разом.

Та коли я нарешті опускаюся у візок, то навіть думати не можу про те, щоб зараз підніматися назад сходами. Тому — вирішено.

Сергій штовхає візок. Ми розмовляємо — я ділюся з ним своїми підозрами про Лінфорда.

— Він твій друг, Калуме. Ти його добре знаєш. Ти йому довіряєш?

Я нічого не відповідаю, але відповідь очевидна — ні. Я анітрохи не довіряю Лінфордові.

Сергій паркує мій візок за кущами, що межують з пустирем на краю нашого району, поряд із самим осередком.

Брама зачинена. На дверях опущені ролети. Вікна, що їх тато позатуляв дошками, схожі на незрячі очі. Навколо тихо і трохи моторошно, але нікого підозрілого не видно.

Раптом позаду нас чути крик, і ми обидва здригаємося — ану ж це хтось збирається на нас напасти?

Але ні: до нас біжить, усміхаючись і махаючи рукою, Амелія.

— Я тільки недавно побачила твоє повідомлення, Сергію, — задихано каже вона, коли добігає до нас. — На човні погано тягне сигнал.

— Ш-ш-ш! — шикає на неї Сергій. — Треба, щоб нас ніхто не почув і не побачив.

Я усміхаюся їй. Добре, що вона прийшла.

І аж тепер помічаю, що Сергій має наплічник. Він розкриває його і витягає звідти сендвічі, пиріг і чипси.

— Ми забули пообідати вдома, — пояснює він.

— О-о-о, супер, бо я вмираю з голоду, — Амелія, не чекаючи запрошення, бере сендвіч із сиром.

Мене всю дорогу крутило в животі, але не через голод, а через думку про те, що ми можемо піймати тут на гарячому Лінфорда.

Сергій простягає мені пляшку води. Я добряче надпиваю.

— Наразі все тихо, — знизую я плечима. — Ми хіба даремно просидимо тут кілька годин. З таким самим успіхом могли б піти рибалити на канал.

— То все мега... цікаво, — закочує очі на лоба Амелія. — Але ми вже трохи завеликі, щоб бавитися у шпигунів.

— Дивіться! — шипить Сергій і, пригнувшись, ховається за кущами.

Я визираю з-за куща й помічаю якийсь рух. За смітниками.

— Схожий на нього, — шепочу я, впізнаючи чорні джинси й светр із капюшоном. — Напевно, то Лінфорд.

— Підозрілий тип, — каже Амелія, хрумтячи чипсами у мене під вухом.

Постать стоїть до нас спиною, на голові капюшон, видно тільки джинси і кросівки. Одяг дуже подібний до того, в який учора ввечері був вбраний Лінфорд.

Постать скрадається повз будівлю осередку, ступаючи по дошках, якими тато вчора ввечері позабивав вікна.

— По-моєму, він намагається знайти лазівку, аби пробратися всередину, — шепоче Сергій.

— І що тепер? — питає Амелія. — Може, закричати? Тоді він злякається й не встигне зробити нічого поганого.

— Ні. Треба піймати його на гарячому, інакше нам ніхто не повірить, — кажу я.

Я витягаю телефон і клацаю кілька фото, але коли переглядаю їх, бачу хіба листя. А тоді телефон сідає. Забув учора зарядити.

Постать тягне на себе одну з дощок і крадькома роззирається довкола. Потім витягає щось із кишені. Залізний лом.

— Викликай поліцію! — сичить Сергій, не дивлячись на мене.

— Не можу — сів телефон.

Раптом чути гучне «хрусь» — дошка відлітає від вікна.

Сергій підводиться на повен зріст.

— Я йду туди, — каже він з грізним виразом обличчя.

— Ти що, здурів? — хапає його за руку Амелія. — Він може напасти на тебе!

— Хтось мусить його зупинити, — каже Сергій, струшуючи її руку. — Він утікатиме, а ви двоє мусите роздивитися його лице.

Я не встигаю нічого заперечити, бо Сергій кидається вперед. Перестрибує через паркан і кричить: «Гей, ти!»

Постать обертається, але куц не дає нам добре роздивитися лице.

Я чую крики й шарпанину. Я не можу поворухнутись. Амелія, широко розплющивши очі, прикипіла до місця. Розчарування кислотою пече в горлі. А тоді я бачу, як на подвір'ї осередку з'являються нові по-статі — не знаю, звідки вони взялися.

— О ні, зараз вони поб'ють Сергія! — зойкає Амелія і біжить до них.

У мене виривається розлючений крик — я найбільше за все хочу допомогти Сергію й Амелії, але не можу поворушити ногами.

Пищать гальма — біля пустиря зупиняється бус, а з нього вистрибує тато. Я обертаюсь і бачу ще й місіс Брустер, яка біжить до нас.

— З тобою все добре, сонечко? Я сказала твоєму татові, що ти тут застряг, — вона кладе руку на мій візок і нахилиється, намагаючись віддихатись.

Тато йде до мене.

— Тату! Там Сергій і Амелія! — я показую пальцем у бік «Митця». — Сергій побачив, що хтось ломиться всередину й побіг туди. Амелія побігла слідом за ним. Але їх там багато. Вони не дадуть ради!

За секунду тато опиняється на подвір'ї осередку. З буса вистрибує Енджі й біжить до мене.

— Ми мусили вернутися з закупів, бо тато забув у квартирі гаманець, — каже вона, виштовхуючи мого візка з-за куців до паркану. — І тоді місіс Брустер сказала нам, що ви з Сергієм уже давно тут сидите.

Хай живе місіс Брустер з очима як в агентки розвідки!

— О Господи, вони б'ються! — місіс Брустер хапється за серце. — Біжу викличу поліцію!

Підлітки кидаються врозтіч і мчать до паркану.

Я бачу, як Амелія ставить комусь підніжку, а вже наступної миті тато хапає хулігана за комір і тягне його геть від смітників. Хлопець вигинається на всі боки, і я встигаю добре роздивитися його обличчя. Дуже мені знайоме.

У школі я надивився на нього цілком достатньо.

— Забери від мене свої лапи, придурок! — репетує Г'юґо Фокс, намагаючись вирватись від тата. — Мій старий — велика шишка і знає людей! Ти пошкодуєш, що...

— Заткнися! — рявкає тато. — І не лякай мене всякими там шишками. Будеш відповідати перед законом, як і всі решта. І нема різниці, хто там твій старий.

— Його тато — містер Фокс, — кажу я, коли Енджі підкочує мого візка ближче. — Директор нашої школи.

Г'юґо повертається до мене — його лице скривлене гримасою, і він уже хоче визвіритися на мене, коли раптом стається щось дуже дивне. Побачивши мене, Г'юґо блідне, мов крейда, й голосно ковтає слину.

— Що? — кажу я, але він швидко відводить погляд.

Я дивлюся на тата і знизую плечима. Не розумію, чому Г'юґо ні з того ні з сього так дивно поводитьься.

— Послухайте, давайте домовимося, — починає він белькотіти до тата. — Мій батько — багата

людина. Я знаю, що вам тут завжди потрібні гроші, і ми можемо... ай!

Тато стискає зуби, аж жовна під вилицями випинаються. Він тягне Г'юго до паркану, туди, де ми стоїмо.

— Може, в нашому районі й не валяються купи грошей, але ми знаємо різницю між добром і злом, — проціджує він крізь зуби. — Тому не дратуй мене своїми подачками. Поліція вирішить, що з тобою робити.

Мені з рук випадає мій розряджений телефон.

Енджі нахиляється, щоб його підняти. Г'юго якраз переступає з ноги на ногу — і я помічаю їх.

Білі кросівки з широкою зелено-червоною смужкою. А посеред смужки вишита маленька золотиста бджілка.

Я випростовую спину й кривлюсь від болю, який тут же пронизує мої стегна.

Наступної секунди моя уява знову переносить мене туди.

Я лежу на дорозі, гупає музика, навколо чути голоси, а біля мого обличчя — білий кросівок.

Блискуча фігурка, яку я тоді добре не роздивився, чітко постає перед моїми очима. То була золотиста бджілка на кросівку із зелено-червоною смужкою.

Далі все відбувається дуже швидко.

Приїжджають поліцейські, серед яких я впізнаю комісара Болтона, який навідувався до мене у лікарні. Тато розповідає йому, як ми піймали Г'юго на гарячому, коли той намагався пролізти в осередок.

— Решта дали драпака, але цього я встиг зловити, — каже тато.

— Забери від мене свої лапи! — хоче вивернутися Г'юго.

— Дякую, сер! Тепер він наш, — каже комісар Болтон.

Тато відпускає руку Г'юго.

— По... послухайте, офіцере, — затинається Г'юго. — Добре, що ви приїхали. Треба арештувати цього бандюка...

— Постривай, хлопче, — супить брови комісар Болтон. — Тут я вирішую, що робити, а не ти.

Г'юго стуляє рота.

І тоді я їм усе розповідаю. Про кросівок. І про бджілку.

— Маячня! — голос Г'юго зривається на писк. — Не смішіть мене! Той дурень усе вигадав!

— По-моєму, дурень тут тільки ти, — каже комісар Болтон.

Через тиждень комісар Болтон сидить поруч із татом у нашій вітальні й хитає головою.

— Неймовірно. Чесно кажучи, ми підозрювали кількох типів з цього району, — каже він. — Ми були впевнені, що злочинці, які втекли з місця аварії і наробили збитків в осередку, живуть тут.

— Нічого дивного, — відповідає тато. — Це тільки доводить, що розуміння різниці між добром і злом не залежить від того, де ти живеш.

— Правду кажете, непоганий вийшов урок, — погоджується комісар Болтон. — Казали, нібито осеред-

ок має отримати якесь велике фінансування, і Г'юго вирішив зіпсувати їхні плани. Він заплатив Лінфорду Ґордону за те, щоб той побив вікна і вкрав важливе обладнання.

— А Г'юго визнав, що то він був за кермом? — питаю я.

— Визнав, але аж тоді, коли всі докази були проти нього. Вони з його татом наполягали на тому, що він не винен, але, на щастя, потім зголосилася людина, яка мала певну інформацію, і ми вже точно зрозуміли, що піймали того, кого треба.

— То хтось таки бачив, як це сталося! — вражено кажу я.

Комісар Болтон хитає головою.

— Він не був на місці аварії того дня, але чув, як Г'юго Фокс і його друзі розмовляли про те, що сталося. І тоді вирішив розповісти про це нам. Чесно кажучи, не очікував я допомоги з його боку.

— А ви можете сказати нам, хто то був? — питаю я.

— Лінфорд Ґордон, — відповідає комісар Болтон. — Він сказав, що донедавна ви з ним товаришували. Ну, він усе-таки молодець, бо вирішив вчинити правильно й допомогти тобі, хоча Г'юго і його банда наказували йому тримати язик за зубами — інакше погрожували його побити.

Я аж німію від подиву. Лінфорд!

— Г'юго Фокса видали кросівки. Це ж треба! — дивується тато.

— Але то не які-небудь кросівки, містере Бруксе, — зауважує комісар Болтон. — Це дизайнерський бренд, який має на логотипі золотисту бджілку. Чотириста

фунтів за пару. Не просте собі взуття, яке тут усі носять.

— Нічого собі! — вражено каже тато.

— На підшві одного кросівка ми знайшли дрібні сліди крові Калума. Такі самі сліди ми знайшли на хромованій решітці автівки Г'юго Фокса, хоч видно, що її добре терли й відчищали.

— Але нащо це їм? — ніяк не можу зрозуміти я. — Чого вони хуліганили в осередку?

— Схоже на те, що Г'юго хотів, аби осередок закрили і фінансування скерували туди, де він проводить заняття. Бо ті обіцяли послати його в найкращий театральний коледж Лондона, якщо виграють грант. Тому він згуртувався з кількома місцевими хуліганами, — комісар Болтон осудливо хитає головою. — А вони вмовили Лінфорда вибити за гроші кілька вікон. Той пояснив, що погодився на таке, бо його вітчим опинився без роботи, а молодша сестра не має грошей ні на нову пару взуття, ні на обід у школі.

— Г'юго Фокс... — бурмочу я. — Хто б міг подумати!

Напевно, Г'юго більше не приходитиме до нашої школи й не вихвалитиметься на зборах.

— Вставай, Калуме, — я чую, як гукає з вітальні тато. — Тобі щось прийшло.

Я прокинувся хвилин десять тому й лежав у ліжку, думав. Учора ввечері я дочитав «Боривітра для хлопчиська» — книжка так мені сподобалась, що тепер здається, ніби мені дуже чогось бракує. Добре, що я маю нову книжку, яку подарував мені Сергій.

Запитаю Сергія, чи не хотів би він під час канікул піти разом зі мною на одну із зустрічей у бібліотеці. Містер Ахмед точно знає все-все про письменника Алана Сіллітоу.

Але не сьогодні. Бо сьогодні ми всі йдемо на чай до Амелії. На «Мою прекрасну леді». Вони вже збиралися відчалювати звідси й пливати до наступного місця призначення, коли мама Амелії, Сенді, послизнулась на палубі й вивихнула ногу. Сенді отримала спеціальний дозвіл залишитись на каналі ще якийсь час, але наступного тижня вони вже відпливають. Утім, вона казала, начебто планує отримати постійний дозвіл, тож, може, одного дня вони повернуться. Дуже сподіваюсь, що так воно й буде.

Ми з Сергієм маємо твердий намір раз на тиждень розмовляти скайпом з Амелією та Спайком — якщо в них, звісно, буде інтернет. Сенді запросила нас обох пожити тиждень на «Мойй прекрасній леді» в національному парку Норфолк-Бродз наступного року. Не можемо дочекатися!

Перш ніж вийти з кімнати, я мушу дещо зробити. Я вже давно збирався, але все зволікав і зволікав, бо мене, мабуть, пошлють кудись подалі. Ну й нехай посилають, вирішую я. Принаймні я знатиму, що спробував.

Я беру телефон і шукаю у списку контактів номер Лінфорда. Палець зависає над кнопкою «Виклик», і я тисну на неї, поки не передумав.

Усе одно він не відповість, коли побачить на екрані моє ім'я.

Та після двох гудків він бере слухавку.

— Алло? Калум?

— Ага, то я.

Я думав над тим, що маю йому сказати, але слова, які тепер вилітають з мого рота, ледве тримаються купи.

— Я... я просто хотів подякувати. Ну... за те, що ти сказав поліції...

— Вони зле повелися, — квапливо каже Лінфорд. — Г'юго і його дружки. Треба було скоріше їх здати. Я приходив до твоєї квартири того дня, коли тебе виписали з лікарні. Хотів розповісти тобі й твоєму татові, що знаю, хто це зробив, але я... я злякався.

Я пам'ятаю, як він пройшов мимо, коли я вперше намагався дати раду з новим візком.

— Ти не мусиш нічого пояснювати, — кажу я. — Все одно ти вчинив дуже сміливо.

На кілька секунд западає незручна пауза, а тоді Лінфорд тихо каже:

— Знаєш, ти правду казав. Ну, тоді...

— Га? — я не розумію, про що він говорить.

— Ну, коли ти сказав, що я боюся. Що я тільки вдаю з себе великого героя у школі.

— Вибач... — бурмочу я зніяковіло. — Не треба було казати того перед усіма.

— Але ти мав рацію, — я чую, як він набирає повні груди повітря. — Я ходив до неї, Калуме, до тої психологині.

— До Фреї? Ти ходив до Фреї? — здивовано перепитую я.

Він сміється.

— Ага. Спочатку я її дуже боявся — боявся, що вона змусить мене говорити про те, про що я й думати не хотів. Але вона допомогла мені зрозуміти, чому я постійно злий. Вона навіть татові трохи помагає, — додає повагавшись він. — Наша сім'я не стала після того аж дуже щаслива. Він же впертий, як той... Каже, що не треба йому ніяка допомога. Але Фрея так просто не опускає руки, правда?

— Ні, — відповідаю я, хоча сумніваюсь, що він мене чує.

— Він перестав пиячити і наступного тижня йде на нову роботу на будівництві.

— Сподіваюся, у вас усе буде добре, друже, — кажу я. — Справді.

Мені самому дивно, але це дійсно так. Я справді хочу, щоб у них усе було добре.

— Угу.

Я чую, як тато знову гукає мене.

— Слухай, я мушу йти, але, може, якось зустрінемося?

— Може. Ми з татом маємо йти на зустріч з містером Фоксом і адміністрацією школи. Фрея іде з нами. Навряд чи вони візьмуть мене назад до школи через проблеми з поліцією і так далі... — голос Лінфорда звучить порожньо й розгублено. — Ну добре, тримайся, старий!

І він кладе слухавку.

Я сиджу на ліжку й кілька секунд просто розглядаю стіну. За той короткий період, відколи я перестав тусуватися з Лінфордом, сталося стільки всього. Коли починаєш прислухатися до власних думок, а не до того, що тобі кажуть інші люди, відразу починаєш сприймати все інакше.

Сумніваюсь, що ми з Лінфордом колись знову будемо близькими приятелями, але нічого страшного. Щоб нормально спілкуватися, не обов'язково бути найкращими друзями.

Я перекидаю ноги через край ліжка й простягаю руку по милиці. Минув місяць після аварії. До повного одужання ще дуже далеко, але я рухаюся в тому напрямку. Чи то пак, повзу.

Я шкутильгаю коридором і зупиняюсь біля дверей до вітальні.

Тато тримає білого конверта, на якому розбірливим почерком написана адреса.

— Це тобі, — каже він. — Відкривай.

Мені ніколи не приходять листи.

Я дивлюсь на конверт.

Енджі й Сергій сидять пліч-о-пліч і усміхаються до мене. Я зиркаю на Сергія — мовляв, що це? — але він тільки знизує плечима.

Я сідаю, і тато дає мені листа.

Я розгортаю акуратно складений всередині аркуш паперу й мовчки читаю перші кілька рядків.

— Ну що там? — усміхається тато. — Кажі вже.

— Він виграв, — вражено кажу я. — Мій сценарій. Він виграв конкурс від осередку!

Усі радісно скрикують і кидаються мене обіймати, а тато забирає в мене листа й голосно читає вдавано урочистим тоном.

— За твоїм сценарієм поставлять виставу, — оголошує він. — Справжній спектакль з акторами і все таке.

— Вийшло, — шепочу я. — У мене вийшло.

Сергій сміється і дає мені п'ять.

— Пам'ятаєш, що я тобі казав, Калуме? Що та-кі, як ми, здатні на все, якщо вірять, що їм це під силу.

Калум Брукс
Місце, в якому я мрію побувати

1. ЕКСТ. ЖИТЛОВИЙ РАЙОН СЕНТ-ЕНН — ДЕНЬ
ХЛОПЕЦЬ іде вулицею району, де він народився й живе з самого малку. Щодня він бачить одних і тих самих людей. Нічого не змінюється.

Він сідає на бордюр і спостерігає, як люди ходять туди-сюди у своїх справах. Нишпорить рукою в кишені куртки й виймає записник і ручку.

З будинків виходять люди і йдуть до нього. Діти, які вчаться в його школі, місіс Брустер, хіппі, які живуть трохи далі на тій самій вулиці. Хлопчина з багатої сім'ї і його посіпаки. Вони стають навколо ХЛОПЦЯ і промовляють хором.

НАТОВП

Тут ти народився. Тут ти живеш.
Простак ти — і мрії твої сміховинні.
Нічого ти не досягнеш.

ХЛОПЕЦЬ встає і розгортає записник. Він починає читати з нього, вигукуючи на повен голос.

ХЛОПЕЦЬ

«Я — це тільки я. Я не такий, як про мене думають інші люди. Я не такий, як про мене говорять інші люди. Вони нічого про мене не знають». Це цитата з книжки Алана Сіллітоу. Це письменник із Ноттінгема. І він багато чого досягнув.

ЗМІНА КАДРУ:

2. ЕКСТ. ЛОНДОН — ДЕНЬ

«Уламок». Березень, бліде сонячне світло.

Знизу долинає міський гамір. Угорі — білі пухнасті хмари і яскраво-блакитне небо.

ХЛОПЕЦЬ і його НАЙЛІПШИЙ ДРУГ стоять на відкритому оглядовому майданчику на сімдесят другому поверсі. Хлопець зачудовано дивиться вгору, на небо, через гостру дзеркальну верхівку «Уламка», а тоді вниз, на блакитно-сіру Темзу, що змійкою звивається через увесь Лондон.

ХЛОПЕЦЬ

Здається, варто лиш простягнути руку — і торкнешся хмар.

НАЙЛІПШИЙ ДРУГ
Ага. Спробуймо!

Хлопці піднімають руки й шосили
тягнуться пальцями до неба.

ХЛОПЕЦЬ

Не можу повірити, що я тут. Ніколи б
не подумав, що стоятиму колись так
високо над землею. Таке враження, що я
за мільйон миль від дому. На вершині
світу.

НАЙЛІПШИЙ ДРУГ

Але ти тут. Бачиш – усе реально.

ХЛОПЕЦЬ

Напевно, все справді починається
із задуму.

Він показує другові свого записника
й ручку.

ХЛОПЕЦЬ

З ними я можу їздити у будь-які
куточки світу. Можу розповідати
історії різних людей. Писати про
реальних людей з реальних місць.

НАЙЛІПШИЙ ДРУГ
І все починається з дому.

КІНЕЦЬ СЦЕНИ.

Подяки

Мені, як завжди, неймовірно пощастило: мене оточує стільки талановитих людей, готових допомогти!

Хочу особливо подякувати Люсі Пірс з видавництва «Макміллан», яка невтомно працювала зі мною над редактурою цієї книжки й дала мені чимало корисних підказок і порад. Також дякую Рейчел Келлегар, яка, перш ніж піти в декретну відпустку, поділилася зі мною своїми ідеями й запропонувала редакторські правки. Невдовзі після виходу цього роману на світ з'явився і її прекрасний малюк Рорі!

Величезне спасибі всій команді «Макміллан Чілдренс Букс», зокрема Рейчел Вейл і команді дизайнерів, а також ілюстраторці Гелен Кровфорд-Вайт, яка створила чудову обкладинку, що прекрасно пасує до моєї історії. Особлива подяка Марті Дзюрош, яка люб'язно зголосилася першою прочитати готовий текст і дала мені дуже корисні поради, а також Ніку де Сомогі за бездоганні коректорські навички.

Спасибі моїй агентці Клер Воллес за те, що повсякчас підтримує мене на моєму письменницькому шляху, і всім працівникам літературної агенції Дарлі Андерсона, зокрема Мері Дербі й Еммі Вінтер, за те,

що допомогли моїм підлітковим романам вийти друком у восьми країнах.

Щира подяка чудесним бібліотекарям і книготорговцям, які підтримують і рекомендують мої книжки, і моїм юним читачам, які завжди сповнені ентузіазму й ставлять мені цілу купу чудових запитань, коли я зустрічаюся з ними у школах та академіях!

Як завжди, величезна подяка моїй сім'ї, а надто моему чоловікові Маку за його постійну й непохитну підтримку моєї письменницької кар'єри.

Дія цієї книжки відбувається в Ноттінгемширі — у місці, де я народилася, виросла й досі живу. Хочу попередити читачів, які теж мешкають у цих краях: інколи задля сюжету я дозволяла собі змінити назви вулиць і певні географічні деталі!

Якщо ти, люба читачко або любий читачу, хочеш дізнатися більше про проблеми, які згадуються в цьому романі, або допомогти тим, хто з ними зіткнувся, в інтернеті можна знайти багато чудових тематичних ресурсів. Можеш також запитати про це у своїх батьків, вчителів чи бібліотекарів.

Дякую тобі, що ти прочитав чи прочитала мій роман «928 миль від дому»! Стеж за новинками на моему сайті:

www.kimslater.com

Про авторку

Кім Слейтер живе в Ноттінгемі й черпає натхнення з повсякденного життя. Її дебютний роман «Розумник» здобув десять регіональних нагород і ввійшов до короткого списку більш ніж двадцяти регіональних і національних премій, зокрема Дитячої книжкової премії Вотерстоунз і нагороди від Федерації колективів дитячих книжок. Крім того, «Розумник» потрапив до довгого списку претендентів на медаль Карнегі. Другий роман Кім Слейтер, «Слово на сім літер», теж номінували на цю нагороду.

ЗМІСТ

Два тижні до того	16
1	16
2	22
3	28
4	36
5	48
6	54
7	59
8	63
9	69
10	75
11	80
12	88
13	94
14	104
15	118
16	128
17	135
18	139
19	146

20	152
21	158
22	165
23	170
24	179
25	186
26	196
27	204
28	209
29	236
30	243
31	255
32	262
33	268
34	275
35	282
36	288
37	292
38	298
39	303
Подяки	312
Про авторку	314

Літературно-художнє видання

КІМ СЛЕЙТЕР

928
МИЛЬ
ВІД ДОМУ

Для середнього шкільного віку

Переклад з англійської Ганни Лелів

Головний редактор *Мар'яна Савка*

Відповідальний редактор *Наталка Малетич*
Літературний редактор *Марія Дзеса-Думанська*

Художній редактор *Назар Гайдучик*

Макетування *Андрій Бочко*

Коректор *Анастасія Єфремова*

Підписано до друку 28.02.2020. Формат 84×108/32

Гарнітура Neuristica. Умовн. друк. арк. 16,80

Наклад 3000 прим. Зам. №

видавництво
СТАРОГО ЛЕВА

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців
ДК № 4708 від 09.04.2014 р.

Адреса для листування:

а/с 879, м. Львів, 79008

Львівський офіс:

вул. Старознесенська, 24-26

Київський офіс:

© Контрактова площа
вул. Григорія Сковороди, 6

Книжки «Видавництва Старого Лева»

Ви можете замовити на сайті starlev.com.ua

☎ 0(800) 501 508 ✉ spilnota@starlev.com.ua

Партнер видавництва

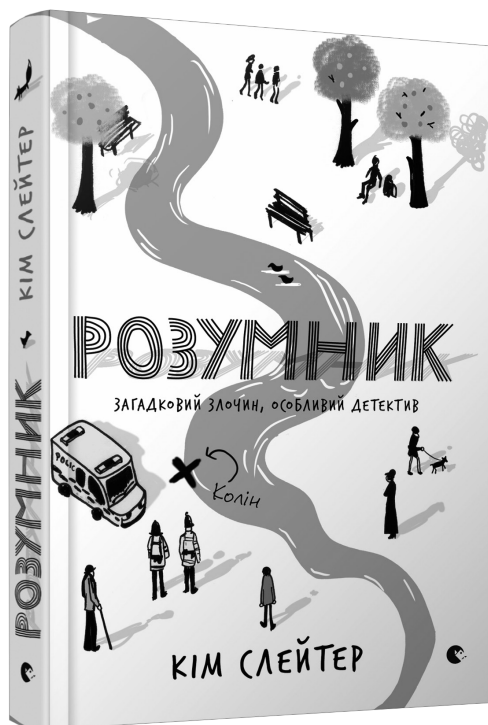

Віддруковано АТ «Харківська книжкова фабрика «Глобус»

вул. Різдяна, 11, м. Харків, 61052

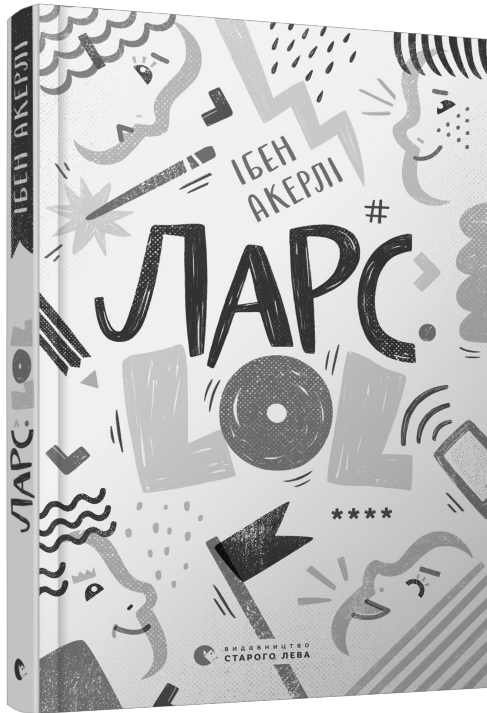
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011

www.globus-book.com

У британському місті Ноттінгем загинув безхатченко, та поліція цією справою не надто переймається. Кіран Вудз, допитливий школяр, який мріє стати журналістом і розслідувати злочини, береться самотужки з'ясувати, що ж трапилось насправді. І куди зникла його бабця, яка одного дня перестала навідуватись до них із мамою.

Захоплива і водночас щемка розповідь, написана від імені особливого хлопчика, нікого не залишить байдужим. Вона про те, як нелегко буває жити у сім'ї, коли вітчим ображає маму, як почувашся, коли однокласники вважають тебе «не таким», і як це — бути бідним і втратити власну домівку... А ще — це історія про любов, яка здатна подолати всі труднощі і страхи. Історія, від якої — як не раз повторює сам головний герой — «тріскає серце». За цю книжку британська письменниця Кім Слейтер отримала десять літературних нагород.

Аманда нетерпляче чекає нового навчального року. Може, тепер їй нарешті вдасться розлюбити Адама, який, здається, зовсім не звертає на неї уваги. А ще цього року її клас має опікуватися першокласниками. Та Аманда не знає, що її підопічним натомість стане новий однокласник Ларс із синдромом Дауна. Перед дівчиною непросто завдання: вона не тільки має знайти спільну мову з Ларсом, який може стати їй веселим та вірним другом, а й захистити його від можливих цькувань...